

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Katedra žurnalistiky

**Specifika titulních stran českého bulvárního a seriózního
denního tisku z hlediska jejich grafické podoby**

*Specifics of Front Pages of Czech Daily Tabloid and Quality Press with
Respect to Their Graphic Design*

Bakalářská diplomová práce

Karolína POSPÍŠILOVÁ

Vedoucí práce: Mgr. Alexander Mencl

Olomouc 2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a dalších zdrojů. Text práce obsahuje 121 905 znaků včetně mezer (bez příloh).

V Olomouci dne 16. 4. 2014

.....

Karolína Pospíšilová

Na tomto místě bych ráda poděkovala Mgr. Alexandru Menclovi za cenné připomínky a rady, kterými přispěl k vypracování této bakalářské práce.

Abstrakt

Bakalářská práce se zaměřuje na problematiku grafické úpravy titulních stran bulvárního a seriózního denního tisku. V teoretické části popisuje základní koncepty grafické úpravy tiskovin, definuje bulvární a seriózní tisk a dotýká se i tématu prolínání charakteristických znaků těchto dvou typů médií. V praktické části je popisována grafická podoba titulních stran vybraného vzorku a jsou sledovány společné znaky a difference. Na základě zjištěných poznatků jsou stanovena specifika grafické úpravy titulních stran českého bulvárního a seriózního denního tisku.

Klíčová slova

grafická úprava, bulvár, seriózní tisk, denní tisk, noviny, titulní strana, typografie, sazba

Abstract

This work is focused on the issue of front page graphic design of tabloid and quality dailies. Theoretical part describes essential concepts of publication graphic design, defines tabloid and quality press and also concerns the topic of overlapping characteristics of aforesaid types of media. In the practical part there is described the front page graphic design of selected sample and the common features and differences are observed. Based on the findings, the specifics of front page graphic design of Czech tabloid and quality daily press are determined.

Keywords

graphic design, tabloid, quality press, daily press, newspapers, front page, typography, composition

OBSAH

ÚVOD.....	7
I. Teoretická část.....	8
1 Grafická úprava tiskovin.....	8
1.1 Noviny a jejich grafická úprava.....	8
1.2 Vizuální obsah tiskovin.....	10
1.2.1 Obrazová sdělení.....	10
1.2.1.1 Fotografie.....	11
1.2.1.2 Ostatní obrazová sdělení.....	12
1.2.2 Barvy.....	12
1.2.2.1 Psychologie barev.....	12
1.2.2.2 Volba barev při vícebarevné kompozici.....	13
1.2.2.3 Barva v grafické úpravě novin.....	14
1.2.3 Tvar.....	15
1.2.4 Symbolické informace.....	16
1.3 Typografie.....	16
1.3.1 Písmo.....	17
1.3.1.1 Klasifikace písma.....	17
1.3.1.2 Konstrukce písma.....	18
1.3.1.3 Písmová rodina.....	18
1.3.1.4 Vyznačovací řezy písma.....	18
1.3.1.5 Kapitálky, verzálky, minusky.....	18
1.3.1.6 Čitelnost písma.....	19
1.3.1.7 Používání více písem.....	19
1.3.1.8 Novinová typografie.....	20
1.3.2 Slovo.....	20
1.3.3 Řádek.....	20
1.3.4 Odstavec.....	21
1.3.5 Sloupec.....	22
1.4 Sazba.....	22
1.4.1 Textová hierarchie.....	23
1.4.1.1 Základní text.....	23
1.4.1.2 Titulky.....	23
1.4.2 Sazební obrazec a zrcadlo sazby.....	25
1.4.3 Navigace na stránce.....	25
1.4.4 Obraz a text.....	25
1.4.4.1 Popisky k fotografiím.....	26
1.4.5 Světlost sazby.....	26
1.5 Titulní strana.....	27
1.5.1 Logotyp.....	27
2 Bulvární tisk.....	28
2.1 Znaký bulvárního tisku.....	29
3 Seriózní tisk.....	29
3.1 Rozměňování hranic mezi bulvárním a seriózním tiskem.....	31

II. Praktická část	33
4 Vzorek	33
5 Titulní strany deníku Aha!.....	34
5.1 Titulní strana z 13. 1.	34
5.2 Titulní strana z 12. 2.	35
5.3 Titulní strana z 21. 3.	36
5.4 Shrnutí.....	37
6 Titulní strany deníku Blesk.....	38
6.1 Titulní strana z 13. 1.	38
6.2 Titulní strana z 12. 2.	39
6.3 Titulní strana z 21. 3.	40
6.4 Shrnutí.....	40
7 Titulní strany deníku Hospodářské noviny	41
7.1 Titulní strana z 13. 1.	42
7.2 Titulní strana z 12. 2.	43
7.3 Titulní strana z 21. 3.	44
7.4 Shrnutí.....	45
8 Titulní strany deníku Lidové noviny	46
8.1 Titulní strana z 13. 1.	46
8.2 Titulní strana z 12. 2.	48
8.3 Titulní strana z 21. 3.	48
8.4 Shrnutí.....	49
9 Titulní strany deníku Mladá fronta Dnes	50
9.1 Titulní strana z 13. 1.	51
9.2 Titulní strana z 12. 2.	51
9.3 Titulní strana z 21. 3.	52
9.4 Shrnutí.....	53
10 Titulní strany deníku Právo	54
10.1 Titulní strana z 13. 1.	54
10.2 Titulní strana z 12. 2.	55
10.3 Titulní strana z 21. 3.	56
10.4 Shrnutí.....	57
11. Shrnutí výsledků praktické části	58
ZÁVĚR.....	61
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	62
SEZNAM OBRÁZKŮ	65
SEZNAM PŘÍLOH	66
PŘÍLOHY	67

ÚVOD

Žijeme v době, která se vzhledem k neustálému rozšiřování internetových médií vyznačuje tím, že lidé mají informace dostupné snadno, zdarma, kdykoli a kdekoli. Tradiční tištěná média tak musí více než kdy předtím intenzivně bojovat o své čtenáře. V případě denního tisku je to právě titulní strana, která jako první zprostředkovává kontakt s potenciálním čtenářem a na ní z velké části záleží, zda si noviny vůbec získají jeho pozornost a zda budou zakoupeny či nikoliv. V tomto ohledu grafická úprava plní funkci jednoho z nejdůležitějších nástrojů k získání pozornosti a sympatií čtenářů. Jejím úkolem však není jen zaujmout potenciální čtenáře, ale přispívat také k přehlednosti a strukturování strany. Taktéž by měla zohledňovat a reflektovat obsahovou náplň a zaměření periodika. Můžeme tedy říci, že grafická úprava titulní strany novin je jakýmsi skrytým znakem toho, co můžeme od daného titulu očekávat, zda bulvárnost nebo serióznost.

Cílem této práce je popsat grafickou úpravu titulních stran vybraných českých bulvárních a seriózních deníků a zjistit, zda je možné z pohledu grafické úpravy titulních stran identifikovat specifika pro bulvární a seriózní tisk. Práce je rozdělena do dvou částí. V první části je vytvořen teoretický rámec, který se promítá do části druhé, praktické. První kapitola věnuje pozornost grafické úpravě tiskovin, jsou zde definovány základní koncepty jako vizuální obsah tiskovin, typografie a sazba. Vzhledem k tématu práce je začleněna také podkapitola týkající se charakteristiky titulní strany. V následujících dvou kapitolách práce definuje bulvární a seriózní tisk a pojednává o stírání rozdílů mezi těmito dvěma typy médií.

V praktické části budeme deskriptivní metodou popisovat grafickou úpravu titulních stran vybraného vzorku a sledovat shodné znaky a difference. Zjištěné poznatky budou vodítkem ke stanovení specifík v grafické úpravě titulní strany bulvárního a seriózního denního tisku. Na základě výsledků praktické části stanovíme, zda je grafická úprava vzorku titulních stran bulvárního a seriózního tisku jasně rozlišitelná nebo zda dochází k prolínání jejích charakteristik.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 Grafická úprava tiskovin

Tato kapitola se zabývá grafickou úpravou tiskovin, uvádí, popisuje a definuje její základní prvky. Pozornost nejprve věnujeme grafické úpravě novin a dále se zaměříme na vizuální obsahy v grafické úpravě tiskovin, kam řadíme obrazová sdělení, barvy, tvary a symbolické informace. V následujících částech se věnujeme typografii a sazbě, jakožto důležitým konceptům v grafické úpravě tiskovin. V poslední podkapitole se zabýváme specifikami titulní strany.

Grafickou úpravu tiskovin definujeme jako „*úpravu textu, obrazových a grafických prvků při respektování technických požadavků procesu zhotovení publikace*“ (Osvaldová a Halada 1999: 195). Jedná se o jeden z nástrojů, který má grafik k dispozici při navigaci čtenáře publikací. Týká se především umístění obsahu – textu a obrazových prvků – a toho, jak se tyto prvky vztahují k sobě navzájem a k publikaci jako celku. (Bhaskaranová 2007: 60) Prostřednictvím vhodné grafické úpravy je možné „*vyjevit obsah sdělení, rozlišit podstatné od nepodstatného, usnadnit čtenáři orientaci, vzbudit jeho zájem a pozornost a v neposlední řadě usnadnit mu pochopení sdělení.*“ (Hladký a Barták 1981: 6)

Často se v této souvislosti setkáváme i s pojmem grafický design, který se však v akademické literatuře objevuje poměrně vzácně. Jeho teoretická neukotvenost a neprůhlednost souvisí především s jeho proměnlivou podstatou, jelikož grafický design nabývá svého významu až v jednotlivých kontextech. Taktéž jeho interdisciplinární povaha znesnadňuje definici. Problematická je i jeho mnohoznačnost vzhledem k tomu, že grafický design můžeme chápat jako složitý systém komunikace, tvůrčí proces nebo i výsledný produkt. Definici grafického designu uvádí například Jorge Frascara, který jej definuje jako „*aktivitu, která organizuje vizuální komunikaci ve společnosti, a která se zabývá efektivitou komunikace, technologií použitou k její realizaci a sociálními dopady, které způsobuje.*“ (Frascara 1988: 20)

1.1 Noviny a jejich grafická úprava

Grafická úprava je neoddělitelnou součástí novin. Určuje, jaká bude jejich výsledná podoba, jejich charakter, osobitost. Novinový design je specifický a jedinečný především v tom, že obsah novin se každý den mění, ale jejich celkových vzhled by měl zůstat stejný. Identita konkrétních novin by podle Bhaskaranové (2007) měla být zachována do takové míry, že jen letmý pohled na polici s novinami by měl stačit k rozpoznání konkrétního titulu.

V dnešní době už nejsou noviny technickými možnostmi tisku příliš limitovány. Současné polygrafické technologie umožňují tisk i relativně malého a tenkého písma v negativní ploše, plnobarevnost¹ a kvalita reprodukce dovolují použití větších a barevnějších fotografií, infografika může pracovat s drobnými detaily atd.

Grafická úprava v novinách plní několik funkcí. Za prvé upoutává pozornost potenciálního čtenáře, za druhé systematizuje a uspořádává informace podle jejich důležitosti, za třetí usnadňuje čtenáři orientaci a pochopení textu a v neposlední řadě plní funkci estetickou.

Novinový grafik Mario Garcia (2002) uvádí tři obecné zásady grafické úpravy novin:

- **Čitelnost** – užití zřetelné, jasné typografie, která příliš nezatěžuje oči a je dobře čitelná.
- **Přehlednost** – uplatnění navigačních prvků, které umožní čtenáři najít obsah, o který má zájem v co nejkratším možném čase.
- **Vizuální přitažlivost** – zajistit atraktivní prezentaci kvalitního obsahu, což osloví více čtenářů.

Garcia dále dodává, že novinový design je hlavně o tom, aby umožnil čtenářům pohybovat se publikací téměř bez námahy a s radostí. (Garcia 2002: 3) V procesu grafického designu novin je tedy nutné mít neustále na paměti čtenáře.

Jedním z nejdůležitějších prvků dobře navržených novin je podle Garcii atraktivní titulní strana (Garcia 2002: 4). Podle Bhaskaranové (2007) je pro dobrý design novin nezbytná pevná struktura strany, integrovaný orientační systém a optimální srozumitelnost. Těchto atributů je dosahováno pomocí kontrastu, rytmu a harmonie. K dosažení kontrastu na stránce designér používá kombinace druhů písma, titulků, obrázků, prázdných míst a barev. Typografického kontrastu je možno dosáhnout pomocí různých řezů písma. Rytmus je podle Bhaskaranové způsob, jímž návrhář provází čtenáře různými prvky na stránce, čehož lze dosáhnout střídavým uspořádáním titulků, příběhů a obrázků. Vizuální harmonie noviny dosahují dodržováním daných zásad (např. velikost a typ písma titulků, umístění logotypu), jež přispívají k udržování kontinuity jejich grafické úpravy. (Bahskaranová 2007: 110-111)

¹ Určitá omezení však v tomto směru vyplývají z hranic barevného prostoru CMYK, který se používá při tisku novin a jenž není schopen plně reprodukovat některé odstíny barev, které se mohou vyskytovat například na obrazovce, která využívá barevný prostor RGB. (Viz Příloha č. 1)

1.2 Vizualní obsah tiskovin

Text, obraz, grafika, barva nebo tvar – to vše je v publikacích považováno za obsah. Nejde tedy zdaleka jen o text, obsah se může v publikacích vyskytovat v rozličných formách. U různých druhů publikací převažuje různý typ obsahu (např. román je v principu založen na textu, zatímco katalog bude z většiny spoléhat na obrazové prvky). (Bhaskaranová 2007: 18)

Hladký a Barták (1981) nazývají vizualní obsah tiskovin „prostředky vizualní prezentace sdělení.“ Tyto prostředky třídí podle toho, zda jsou přímo nositeli žurnalistické informace či pouze tento přenos modifikují. První skupinu tvoří prostředky nosné, jež slouží k vizualní prezentaci obsahů a významů. Jedná se o prvky textové, obrazové a symbolické. Druhou skupinou jsou prostředky pomocné, které „*přispívají k realizaci nosných prostředků vizualní prezentace žurnalistického sdělení tím, že jim vtiskují tvar, barvu, vlastnosti a uvádějí je do vzájemného vztahu*“ (Hladký a Barták 1981: 51).

1.2.1 Obrazová sdělení

Ve vizualní identitě téměř každé publikace hraje obraz nezastupitelnou roli. Je stejně jako text² určitou formou informace. Podle Hladkého a Bartáka (1981) však na rozdíl od textu nepředstavuje obraz složitou abstrakci od konkrétního obsahu sdělení vyjádřenou v jazykovém kódu, ale bývá smyslově názorným, přímým či zprostředkovaným odrazem určitého výseku reality. Obrací se primárně na lidské smyslové schopnosti vnímání, konkretizuje a napomáhá pochopení informace v souvislostech. Vyvolává zájem, pozornost, působí přesvědčivě a také emocionálně a aktivizuje příjemce k další myšlenkové činnosti. Použití obrazů závisí na řadě faktorů – zaměření a funkci publikace, kvalitě obrazového materiálu apod. Zejména v periodických tiskovinách se obrazové sdělení užívá tam, kde by slovní sdělení bylo příliš zdlouhavé nebo by význam zachycované skutečnosti zkreslovalo. (Hladký a Barták 1981: 72-74)

V grafické úpravě novin můžeme podle Hladkého a Bartáka (1981) najít tato obrazová sdělení: portrétní kresba, karikatura, dokumentární kresba, ilustrace, komiks, mapa, diagram a různé typy fotografií. Jde o nosné prostředky vizualní prezentace. (Hladký a Barták 1981: 50-102)

² I text, pokud je nějak výrazně typograficky upraven, se může stát obrazovým sdělením. (Bhaskaranová 2007: 20)

1.2.1.1 Fotografie

V současnosti nejpoužívanějším obrazovým sdělením v novinách je bezesporu fotografie. Podle Čiljakové (1975b: 21-23) je pro fotografii příznačná informační nasycenost, srozumitelnost a koncentrovaný obsah. Fotografie je vizuálně autentická, zdánlivě nezaujatá, univerzální, internacionální a je zdrojem poznání. Na rozdíl od ostatních obrazových sdělení je fotografie závislá na zobrazovaném předmětu nebo jevu. „*Fotografie je vázána na zvolený objekt a prostor, jejími stavebními prvky je sama viditelná skutečnost. [...] Snímek je tedy dokumentem, potvrzením této existence, svědectvím o ní.*“ (Macků 1975: 42-43)

Čiljaková (1975a) vyděluje dvě základní skupiny fotografií v žurnalistice podle toho, jaké mají funkce, a to fotografie *ilustrační* a *informační*. Ilustrační fotografie znázorňuje výpověď textu, doplňuje ho smyslovými vjemy, zpřesňuje představu o předmětu daného textu. Hlavním nositelem informací je v tomto případě text. Naproti tomu informační fotografie je sama ve značné míře nositelkou novinářské informace. Informace je v tomto případě chápána úžeji, jako „*komplex nových, aktuálních dílčích faktů o většinou dosud neznámých skutečnostech a okolnostech.*“ (Macků 1975: 37) Ani tato fotografie se však neobejde zcela bez textu a bývá často doprovázena popiskem, který zpřesňuje a obohacuje informační působení fotografie. Obě tyto funkce se mohou vzájemně prolínat a objevovat se v různém poměru. (Čiljaková 1975a: 31)

Čiljaková (1975a) taktéž vychází z teorie doc. Barana a zvláštní postavení připisuje *titulní fotografii*. Titulní strana či obálka je vizitkou každého periodika. Je prvním kontaktem s adresátem a může zvýšit nebo naopak snížit jeho zájem o daný výtisk. Dle Barana (1967: 36-37) se funkce titulní fotografie často nesprávně omezuje na dekorativní poutač (důraz na jednoduchost, dekorativnost) a zanedbávají se prvky obsahové nebo se naopak přeceňují. Seriózní periodika by se tedy měla ve výběru titulní fotografie pohybovat v určitých mezích mezi dvěma extrémy – podbízení se čtenářům s nevyzrálým vkusem (např. fotografiemi celebrit) a tisku snímků s příliš věcným, esteticky nepřitažlivým námětem (např. záběry pracovních strojů). (Čiljaková 1975a: 47)

Titulní fotografii v denním tisku dále rozebírá Lábová (1990), která tvrdí, že posláním titulní fotografii v denících je především zaujmout čtenáře a také ho upozornit na nejdůležitější události dne. „*Kromě zpravodajského obsahu klade nároky na působivou formu zobrazení, která má estetické i emotivní účinky.*“ (Lábová 1990: 44-45)

1.2.1.2 Ostatní obrazová sdělení

Portrétní kresba se snaží postihnout charakteristické znaky portrétované osoby. Jejím zvláštním druhem je **karikatura** – kresba s výstižně zvýrazněnými charakteristickými rysy osoby, v novinách nejčastěji politika. **Dokumentární kresba** plní podobné funkce jako fotografie, používá se zejména tehdy, není-li k dispozici fotografický záznam. **Ilustrace** představuje obrazovou interpretaci textu, zobrazuje a aktualizuje určitá fakta obsažená v předloze. (Hladký a Barták 1981: 75-76) **Komiksem** rozumíme juxtapoziční kreslené a jiné obrazy uspořádané do promyšlené série za účelem sdělení informací a / nebo vyvolání estetické reakce na straně adresáta. (McCloud 1994: 9). **Mapa** je specifickým obrazovým prostředkem k vyjádření a vymezení geografických jevů, umožňuje lokalizaci, měření a odhad vzdálenosti, usnadňuje prostorovou orientaci. **Diagram** slouží k převodu numerických a jiných dat do názorné podoby grafického vyjádření. Umožňuje představit si daný jev v souvislostech. (Hladký a Barták 1981: 83)

K uvedeným obrazovým sdělením máme za vhodné zmínit také v současnosti často využívanou tzv. **informační grafiku**. Jedná se o větší grafický celek, který ztvárňuje informace vizuální formou v přehledné a koncentrované podobě. Může vyprávět příběhy, popisovat nepřehledné události nebo vysvětlovat složité jevy, jejichž textové zpracování by bylo příliš komplikované nebo zdlouhavé. Často bývá hlavním stavebním prvkem layoutu stránky. (Čuřík 2012: 141) Informační grafika v sobě může kombinovat v zásadě všechny z výše zmíněných obrazových sdělení.

1.2.2 Barvy

Podle Bhaskaranové (2007) je barva jedním z nejdůležitějších nástrojů grafické úpravy. Je schopna vyvolat emoce a asociace vyplývající z objektivních vlastností jednotlivých barevných tónů. Může být použita různými způsoby, například k upoutání pozornosti, zdůraznění informace, vyloučení konkrétní emocionální reakce, k uspořádání různých druhů informace nebo může pomoci čtenáři v orientaci v publikaci. Dobře zvolená barva také může posloužit k vizuální diferenciaci a posílení identity – například v dobře navrženém logu je barva často vším, co je potřebné k okamžitému rozpoznání značky.

1.2.2.1 Psychologie barev

Jak píše docent Eliška, mezi barvami a tím, jaké v nás vyvolávají pocity, existují propojené vztahy. Již od dětství barvy poznáváme a vytváříme si k nim určité asociace. V důsledku toho tak mohou nabývat různé významy a podněcovat různé emoce.

Psychologické vnímání barev však není univerzální, ale závisí i na osobní zkušenosti a na kultuře, ve které žijeme.

Žlutá barva je poutačem pro oči a působí srdečně (symbol světla, sluneční záře). Je v ní touha po rozvíjení se, naděje, povzbuzuje, osvobozuje, působí vesele a otevřeně.

Modrá barva je považována za nejchladnější. Je barvou pasivní, působí klidně až líně. Symbolizuje vodu a nebe, díky čemuž může evokovat i nekonečnost a pocit důvěryhodnosti. Tmavá modř působí strnule a nehybně, ale spolehlivě a elegantně, zatímco světlá evokuje optimismus a magické účinky.

Červená se považuje za barvu povzbuzující, nejvhodnější pro posílení pozornosti. Působí naléhavě, znázorňuje sílu, vášně a touhu po životě. V kombinaci se žlutou působí se znásobenou aktivitou, někdy až destruktivně.

Zelená je nejběžnější barva v přírodě. Působí klidně až bezstarostně, symbolizuje jarní radosti, očekávání, naděje a zdraví. Často se používá k vyjádření souladu, rovnováhy, klidu a přírodních a organických prvků.

Oranžová barva je teplá, optimistická, zářivá, přátelská, vstřícná, ale někdy agresivní a dráždivá. Je spojována se sluncem, bohatstvím a s pocitem radosti.

Purpurová barva není ani příliš dráždivá, ani silně uklidňující, spíše budí rozervaný dojem. Kdysi byla velmi vzácná, což se nyní promítá do jejích asociací s bohatstvím a mocí.

Hnědá je považována za barvu dřeva a hlíny. Působí velmi hodnověrně a může také vyjadřovat požitky a bohatství.

Černá barva je sama o sobě nevýrazná a smutná. Bývá spojována s pověrami, ale vnímána je také jako barva formální, autoritativní, povýšená a vážná.

Bílá barva evokuje duchovno a sílu. Symbolizuje čekání na další barvu a v kontrastu s ostatními barvami vyniká její čistota, pokojnost a vznešená krása.

Šedá barva působí zdrženlivě, chladně a nevýrazně. Chybí jí barevnost, a proto v sobě nemá tolik emocí. Může evokovat rezervovanost, nedotknutelnost. (Eliška nedatováno, Hladký a Barták 1981: 107-110, Divíšková nedatováno)

1.2.2.2 Volba barev při vícebarevné kompozici

Výběr vhodné barvy vyplývá z funkcí, jež barva v tiskovinách plní:

1. působí v souladu s obsahem
2. působí v souladu s celkem, tvarem
3. vzbuzuje pozornost a přispívá k jejímu udržení
4. přenáší symbolický význam

5. vytváří emotivní hnutí (dráždit či uklidňovat, působit intenzivně apod.)
6. vytváří a posiluje čtenářský návyk
7. působí esteticky
8. napodobuje skutečnost

Obecná zásada při kombinování více barev vychází z toho, že studené barvy vyžadují doplnění teplou barvou a velké plochy neutrálních barev lze vhodně zkombinovat s malými plochami barev plné intenzity. Absolutní hodnota barevného tónu při vícebarevné kompozici však nehraje až takovou roli a bývá zastíněna hodnotou relativní, tedy uplatněním barvy v kontextu celkové kompozice. To bývá zapříčiněno různými vlastnostmi a schopnostmi barev, mezi jinými např. efekt iradiace nebo simultánního kontrastu. Iradiace spočívá v tom, že tmavá plocha na světlém pozadí se zdá menší, než stejně velká světlá plocha na tmavém pozadí. Simultánní kontrast je zase založen na poznatku, že každý tón barvy vyvolává v sousedním tónu zabarvení do barvy doplňkové³. (Hladký a Barták 1981: 111-115)

Kontrastní ale ani harmonický účinek barev nezávisí jen na barevných tónech ale i na jasů a sytosti barvy či na poměru velikostí barevných ploch. Vzhledem k této variabilitě nelze „ideální“ barevnou harmonii a kontrast objektivně stanovit. Obecně však můžeme říci, že světlé barvy zdánlivě rozšiřují a tmavé naopak zužují. Studené barvy vzdalují, pomyslně ustupují, působí pasivně. Teplé barvy naopak plochy přibližují, vystupují ze strany, působí aktivně. Světlé tóny působí vzdušně, lehce, tmavé zase utlačují. (Hladký a Barták 1981: 111-115)

Při kompozici strany působí světlé tóny v horní části přirozeněji. Tmavé těžké tóny barev horní část zatěžují. Pokud však oblast tmavé barvy nahoře zmenšíme, kontrast ploch vyváží vzájemný poměr lehkých a těžkých tónů na jedné straně. (Hladký a Barták 1981: 112)

1.2.2.3 Barva v grafické úpravě novin

Dnešní noviny s pomocí barev komunikují, dodávají straně energii, využívají ji k přilákání pozornosti, k navigaci a k zanechání určitého krátkodobého dojmu. Nejedná se pouze o estetický komponent, ale použití barev je ovlivněno také jejich optickým vnímáním a vnímáním symbolickým⁴. (Garcia 2002: 140) Podle Garcii je barva v novinách téměř vždy velice pozitivně přijímána a čtenáři podle něj nepřihazují nálepkou neserióznosti novinám, které tisknou celobarevně. (Garcia 2002: 203)

Z výzkumu barev a toho, jak na ně čtenáři reagují, provedeného v rámci institutu Poynter, vyplynulo:

³ Barvy doplňkové nebo též komplementární jsou barvy navzájem maximálně kontrastní. (srov. Goethe 2004)

⁴ Symbolické vnímání barev viz kapitola 1.3.2.1. Psychologie barev.

- Čtenáři barvu v novinách vítají. Barva sama o sobě však noviny neučiní poutavými, to je záležitostí obsahu.
- Čtenáři vstupují na stránku skrz dominantní fotografii, ilustraci nebo jiný obrazový materiál bez ohledu na to, zda je barevný nebo černobílý. Velikost a umístění jsou v tomto ohledu významnějším činitelem než barva.
- Barevná pozadí jsou velmi efektivní v přitáhnutí pozornosti k obsahu boxu. Je ale vhodné barevné pozadí použít v malých plochách.
- Barevné písmo může být účinné, ale nejlépe funguje v případě bezpatkových fontů. (Garcia 2002: 142)

1.2.3 Tvar

Základním tvarovým prvkem grafické úpravy je bod. „Vzhledem k jeho možnosti působit centricky, dominantně, využívá se bodu v grafické úpravě jako prostředku kontrastu, akcentování ap.“ (Hladký a Barták 1981: 105) Dalším prvkem jsou linie. Jedná se o čáry (stopu pohybujícího se bodu), jejichž délka je výrazně větší než šířka. „Je výrazovým prvkem, který vede náš pohled a formuje tvary.“ (Schellmann 2004: 157) Výsledkem pohybu linie v rovině je plocha. (Hladký a Barták 1981: 105) Tvarem jsou pak nazývány charakteristické obrysy a vzájemné umístění částí těchto ploch. Podle Štikara (1991) má vnímání tvaru mezi percepčními úkoly zrakového systému důležité místo. Obtížnost vnímání tvarů je podle něj způsobena nejen jejich samotnou složitostí, ale také měnícím se výskytem jejich přirozeného prostředí. Na základě výzkumů popsal v roce 1924 Max Wertheimer existenci faktorů, které určují vyčlenění figur (tvarů) z pozadí (tzv. zákony percepční organizace) – viz Příloha č. 2.

V novinách tvoří většinu ploch elementární tvary – čtverec a obdélník. V novinovém grafickém designu však lze pracovat i s tvary trojúhelníkovými, kruhovými aj.

Nejpoužívanějším plošným tvarem je obdélník. „Různými rozměry obrysových úseček k sobě kolmých se více blíží reálným vztahům, než formálně dokonalý avšak chladný a bezživotný čtverec.“ (Hladký a Barták 1981: 106)

Čtverec bývá z estetického hlediska hodnocen jako jeden z nejčistších tvarů. Vzhledem ke své symetrické formě působí klidně, neutrálně, staticky až monotónně. (Hladký a Barták 1981: 105)

Kruh je podle Schellmanna (2004) považován za znak uzavřenosti, dokonalosti, stability a klidu. Vytváří kontrast k obvykle používaným pravoúhlým tvarům.

Trojúhelník je schopen naznačovat směr. Poskytuje relativně velké množství tvarových kombinací. Trojúhelníkové tvary se v novinách mohou uplatňovat při kompozici víceřádkových titulků, rozmístování obrázků, titulků a symbolů na stránce. (Hladký a Barták 1981: 106)

1.2.4 Symbolické informace

Podle Hladkého a Bartáka (1981) plní symboly⁵ v novinách především funkci návodné instrukce. Musí být v dané společnosti obecně srozumitelné. Používány by měly být vždy jednotně k určitému účelu a s přesně vymezeným významem. Symbolickou hodnotu v novinách má často hlavička, geometrické obrazce, barva, druh použitého písma, rozmístění rubrik apod. Existuje celá hierarchie symbolických prostředků od zkratky znázorňující činnost (např. hokejka jako symbol rubriky) až po složitou abstrakci od původního motivu (např. neměnnost hlavičky jako symbol kontinuity, tradice, serióznosti). Díky svému racionálnímu i emocionálnímu působení symboly usnadňují a zprostředkovávají pochopení obsahu a významu sdělení. (Hladký a Barták 1981: 104)

1.3 Typografie

Typografií rozumíme umělecko-technický obor zabývající se tiskovým písmem, ale také „*způsob, jakým se napsané myšlenky propůjčuje vizuální forma.*“ (Ambrose a Harris 2010: 6) Zabývá se umístěním znaků nebo liter v designu, většinou za účelem tisku. Rozmanitost a různé způsoby použití písma dokáží výrazně ovlivnit čitelnost nebo význam všech slov, která jsou tímto písmem vysázena. Tedy to, jakým způsobem jsou znaky vytvořeny a prezentovány, může zásadním způsobem změnit vnímání prezentovaných myšlenek. (Ambrose a Harris 2010: 14)

Cílem typografie je **čitelnost a srozumitelnost** textu. Čitelnost se vztahuje k formě písma, znamená „schopnost rozlišit jednotlivé znaky od sebe na základě fyzických vlastností designu určitého písma.“ (Ambrose a Harris 2010: 104). Na čitelnost písma mají vliv faktory jako střední výška, tvary znaků, kontrast tahů, přítomnost a velikost serifů nebo duktus⁶ písma. Dosáhneme ji použitím standardní bodové velikosti a citlivým prokladem. Srozumitelnost (Ambrose a Harris ji uvádí pod pojmem **čtivost**) je spojována s rychlostí a snadností, s jakou přečteme a porozumíme informacím v textu. Týká se tedy větších celků jako např. slov, vět nebo odstavců. Čtivost může být ovlivněna délkou řádku, zarovnáním, stylem písma, formátem média apod. V praxi

⁵ Nejedná se zde o sémiotické pojetí symbolu.

⁶ Duktus se definuje jako poměr tloušťky písmových tahů k výšce písma.

obvykle dochází k prolínání charakteristik čitelnosti i čtivosti a některé faktory výše zmíněné mohou ovlivňovat jak čitelnost, tak i srozumitelnost.

1.3.1 Písmo

S písmem se setkáváme denně nejen na stránkách novin, knih nebo časopisů, ale i na věcech, které kupujeme, na dopravním značení atd. Můžeme jej charakterizovat jako grafický záznam řeči, který slouží k více či méně trvalému zaznamenání myšlenek, představ či popisů skutečných dějů, předmětů apod. U publikací je písmo základním komunikačním prostředkem. Není však jen nositelem informačního obsahu publikace, ale jeho forma se podílí na jejím celkovém vzhledu a má podstatný vliv na to, jak čtenář tiskovinu vnímá. Charakter každého písma je jedinečný, některá působí formálním a autoritativním dojmem, jiná zase mnohem uvolněněji. „*Použité písmo tak může čtenáři sdělit tolik informací o původci zprávy jako zpráva samotná.*“ (Ambrose a Harris 2010: 12)

1.3.1.1 Klasifikace písma

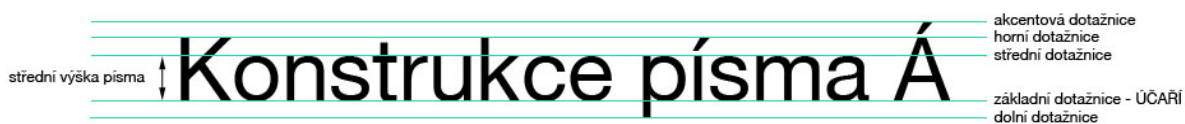
Dostupných písem existuje široká škála, proto je vhodné písma určitým způsobem klasifikovat. Existuje celá řada klasifikací tiskových písem, které si většinou vytvářejí jednotlivé písmolijny nebo distributoři písem pro účely svých vzorníků (např. FontFont, mezinárodní ATYPI a další). V této práci vycházíme z poslední české oborové klasifikační normy, která byla zpracována v roce 1977 typografem Janem Solperou. Tato klasifikace přihlíží k chronologickému vývoji písma, ale hlavní pozornost je soustředěna na jeho grafickou a výtvarnou charakteristiku. Solpera dělí všechna používaná typografická písma do čtyř tříd: latinková písma, nelatinková písma pravosměrná, nelatinková písma levosměrná a ostatní – exotická písma. Dále se však zabývá jen dělením písem latinkových do klasifikačních skupin.

Charakter písmových znaků je určen dvěma základními principy: statickým a dynamickým. **Dynamická forma** vychází z rukopisného principu, tento druh písma je proporcionální, rozdíl mezi slabými a zesílenými tahy písma není výrazný a vyznačuje se šikmou osou stínování. **Statická forma** naopak vychází z principu rytého, rozdíl mezi slabými a zesílenými tahy je velmi výrazný a osa stínování je svislá. Mezi nimi je vždy **přechodová forma** a doplňuje je čtvrtá, kde převládají **smíšené** prvky. (Hladký a Barták 1981: 57-58, Kočička a Blažek 2004: 251)

Na základě charakteristických znaků jednotlivých písem, můžeme kterékoli současné (nebo i budoucí) latinkové písmo zařadit do některé z klasifikačních skupin uvedených v Příloze č. 3.

1.3.1.2 Konstrukce písma

Pro kresbu písma je užívána písmová osnova. Jedná se o soustavu pomyslných vodorovných linií, tzv. dotažnic, které určují jednotlivé části písmového znaku. Rozvržení písmové osnovy je u každého typu písma jiné a určuje jeho vzhled, charakter a čitelnost.

Obr. 1: Konstrukce písma

1.3.1.3 Písmová rodina

Písmová rodina zahrnuje všechny varianty konkrétního písma (tzv. řezy), tedy kromě základního písma i jeho vyznačovací verze. Tyto varianty mají společné kresebné vlastnosti jako střední výšku písma, výšku verzálek, délku horních a dolních dotahů. „Rodiny jsou užitečný designérský nástroj, protože grafikům poskytují písmové varianty, které spolu navzájem dobře korespondují.“ (Ambrose a Harris 2010: 62)

1.3.1.4 Vyznačovací řezy písma

Vyznačovací řez se svou kresbou liší od základního písma, tj. písma stojatého se středním duktem. Používá se k zvýraznění slov či pasáží textu, které mají být pro čtenáře zvláště vyzdvíženy. K vyznačovacím řezům patří: kurzíva, polotučné, tučné, kondenzované, rozšířené řezy a jejich kombinace (tučná kurzíva apod.). Jako vyznačovací se mohou uplatňovat také kapitálky nebo verzálky.

1.3.1.5 Kapitálky, verzálky, minusky

„Kapitálky umožňují designérovi nenásilně zvýraznit část textu, aniž by to působilo příliš násilně nebo okolní text potlačovalo.“ (Ambrose a Harris 2010: 22) Jedná se o velká písmena o velikosti minusek a podle Ambrose a Harrise (2010) mnohem lépe harmonizují se základním textem, jelikož bývají speciálně navrženy, aby měly stejnou sílu tahů jako základní řez písma. Používají se k jemnému zvýraznění například titulů a jmen, které při použití verzálek příliš „křičí“. (Ambrose a Harris 2010: 22)

Vyznačování verzálkami je podle Blažeje (1990) třeba užívat opatrně, jelikož nesplňují příliš dobře estetické hledisko kompaktnosti sazby. Četba delšího textu vysázeného verzálkami je navíc pro čtenáře namáhavější a pomalejší. V souvislé sazbě se verzálky používají k označení názvů, nápisů hesel nebo dále pak k tvorbě loga, názvu

firmy, výrobku apod. Při jejich použití, zejména ve větších stupních písma, je nutné upravit proložení znaků tak, aby byl zajištěn stejnoměrný optický odstup liter.

„Blok textu je považován za snadněji čitelný, když je vysázen [...] kombinací verzálek a minusek. Důvodem je, že lidský zrak „skenuje“ řádky a místo konstruktivního čtení jednotlivých slov je rozeznává pomocí horních a dolních dotahů znaků.“ (Ambrose a Harris 2010: 23) Minusky, na rozdíl od verzálek, nesdílejí stejnou výšku – horní a dolní dotahy znaků pomáhají skenování textu a vytvářejí záchytné body pro oči. (Ambrose a Harris 2010: 23)

1.3.1.6 Čitelnost písma

„Primárním účelem písma je zprostředkovávat informace,“ může však plnit i funkci emotivní nebo působit esteticky. (Hladký a Barták 1981: 59) Při volbě vhodného písma je tedy nutné vycházet hlavně z toho, jakou má plnit funkci. V publikacích jako knihy, noviny nebo časopisy plní písmo především funkci komunikativní, volba písma proto záleží zejména na jeho čitelnosti. Naproti tomu u akcidenčních tiskovin⁷ bude spíše kladen důraz na estetické působení písma, tudíž jeho volba bude záležet na výtvarném zpracování.

Ambrose a Harris (2010) uvádějí, že čitelnost je taktéž záležitostí zvyku. Čtenář je zvyklý interpretovat určité textové vzory. Příkladem může být čitelnost lomeného písma – v dobách začátků tisku neměli lidé z hlediska čitelnosti s tímto písmem problém, kdežto nám četba delšího textu vysázená lomeným písmem činí obtíže, jelikož jsme denně obklopeni mnohem jednoduššími a čistšími typy písma, které by zase naopak byly špatně čitelné pro středověké čtenáře. (Ambrose a Harris 2010: 38-39)

1.3.1.7 Používání více písem

I když může být grafická úprava tvořena jedním druhem písma, mnohem častěji bývá použito písem více. Tím se vytváří hierarchie, která zjednodušuje orientaci v dokumentu. *„Hierarchie v druzích písma slouží jako vizuální vodítko používané k rozlišení mezi různými titulky a hlavním textem.“* (Bhaskaranová 2007: 68) Pevně daná pravidla, jak a kolik písem v designu použít neexistují. Pokud však designér použije písma ze stejné písmové rodiny, neudělá žádnou zásadní chybu. Naopak není vhodné kombinovat například písma historická a moderní či písma s extrémním rozdílem v poměru duktů.

⁷ Jedná se o příležitostné tiskoviny používané v osobní, společenské, firemní či reklamní komunikaci. Patří sem například vizitky, pozvánky, firemní dokumenty, letáky apod.

1.3.1.8 Novinová typografie

Jednou z nejobtížnějších fází grafického designu novin je výběr vhodného písma. Garcia (2002: 44) předkládá několik typů, podle kterých se lze při výběru novinového písma řídit:

- Písmo musí být především snadno čitelné. Pro základní text je vhodné používat velikost 9 nebo 10 bodů.
- Daný font by měl umožnit využívání kontrastu, tzn. nabízet co nejširší škálu vyznačovacích řezů.
- Font by měl obsahovat dobře navržený kondenzovaný řez a elegantní italiku.
- Měl by být vhodný vzhledem k zaměření novin a jejich kulturnímu prostředí.
- Vybrané písmo by nemělo příliš podléhat módním trendům.

Základní novinové písmo by mělo mít zvětšenou střední výšku, otevřenou kresbu jednotlivých liter především v oblých tvarech, robustnější písmové tahy a nízký kontrast, tedy poměr mezi tenkými a silnými tahy. To vše písmu zaručuje potřebnou čitelnost i při relativně malých velikostech. (Hladký a Barták 1981: 65,68) Jako typická novinová písma uvádějí Kočička a Blažek (2004) *Times*, *Times New Roman* a *Excelsior*.

1.3.2 Slovo

Na úrovni slova mají zásadní vliv na čitelnost mezispísmenové a mezislovní mezery. Mezipísmenové mezery (tzv. prostrkání) významně ovlivňují zabarvení sazby a rozsah textu. Malý proklad znesnadňuje čtení, velký zase text „trhá“. To samé platí i pro mezislovní mezery. Standardně má vzdálenost mezi slovy velikost jedné čtvrtiny stupně písma. Mezislovní mezery by měly být v celém textu jednotné, to však platí jen u sazby na praporek (zarovnané k okraji).

1.3.3 Řádek

Správný proklad mezi řádky usnadňuje čitelnost textu. Při použití příliš vysokého prokladu řádky ztrácí propojení a mezera mezi řádky působí rušivě. Naopak při příliš malém prokladu je nutné počítat s rizikem překrývání horních a dolních dotahů písmen a z toho vyplívající snížené čitelnosti.

Délka řádku je jedním z nejdůležitějších faktorů pro snadné čtení. Jak uvádí Mallette (1991) optimální délka řádku znamená šířku abecedy (základních 27 písem v češtině) krát 1,5. „*Je to taková šířka řádky, která umožňuje oku, aby vnímalo všechny jednotky obrazu při minimálním pohybu.*“ (Hladký a Barták 1981: 66)

1.3.4 Odstavec

„Nejviditelnějším parametrem odstavce je zarovnání.“ (Kočička a Blažek 2004: 3)
Existuje několik způsobů zarovnání odstavců: na praporek (sazba na levou či pravou zarážku), do bloku, na střední osu, volná úprava a jiné varianty.

Sazba na praporek se používá v odborných časopisech, vědeckých pracích nebo titulcích novin a časopisů. Její hlavní předností jsou stejnoměrné slovní mezery. Sazba na levý praporek je „nejpřirozenější způsob, který umožňuje logické členění textu v opticky vyrovnaném dojmu.“ (Blažek 1990: 91) Zarovnání na pravý praporek se pro běžnou sazbu naopak příliš nehodí, jelikož neodpovídá přirozenému čtení od levého okraje, a tudíž působí nezvykle. Nejčastěji se používá u popisku obrázků nebo v margináliích na sudých stranách. (Kočička a Blažek 2004: 4)

U odstavců zarovnaných do bloku jsou pravý i levý okraj zarovnané. Používá se v knižní sazbě, u novin a časopisů. U tohoto typu zarovnání je třeba správně volit stupeň písma vzhledem k šířce řádku. Taktéž dochází k změně mezislovních mezer, což může působit problémy s plynulostí a čitelností sazby. (Kočička a Blažek 2004: 3) Při sazbě do bloku je třeba se vyvarovat vzniku tzv. řek – více než dvou mezislovních mezer přibližně pod sebou (viz Obr. 2).

Především v novinách s úzkými sloupci můžeme často vidět špatně vyrovnané odstavce s bílými „řekami“ prázdného místa. přelévajícími se mezi řádky. Za „řeku“, která je nepěknou sazečskou chybou, jsou považovány již tři mezery pod sebou.

Obr. 2: Odstavec s vyznačenými řekami

Úprava na střední osu se používá v akcidenční sazbě, kde působí slavnostním, vznešeným dojmem. Není vhodná pro delší text, neboť snižuje čitelnost. (Kočička a Blažek 2004: 4)

S netradičním zarovnáním se často setkáme v oblasti reklamy, u menších textů v akcidenční sazbě či v sazbě básní. Text může být uspořádán do různých tvarů či obtékat kolem různých obrysů. Tato úprava může působit esteticky zajímavě, avšak obtížněji se čte.

1.3.5 Sloupec

Uspořádání do sloupců je specialitou především novinové a časopisecké sazby. „Protože čeština obsahuje bohatou zásobu víceslabičných slov, dělá taková sazba značné problémy.“ (Kočička a Blažek 2004: 203) Jedná se především o časté dělení slov, problém jednopísmenových předložek a spojek, otázku mezislovních mezer a prostrkání.

Nejčastěji se při vícesloupcové sazbě setkáme se zarovnáním do bloku. U této sazby je vhodné dodržovat řádkový rejstřík, tedy krytí účaří všech řádků základního textu. Řádkový proklad spolu s kresbou písma a velikostí mezery mezi sloupci určují zabarvení sazby.

Při vícesloupcové sazbě se mohou vyskytovat problémy vdov a sirotků, které je třeba odstranit. V případě vdovy se jedná o první řádek odstavce, který je na stránce nebo sloupci jako poslední, sirotek je východový řádek odstavce, který je naopak první na stránce nebo v sloupci. Vdovy je možné v typografii víceméně tolerovat, sirotky však nikoliv.

1.4 Sazba

Sazbou označujeme proces, při kterém jsou texty z podoby rukopisu (dříve na papíře jako strojopis, dnes již v digitalizované podobě) převedeny do podkladu pro tisk. (Osvaldová a Halada 1999: 166) Podle Ambrose a Harrise (2010) spočívá dobrá sazba v takové práci s textem, aby bylo dosaženo požadovaného výsledku. Uvážená a správně vysázená typografie podle nich obohatí poselství samotného textu. Dobře promyšlená sazba umožňuje řízené sdělování informací a můžeme jí dosáhnout libovolného záměru. (Ambrose a Harris 2010: 61)

Pro novinovou sazbu je typická vícesloupcová sazba s úzkými sloupci, ve které ne vždy lze dodržet všechna typografická pravidla dobré sazby. Kočička a Blažek (2004) proto uvádějí případy, ve kterých se lze od pravidel odchýlit a zásady, které by naopak novinová sazba měla dodržovat.

V úzkých sloupcích podle nich není třeba dodržovat omezení maximálně 6 dělení pod sebou, nýbrž lze tolerovat všechna pravopisně správná dělení. Na konci řádků je možné také v nevyhnutelných případech ponechat jednopísmenové předložky a spojky. Pokud na řádek vycházejí dvě slova, je vhodné užít mezislovní mezery namísto prostrkání. Pokud na řádek vychází jen jedno slovo, lze jej umístit doprostřed nebo prostrkat. Tomu je však lépe se vyhnout, například posunutím obrázku, protože prostrkaná slova působí v sloupcové sazbě příliš děravě. (Kočička a Blažek 2004: 204)

Co by naopak noviny měly v sazbě dodržovat je používání správných uvozovek. Kombinace anglosaských, českých a tzv. falešných variant uvozovek rozhodně nesvědčí

o profesionální práci. Menším prohřeškem je nerozlišování pomlček a spojovníků. Bezpodmínečně je však třeba dodržovat řádkový rejstřík. Nevhodná je podle nich taktéž nadměrná deformace titulků za účelem překrývání celé šíře sazby. (Kočíčka a Blažek 2004: 204)

1.4.1 Textová hierarchie

Textová hierarchie je logické a vizuální členění, které umožňuje zorganizovat text na stránce a označit různorodost nadpisů a titulků doprovázejících základní text. „*Pomocí různých bodových velikostí a písmových stylů naznačuje hierarchie různou míru důležitosti.*“ (Ambrose a Harris 2010: 68) Čtenář by měl být schopen rychle a snadno požadovanou informaci vyhledat, což mu umožňuje účinná textová hierarchie. Nestrukturovaná stránka souvislého textu bez žádných vizuálních vodítek, se velmi obtížně čte. (Bhaskaranová 2007: 61)

Žurnalistické informace mají ve skladbě novin různou úroveň důležitosti, což by mělo být reflektováno i v grafické úpravě novin. Jak uvádí Garcia (2002), novinová strana, z které je na první pohled jasná její textová hierarchie, je čtenáři mnohem lépe vnímána. Proto by si každé noviny měly stanovit zásady, podle kterých budou upravovat velikost různých úrovní titulků. (Garcia 2002: 52)

1.4.1.1 Základní text

Základní text tvoří v tiskovinách hlavní část a podstatně ovlivňuje jejich celkový vzhled. „*Tvoří ho převážně hladká sazba, tj. sazba textu, v níž je uplatněn převážně jeden stupeň, druh a řez písma [...]. Je uspořádána do odstavců a řádky textu jsou jednotně prokládány.*“ (Hladký a Barták 1981: 68) Typ písma se volí v závislosti na obsahu textu, jeho druhu a účelu, způsobu lámání nebo zvoleném papíru. Základní text by měl „*působit věcně uspořádaným dojmem a zároveň esteticky čistě.*“ (Hladký a Barták 1981: 68) K sazbě základního textu se nejčastěji používají patková antikvová písma, jelikož jsou obecně nejčitelnější. Patky pomáhají očím přeskokovat mezi znaky a vedou je na řádku.

1.4.1.2 Titulky

„*Titulky plní čtyři funkce. [1] Shrnují informaci; [2] odstupňovaně podtrhují důležitost článku; [3] jsou nápadnými prvky ve výtvarném zpracování stránky; [4] lákají pozorovatele, aby se z něho stal čtenář.*“ (Malette 1991: 89)

Pro sazbu titulků se používá většinou stejný druh písma jak pro základní text, ale větší stupeň či odlišný řez. Často se také používají jiné druhy písma, nicméně ty je třeba vybrat tak, aby se základním textem harmonizovaly. Hierarchii titulků je

třeba stanovit pro celý dokument jednotně. (Kočička a Blažek 2004: 177) Ambrose a Harris (2010) například naznačují tři úrovně v hierarchii titulků. Hlavní titulek používá největší bodovou velikost. Druhý titulek je menší bodové velikosti, ale zůstává větší než základní text. Třetí titulek může mít stejnou bodovou velikost, ale měl by se od základního textu odlišovat jiným řezem písma, například kurzívou nebo kapitálkami. (Ambrose a Harris 2010: 69) V titulcích se nedoporučuje rozdělovat slova a předložky či spojky nechávat na konci řádku. (Kočička a Blažek 2004: 177)

Podle Garcii příliš malé titulky obsah článku „šeptají“, proto čím větší, tím lepší. Garcia dále říká, že čtenáři mnohem více ocení titulky složené, většinou z podtitulku, než jednoduché. Titulky na stránce působí jako majáky, jsou důležité v upoutání pozornosti a navádějí čtenáře do příběhu. Aby byl podpořen proces skenování stránky, je vhodné přidat k titulkům „myšlenku navíc“ – podtitulek. Složené titulky by podle Garcii měly dodržovat určitý typografický kontrast. Pokud je hlavní titulek tučně, podtitulek by měl být v tenkém řezu a naopak. Některé noviny mívají podtitulky odlišené barevně. Taktéž by titulek s podtitulkem měly kontrastovat, co se týče velikosti. (Garcia 2002: 54)

Garcia dále řeší otázku zarovnání titulků. Uvažuje o dvou možnostech, zarovnání na střed a na levý praporek. I když podle něj volba daného zarovnání je záležitostí spíše osobní preference, má vliv na celkový vzhled strany:

- Na střed zarovnané titulky propůjčují straně více klasický a tradiční vzhled, zatímco vlevo zarovnané titulky působí moderněji a sazbu prosvětlují.
- U vlevo zarovnaných titulků musí být i následující elementy zarovnané vlevo.
- Bulvární typografie působí mnohem lépe s vlevo zarovnanými titulky, zatímco seriózní noviny mohou užívat obou možností.
- Důležitá je jednota – používat buď jednu, nebo druhou variantu, ne kombinaci obou. (Garcia 2002: 60-61)

Podle Garcii k textové hierarchii pozitivně přispívají také titulky uvnitř článku. Opticky přerušují text a nastiňují obsah článku čtenářům, kteří text pouze skenují. Tyto mezititulky je třeba umisťovat strategicky a použít alespoň o jeden stupeň větší písmo, než je velikost základního textu. Měly by být doplněny nepotištěnou plochou, aby byly pro čtenáře nápadnější. Minusky v tomto případě fungují lépe než verzálky. (Garcia 2002: 68)

1.4.2 Sazební obrazec a zrcadlo sazby

Sazební obrazec je plocha sazby a její umístění na čistém formátu tiskoviny. Jeho okolí tvoří pravý a levý okraj, záhlaví a pata. Jeho umístění je zpravidla dáno optickým středem strany⁸.

Zrcadlo sazby je přesný zákres umístění všech tiskových prvků ve skutečné velikosti. V literatuře se také setkáváme s označením rastr nebo layout. Podle Bhaskaranové (2007) se jedná o jeden z neúčinnějších způsobů uspořádání velkého množství informací na stránce a zajištění vizuální konzistence v publikaci.

Noviny vyžadují velmi přísný rastrový systém. V procesu jejich grafického designu se běžně pracuje s velkým množstvím obsahu, který je nutno zpracovat v relativně krátkém čase a použití rastru významně urychluje výrobní proces. (Bhaskaranová 2007: 64) Novinový rastr obvykle definuje výšku a šířku sazby, počet sloupců, uspořádání textu a obrazu na stránce a jejich varianty.

1.4.3 Navigace na stránce

Malette (1991) tvrdí, že na jakékoli tištěné straně je výchozím bodem levý horní roh. Jedná se o místo, na které jako první padne čtenářův zrak. Bývá nazýváno primární optickou oblastí (POO). Pokud čtenářův zrak dojde až k pravému dolnímu rohu, znamená to, že stránku přečetl. Tato oblast se nazývá terminální (TO). Tento postup vychází z lineárního uspořádání latinky. Pomyslná diagonála z POO k TO se nazývá „čtenářskou gravitací“. Z této dráhy však může být čtenářovo oko svedeno optickými magnety (např. velkými fotografiemi, výraznými titulky), ty by však neměly být umístěny v střední nebo dolní části strany, jelikož oko pak nerado postupuje proti čtenářské gravitaci, aby se vrátilo k prvkům horní poloviny strany, které přehlédlo. Prvky, které čtenář takto minul, zůstanou obvykle nepřečtené. (Malette 1991: 85)

Garcia (2002) na základě provedené studie uvádí, že pro čtenáře je vstupním bodem tištěné strany ten největší obraz, zpravidla fotografie. Poté většina čtenářů zaměřuje svůj pohled na titulky. Jako třetí nejčastěji prohlížený prvek na stránce uvádí popisky k fotografiím.

1.4.4 Obraz a text

„Zajištění správné rovnováhy mezi obrazem a textem dodává publikaci spád.“ (Bhaskaranová 2007: 74) Kombinace textu a obrazu zesiluje výpověď a pomáhá

⁸ Optický střed strany tvoří její těžiště – místo, kde zrak čtenáře spočine nejdříve. Nachází se výše, než střed geometrický.

„*uspořádat obsah a rozdělit ho [...] na jednotlivé smysluplné úseky*“. (Schellmann 2004: 198)

Aby obrazový materiál mohl na tištěné straně patřičně vyniknout, vyžaduje kolem sebe dostatek světla. Je-li sevřen nahuštěnou sazbou, je omezen jeho účinek a není zcela zřetelné, kde jedno končí a druhé začíná. Naopak dostatek okolního prosvětlení dovoluje obrazu „vystoupit“ ze strany. Uspořádání textu a obrazu je třeba vždy vytvářet v kontextu celé strany, která by měla působit jako vyvážený, harmonický celek. (Hladký a Barták 1981: 101)

1.4.4.1 Popisky k fotografiím

Doprovodný popisek k fotografiím je nedílnou součástí snímku, proto by tedy i z formální úpravy mělo být jasné, že k obrázku patří. Nejčastěji se popisek objevuje pod daným snímkem, opticky oddělený od ostatní sazby. Pokud se užívá grafických prostředků, jako šipek apod., měly by mít co nejjednodušší tvar.

Různý charakter snímků vyžaduje různé řezy písma. U zpravodajských snímků je vhodné užít základní nebo tučný či polotučný řez písma, u popisků ironizujícího charakteru je na místě kurzíva. (Hladký a Barták 1981: 103)

Garcia (2002) uvádí některé způsoby, jak zefektivnit použití popisků: vždy alespoň o jeden stupeň větší písmo než základní text; zvýšený proklad zaručující lepší čitelnost; začátek popisku tučnějším písmem. (Garcia 2002: 30)

1.4.5 Světlost sazby

„*Světlo je nejtíšším ze všech pomocníků designéra.*“ (Garcia 2002: 144, překlad vlastní) Již dávno přestal být papír vnímán pouze jako materiál, na který lze tisknout, ale jeho barva či struktura se staly důležitou součástí vizuální komunikace tiskoviny. Vhodné využití barvy papíru může plnohodnotně nahradit dřívější prvky pro zvýraznění či oddělení, jako například linky, ornamenty a jiné grafické ozdoby. Využití nepotíštěné plochy působí nejen moderněji ale i vkusněji a design celé tiskoviny „nadlehčí“. Přispívá navíc ke zjednodušení a zpřehlednění publikace. Nejen barvami či fotografiemi lze zajistit pestrost tiskoviny, ale i kontrastem potíštěné a nepotíštěné plochy. Například titulek, byť jakkoli tučný, obklopený hustou sazbou je bez odlehčení světlem méně výrazný.

Současným trendem v novinovém designu je prosvětlení novin. Uvážené včlenění světla do novinové strany přispívá k zvýšení kontrastu, což zvyšuje čitelnost i čtivost.

1.5 Titulní strana

Titulní strana novin má na rozdíl od vnitřních stran řadu specifík. Představuje vstupní místo do novin, a proto má odlišnou úlohu a strukturu. Její grafická podoba je důležitým prodejním nástrojem. Stále častěji se setkáváme s titulními stranami v podobě „plakátu“ – s řadou fotografií a jiných vizuálních prvků. (Foret 2008: 36)

Hlavní funkcí titulní strany je ovlivnit potencionální čtenáře, aby si noviny koupili⁹. V souladu s tímto cílem musí být nápadná, aby přitáhla čtenářovu pozornost, což je otázkou asi 1 vteřiny. Následně čtenáře musí zaujmout natolik, aby si ji dále prohlížel či dokonce noviny otevřel. Tato fáze je otázkou 2-3 vteřin, což představuje asi 12 skoků oka, a to postačuje k zaznamenání jednoho většího či dvou menších obrázků, názvu titulu, a přečtení jednoho až dvou krátkých titulků. V této fázi působí spíše grafické prvky než verbální nápisy. Dalším důležitým úkolem titulní strany je dosáhnout toho, aby se z čtenářů-pozorovatelů stali čtenáři. Pokud tedy čtenář bude dále pokračovat v prohlížení titulní strany, musí jej informovat o obsahu a to již verbálně či použitím dokumentární fotografie. V této fázi čtenář vnímá titulky jako významové celky, začíná přemýšlet o tom, co jej zajímá a rozhoduje se, zda nalistuje příslušný článek a příp. v jakém pořadí. (Klimeš nedatováno, Mallette 1991: 100)

Podle Garcii (2002) se čas věnovaný titulní straně neustále zkracuje. Aby noviny obstály ve „stánkové“ zkoušce, musí mít titulní strana silný vizuální dopad, který je z 99% závislý na dobré fotografii. Titulní strana však nemá být přehlídkou rádoby uměleckých fotografií. Stačí jedna nebo dvě fotografie, které vypoví „příběh dne“, vyvolají emoce, vtáhnou čtenáře. Fotografie na titulní straně by měly být aktivní, překvapivá a kdykoli je to možné, zachycovat osoby. (Garcia 2002: 164)

1.5.1 Logotyp

Logotyp je jedním z nejdůležitějších prvků grafické úpravy titulní strany novin. Slouží jako identifikátor jednotlivých titulů – je tvář noviny. Měl by být snadno rozpoznatelný, nezaměnitelný, poutavý, ale přitom jednoduchý a v souladu s celkovým charakterem periodika. Nejen samotný logotyp, ale i jeho umístění na straně má vliv na vizuální identitu novin. Příklady umístění logotypu jsou uvedeny v příloze č. 4.

⁹ Po české noviny je typický vysoký podíl prodaných výtisků přes stánkový prodej, což zintenzivňuje souboj o čtenáře, který se projevuje v co nejatraktivnějším pojetí titulní strany. (Vojtěchovská 2009: 69)

2 Bulvární tisk

Jelikož předmětem zájmu práce jsou bulvární a seriózní noviny, v následujících dvou kapitolách definujeme pojmy bulvární tisk a seriózní tisk. V závěru třetí kapitoly se zaměříme na aktuální problém, týkající se prolínání charakteristik těchto dvou typů médií a s tím souvisejícím jev bulvarizace.

Pojem „bulvár“ vychází z francouzského *boulevard* – ulice, třída, promenáda nebo magistrála, z čehož vyplývá i označení bulvárního tisku jako novin, distribuovaných pouličním prodejem. Ten „se objevil počátkem 19. století, do té doby se noviny a časopisy prodávaly pouze formou předplatného.“ (Osvaldová a Halada 1999: 32). Tyto noviny měly za cíl oslovit co nejpočetnější čtenářské publikum. Nepředpokládaly vysoké vzdělání, ba naopak se obracely k „novému“¹⁰ publiku, které sice umělo číst, ale jejich vzdělání bylo velmi nízké. Tomu odpovídala i jejich prodejní cena, která byla v porovnání s tzv. seriózními listy podstatně nižší. Tyto noviny se tedy staly v principu dostupnější a jejich náklad byl mnohdy čtyřikrát až desetkrát vyšší než náklad seriózních předplatitelských novin (Hvízdala 2003: 173). Proto se také často setkáváme s označením „tisk masový“¹¹. V závislosti na technologickém rozvoji se tento tisk vyznačoval odlišnou grafickou úpravou – nápadnější a graficky výraznější titulky, nové zalomení na stránkách, kratší texty, využití ilustrací a později i fotografií, popř. barevné odlišení papíru a ještě později i barevný tisk. (Jirák a Köpplová 2009: 82)

Slovo bulvární se postupně stalo synonymem pro neseriózní, laciný, neověřený, pokleslý ba až vulgární. V širším smyslu znamená bulvár jakékoli neseriózní médium, které přináší neověřené informace, specializuje se na senzace a podává je jednoduchou a zábavnou formou, která nenutí k přemýšlení, ale pouhé konzumaci. Bulvár také často směšuje realitu s iluzemi a preferuje skandály a neštěstí, které prezentuje jako nejdůležitější zprávy. (Osvaldová a Halada 1999: 32)

V českých zemích se bulvární tisk v porovnání s většinou evropských zemí a s USA začal rozvíjet později, především až v 2. polovině 20. let 20. století, kdy vznikaly listy jako *Expres* nebo *Polední list*. Tyto deníky spadaly pod tiskový koncern *Tempo* Jiřího

¹⁰ Nová čtenářská obec, která postupně vznikala v průběhu 19. století především díky vzrůstající gramotnosti vyvolané zaváděním všeobecné školní docházky a také díky rozšíření volného času (Masová média – Jirák, Köpplová 2009: 82). Zpravidla se jednalo o tzv. nižší střední třídu, což byli lidé se základním vzděláním, obvykle úředníci či drobní řemeslníci, kteří neměli dostatek času ani vzdělání na čtení tehdejších novin pro vyšší vrstvy.

¹¹ V českém prostředí se pro masový tisk vžil pojem tisk bulvární. Můžeme tedy bulvární tisk chápat jako pojem synonymní k tisku masovému nebo jako specifický typ masového tisku, který vznikl a rozvíjel se na území ČR.

Stříbrného. Zabývaly se skandály, vraždami, loupežemi, politickými aférami a soukromým životem slavných osobností první republiky. (Bednařík, Jirák, Köpplová 2011: 172-174) Rozvoj bulvárního tisku byl v českých zemích přerušen na počátku 2. světové války a obnovil se až počátkem 90. let 20. století, kdy došlo k přechodu z autoritářského modelu řízení médií k systému liberálně demokratickému, v němž jsou média nejen institucí reprezentující svobodu projevu, ale tvoří také oblast soukromého podnikání poskytující zábavu a rozptýlení, čímž byly opět vytvořeny podmínky pro rozkvět bulvárního tisku.

Podle McQuaila (2009) se bulvár specializuje na osudy obyčejných lidí (human interest story), které podává dramatickým a senzacechtivým způsobem. Často se také věnuje zločinům, katastrofám, skandálům, krizím, válkám a celebritám.

Z hlediska grafické úpravy charakterizuje Sparks a Tulloch (2000) bulvár velkými titulky a hojným užitím fotografií, grafiky a barvy.

2.1 Znaky bulvárního tisku

Bulvární tisk můžeme také definovat pomocí znaků, které jej charakterizují. Hvižd'ala (2003: 173-174) dělí tyto znaky na *vnější* a *strukturální*. Mezi vnější znaky charakterizující bulvár řadí stánkový prodej, vyšší náklad, velké titulky, kresby či fotografie, krátké články, inzerci levného masového zboží a tajně pořízené fotografie ze soukromí veřejně známých osobností. Strukturálních znaků uvádí pět, podle pěti sociálních funkcí, které bulvár ve společnosti plní: seznámení s nejdůležitějšími politickými problémy ve zjednodušené formě, bezplatný právní a sociální servis, stimulace kultu úspěšnosti mezi širším obyvatelstvem, kanalizace potřeby po krvi a sexu u některých skupin obyvatelstva a nejlépe zpracované sportovní rubriky.

Trampota (2010) používá k definici bulváru následující kritéria: formát, cena, způsob distribuce, užití reprezentačních kódů, sociální pozice čtenářů, politické sympatie, pozice na trhu, profesní normy a zpravodajské hodnoty. Na základě těchto kritérií, vymezuje rozdíly mezi tiskem bulvárním a seriózním.

3 Seriózní tisk

Seriózní tisk, označovaný také jako tisk kvality nebo prestižní tisk, je vývojově starší než tisk bulvární. Když se začátkem 19. století začínal rozvíjet masový tisk, původní

listy – zvláště ty, které se věnovaly ekonomickým a politickým otázkám – ovšem nezanikly a nadále oslovovaly své čtenářské skupiny: majetnější a vzdělanější publikum.¹² (Jirák a Köpplová 2009: 82)

Už ze samotné sémantiky slova seriózní si můžeme vytvořit představu o seriózním tisku – solidní, spolehlivý, poctivý. Z hlediska definice je však podle Picarda (2004) tisk kvality amorfní a problematický koncept, který bývá často vymezován svou absencí a spíše tím, co je pro něj nežádoucí. Výsledkem je pak stanovení profesních zásad jako např. „neodchylovat se věcně od pravdy ani v komentáři z důvodu zaujatosti, odmítat jakýkoli nátlak na zveřejnění nepravdivé nebo jen částečně pravdivé informace, nepoužívat nepoctivé prostředky k získání informace, fotografie nebo dokumentu.“¹³ Picard (2004) dále uvádí, že i přes tyto problémy, je seriózní tisk chápán jako ústřední element v dosažení sociálních, politických a kulturních cílů přidělených žurnalistice v demokratických společnostech. Podle něj by měl tisk kvality poskytovat vyčerpávající zpravodajství a informace, které dojdou pochopení. Žurnalisté by měli mít odborné znalosti a vytvářet zpravodajská sdělení postihující kontext i background a publicistické články, které jsou založeny na hloubkové analýze. (Picard 2004: 60-61)

McQuail (2009) uvádí tyto hlavní rysy seriózního tisku: „*formální nezávislost na státu a jakýchkoli formálně uplatnitelných zájmech, uznání novin jako významné instituce politického a společenského života (zvláště jako samozvaného tvůrce mínění a hlasatele „národních zájmů“), vysoce vyvinutý smysl pro společenskou a etickou odpovědnost a vývoj novinářské profese jako „objektivního“ zpravování o událostech.*“ (McQuail 2009: 42)

Mlčoch (2002) dodává, že seriózní tisk by měl jednoznačně rozlišovat mezi zpravodajstvím a publicistikou.

Burton a Jirák (2001: 249) vidí rozdíl mezi bulvárními a seriózními médii především v odlišné volbě témat, preferenci zpravodajských hodnot a grafické úpravě. Seriózní média se podle nich soustřeďují na relevanci, aktuálnost a pravdivost svého zpravodajství, zatímco bulvární média se orientují na negativitu, jednoduchost, jasnost, celebrity a blízkost.

¹² Například anglické listy jako *The Times* nebo *Morning Post* – tzv. „listy pro vévody a jejich komorníky“ – jsou typickými představiteli seriózního tisku 19. století, zejména pro své rozsáhlé úvodníky, komentáře či eseje prokládané navíc analogiemi ze starověku a vytříbený sloh a jazyk. (Köpplová a Vojtek, 1976: 8)

¹³ Jde o vybrané zásady Etického kodexu novináře, který stanovuje základní požadavky na práci seriózního novináře, a jehož dodržování nepochybně přispívá k zvyšování autority a serióznosti média.

Hvížďala (2003) jako charakteristiku seriózního tisku uvádí, že pracuje s informacemi a kontextem, zatímco bulvár s aktualitou a napětím. Rozdíl mezi informací a aktualitou pak definuje takto: „aktualita je takový druh sdělení, jehož hodnota s časovou vzdáleností od události, kterou popisuje, klesá, zatímco s informací je tomu opačně. Její význam s odstupem času roste.“ (Hvížďala 2003: 173)

Grafickou úpravu seriózního tisku nastiňuje Sparks a Tulloch (2000). Charakterizují ji jako střízlivý design, jasně strukturovaný s užitím četných navigačních prvků a s jednoznačným rozvržením strany. I v seriózní grafické úpravě se uplatňují obrazová sdělení, ovšem ne v takové míře jako v bulváru. (Sparks a Tulloch 2000: 71) Taktéž Mario Garcia se ve své knize Pure Design (= čistý, střízlivý design) zabývá spíše grafickým designem seriózních periodik a stanovuje obecné zásady uplatňující se především v tomto typu tisku (viz kapitola 1 Grafická úprava tiskovin).

3.1 Rozměňování hranic mezi bulvárním a seriózním tiskem

Na základě výše zmíněných kritérií by měl být tedy bulvární tisk od toho seriózního jasně rozlišitelný. Ne vždy tomu tak ale skutečně je. Hranice mezi bulvárním a seriózním tiskem většinou nejsou tak ostré. V obou případech se jedná spíše o „ideální typ“, který se v reálném mediálním prostředí nemusí vyskytovat, popř. se mohou charakteristiky bulvárního a seriózního prolínat.

Někteří autoři tedy toto dichotomické rozdělení tisku na bulvární – seriózní odmítají. Colin Sparks (2000: 14-15) rozděluje noviny do pěti kategorií:

1. *Seriózní tisk (The Serious Press)* – obsah se zaměřuje téměř exkluzivně na záležitosti politické, ekonomické a na strukturální proměny ve světě.
2. *Semi-seriózní tisk (The Semiserious Press)* – vysoká koncentrace obsahu charakteristického pro seriózní tisk, ovšem zvyšuje se počet tzv. soft news a roste význam vizuální prezentace.
3. *Seriózně-populární tisk (The Serious-Popular Press)* – klade velký důraz na vizuální stránku a obsahuje velkou dávku skandálů, sportu a zábavy, přičemž však zachovává většinu zpravodajských hodnot seriózního tisku.
4. *Bulvární tisk novinového stánku (The Newsstand Tabloid Press)* – obsahuje silnou agendu skandálů, sportu a zábavy, nicméně můžeme v něm nalézt některé prvky hodnot seriózního tisku, například zájem o politiku především v období voleb.

5. *Bulvární tisk supermarketu (The Supermarket Tabloid Press)* – v tomto typu tisku dominují skandály, sport a zábava, v kterých bývá často zakomponován element fantastičnosti.

Zároveň však dodává, že mezi těmito kategoriemi neexistují přesně vymezené hranice a málokterá periodika představují krajní typy této kategorizace. (Sparks a Tulloch 2000: 16)

Jirák (2007) říká, že nelze uvažovat o ostrém protikladu bulvární-nebulvární, ale jen o škále. Můžeme si například vytvořit škálu „bulvár – popnoviny/masový tisk – seriózní tisk“. Do kategorie popnovin zařazuje Mladou frontu Dnes, která se podle něj od bulváru odlišuje jen délkou textu a grafickou úpravou. S bulvárem ji naopak pojí primitivní, neanalytická, zábavní žurnalistikou, spekulativní, drbavá, oslněná celebritami, skandály a aférami. Podobné tendence, i když v mírnějším provedení, podle něj vykazují i Lidové noviny nebo Právo.

Existují i názory, že v České republice kategorie seriózního tisku zcela chybí (např. Jirák 2005: 15; Hvížďala 2010).

V tomto kontextu se stále častěji skloňuje tzv. **bulvarizace**. Obecně je tento termín užíván k popisu změn, kterými se obsah pojmu „seriózní“ stále více přibližuje pojmu „bulvární“. Trampota (2010) pojem bulvarizace definuje jako komplexní „proces změny v chování médií a ve způsobu jejich reprezentace reality, a to zejména ve výběru zpráv (zpravodajských hodnot) a ve způsobu jejich narace [...] Bulvarizace se obvykle vztahuje také ke změnám ve kvalitě a charakteru informací, které média nabízí svému publiku.“ (Trampota 2010: 15, překlad vlastní) Často se také pojem bulvarizace překrývá s pojmem infotainment nebo senzacechtivost. Všechny tyto koncepty mají své kořeny v komodifikaci a komercionalizaci médií. V současné době jsou média závislá na jejich tržní úspěšnosti, stále více se sama stávají zbožím (komodifikace). Tomuto trendu podřizují i své mediální produkty a snaží se je učinit pro publikum atraktivnější (komercionalizace). Bulvarizace je také velmi blízce spojená se skandalizací, která představuje rozostření hranic mezi soukromou a veřejnou sférou, zdůrazňuje osobní život veřejně činných osobností, zatímco jejich profesionální úspěchy opomíjí. (Trampota 2010: 15) V grafické úpravě se bulvarizace projevuje silnější vizualizací – tzn. větší fotografie, titulky, častější používání infografiky a důraz na barevnost. Trampota (2009) dále mezi znaky bulvarizace zařazuje snižování podílu zahraničního zpravodajství a zvyšování tzv. sebestopagace média – více se v textech objevuje název vlastního média a inzerování navázaných produktů.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

V následující části práce deskriptivní metodou popíšeme grafickou úpravu titulních stran vybraných českých deníků. Na základě deskripce a sledování společných znaků a diferencí v grafické úpravě vybraného vzorku stanovíme specifika české bulvární titulní strany a specifika české seriózní titulní strany denního tisku. Taktéž se v závěru pokusíme nastínit, zda je dichotomie bulvární – seriózní z hlediska grafické úpravy titulní strany dostačující nebo zda je možno identifikovat podtypy či vytvořit škálu tak, jak je popisováno v kapitole 3.1 teoretické části.

4 Vzorek

Sledovaný vzorek tvoří výtisky celostátně prodávaných deníků, které mají celorepublikově shodnou úpravu titulní strany. Jedná se o bulvární deníky Aha! a Blesk a seriózní denní tisk Hospodářské noviny, Lidové noviny, Mladá fronta Dnes a Právo.

Od každého média byly vybrány 3 titulní strany, abychom získali širší možnost srovnání. Jednalo se o vydání z 13. 1., 12. 2. a 21. 3. 2014, která byla vybrána náhodně, ale zároveň tak, aby byly jednotlivé měsíce zastoupeny vždy jedním výtiskem. Vybrali jsme pondělní, středeční a páteční vydání, aby nedošlo ke zkreslení, pokud bychom vybrali například jen páteční. Celkem bude popisováno 18 titulních stran.

Jak je uvedeno v kapitole 3.1, ne vždy a ne zcela dané noviny naplňují znaky bulvárního nebo seriózního tisku. V praktické části budeme vycházet z obecného rozdělení na bulvární a tzv. seriózní, tak jak jej popisuje např. Volek (2009) nebo Vojtěchovská (2009).¹⁴ I přesto, že Volek (2009) dané deníky uvádí jako seriózní („*quality dailies*“), naznačuje, že toto pojmenování není zcela přesné, jelikož česká seriózní média využívají množství bulvárních postupů a bylo by podle něj vhodnější hovořit spíše o semi-seriózním tisku.

¹⁴ Vojtěchovská používá označení bulvární tisk (pro Blesk a Aha!) a celostátní zpravodajské deníky (pro Hospodářské noviny, Lidové noviny, MF Dnes a Právo).

5 Titulní strany deníku Aha!

Grafická úprava titulních stran deníku Aha! je na první pohled nesourodá. Na všech stranách můžeme pozorovat velké množství použitých barev, nekonzistentní layout, obrovské titulky a četné fotografie, především osob. Deník Aha! používá formát tabloid (300 x 420 mm).

5.1 Titulní strana z 13. 1.

Vstupním prvkem strany je titulek „Hroutila se strachy!“, který je nejdominantnější. Je vysázen bezpatkovým tučným písmem obtaženým linkou v barvě pozadí. Velikost titulku je 50 mm a je zarovnaný na levý praporek. Naléhavost titulku podtrhuje kontrast vůči světle žlutému odstínu barvy v pozadí. Žlutá barva je poutačem pro oči, zde je však zesvětlením jejího tónu tento efekt oslaben, o to více však vystupuje kontrastní černý verzálkový titulek. Netypicky je umístěn podtitulek, který je vyveden v červené barvě kurzívou. Složený titulek je umístěn v dolní polovině strany těsně pod jejím lomem, tudíž při přeložení novin, tak jak bývají vystaveny při prodeji, je čtenáři skryt. Proto je v horní polovině strany umístěna dominantní fotografie, která slouží k upoutání pozornosti. Jde o ořezanou fotografii, která se vzhledem k tomu, že částečně překrývá logotyp, jeví opticky vystupující z papíru. Hlavní článek, který zaujímá více než polovinu strany, je doplněn menší obdélníkovou fotografií a třemi grafickými prvky – „nálepkou“ oválného tvaru s doplňujícím popiskem k fotografii a dvěma obdélníkovými „bublinami“ s dalším textem. Je zde dvakrát použito negativní¹⁵ bílé písmo na červeném podkladu.

Logotyp Aha! je umístěn v levé horní části strany – v primární optické oblasti (viz kapitola 1.4.3) – čímž dojde k okamžité identifikaci titulu. Je umístěn o něco níže než na ostatních titulních stranách, jeho výrazná červená barva mu však propůjčuje naléhavost.

V hlavičce strany najdeme obdélníkový box na světle modrém podkladu. Je zde vidět snaha opticky vyvážit křiklavou červenou, hojně použitou v prvcích hlavního článku. Z hlediska textové hierarchie je použit druhý největší titulek o velikosti 16 mm. Vysázen je bezpatkovým písmem v černé barvě a obtažen tenkou bílou linií. V levé části boxu je použita fotografie, doplněná negativními podtitulky. Tmavě modré podbarvení v kombinaci s bílou kurzívou působí spolehlivě a elegantně (viz kapitola 1.2.2.1). V pravé části hlavičky je obdélníková inzerce, kde je taktéž použita fotografie a negativní text. Dominují zde červené plochy, jelikož se jedná o oblast mimo čtenářskou gravitaci a je třeba zde použít výraznější prvky k připoutání pozornosti.

¹⁵ Negativní ve významu světlého textu na tmavém pozadí.

V zápatí strany se nacházejí tři obdélníkové boxy s dalšími upoutávkami na obsah listu. Vyskytují se zde titulky a podtitulky, příp. nadtitulky a číslo strany, kde se daný článek uvnitř listu nachází. Každý box je jinak podbarven (černá, bílá, hnědá), jsou zde negativní titulky a obdélníkové fotografie. K orámování každého boxu je použit jiný efekt.

Zrcadlo sazby této strany tvoří obdélníkové tvary (viz Příloha č. 5). Celkem se na titulní straně nachází osm odstínů barev, osm negativních titulků, šest barevných titulků a sedm fotografií. Veškerý text je vysázen bezpatkovým písmem tučného řezu, použita je i kurzíva.

5.2 Titulní strana z 12. 2.

Hlavnímu článku je na této titulní straně věnována více než polovina jejího prostoru. Dominantní prvek tvoří fotografie v jeho pravé části, která je ořezaná a umístěna tak, aby svedla pozornost z čtenářské gravitace. Tím, že překrývá malou část logotypu, ze strany opět opticky vystupuje. Výrazným textovým prvkem této strany je žlutý titulek o velikosti 45 mm, který je stejně jako na straně z 13. 1. vysázen verzálkami, zarovnan vlevo a obtažen tenkou linií. Žlutá barva působí v kombinaci s komplementární modrou velmi kontrastně. Výrazná je také ořezaná fotografie v levé části, která zabírá menší plochu než fotografie vpravo, ale překrytím logotypu taktéž ze strany opticky vystupuje.

Logotyp je umístěn nalevo od oblasti optického středu strany a o něco málo výše než na straně z 13. 1.

V hlavičce najdeme dva obdélníkové útvary, které upoutávají na obsah uvnitř listu. Obsahují barevné fotografie a negativní text. V levém boxu je použito černého podkladu a bílého negativního nadtitulku v tenkém řezu písma, vysázeného verzálkami. Titulek je vyveden v červené barvě, která v kombinaci s černou působí obzvlášť dojmem nebezpečí, smutku. V pravém boxu je použito negativního nadtitulku, který je vysázen verzálkami v tenkém řezu na oranžovém pozadí.

Přes celou šíři zápatí najdeme inzerci. Dominuje zde žlutá barva (symbol bohatství) a červený text v kombinaci s tmavě modrým (viz kapitola 1.2.2.1).

Mezi inzercí a hlavním tématem se nachází dva obdélníkové a jeden kruhový útvar. V případě obdélníkových jde o upoutávky na obsah listu, složené z titulků, podtitulků, nadtitulků, fotografií a informací o čísle strany. Je zde negativní text a text vysázený z verzálek. V prostředním boxu je použito patkové neproporcionální písmo. V případě kruhového tvaru jde o sebe propagaci Aha!. Je zde použito dvou ořezaných fotografií, které se vzájemně překrývají, čímž budí dojem jako by z inzerovaného magazínu

„vypadávaly“ a dochází tak k propojení v mysli čtenáře s tím, co může od obsahu magazínu očekávat. Celkové podbarvení do zeleného odstínu symbolizuje přírodu a zdraví.

Celkem se na této titulní straně nachází třináct barevných odstínů, deset negativních titulků, dva barevné titulky a devět fotografií.

5.3 Titulní strana z 21. 3.

Na této titulní straně je použito méně barevných odstínů (celkem šest), než na stranách ostatních, i přesto však působí strana pestrobarevně.

Jako nejdominantnější prvek se jeví negativní titulek v střední části strany. Bílé tučné verzálky zde na oranžovo-červeném a černém pozadí působí velmi kontrastně. Velikost titulku je 35 mm, je zarovnan nepravidelně a navíc nakloněn různými směry, což působí velmi neuspořádaně, ale propůjčuje to textu jistou dynamiku. Titulek je doplněn černým tučným bezpatkovým podtitulkem i nadtitulkem. Hlavní článek má vertikální úpravu a v jeho pravé části je umístěna neořezaná fotografie v pozadí.

Logotyp se nachází v oblasti optického středu strany, pod hlavičkou.

Nad logotypem je v pravé části obdélníková inzerce, stejně jako na titulní straně z 13. ledna. Zde je použita kombinace modré, červené a žluté barvy, z čehož je patrná snaha o upoutání pozornosti. V levé části záhlaví se nachází box ve tvaru písmene „L“ na sytě žlutém podkladu. V horní části tohoto útvaru je negativní nadtitulek v černém pozadí, pod ním černý verzálkový titulek o velikosti 15 mm. Následuje další negativní text, s efektem trojúhelníkového vykrojení jeho černého pozadí. Níže se nachází červený verzálkový text na výrazném žlutém pozadí.

V dolní polovině strany najdeme v levé části menší box s fotografií a menší ořezanou fotografií vloženou do verzálkového titulku. Výrazně modrá barva titulku symbolizuje nebe. Nechybí zde opět odkaz dovnitř listu.

V zápatí strany se nachází dvě obdélníkové upoutávky. Levá z nich, doplněná fotografií, je vyvedena v zelené barvě. Titulek je zde vysázen tučnou kurzívou v bílé a žluté barvě, orámovaný tenkou černou linií. V pravém boxu najdeme tři obdélníkové černobílé fotografie a dvě menší ořezané černobílé fotografie. Je zde použito i grafického znázornění přelepení páskou. Titulek je vysázen kombinací černé a červené barvy. Najdeme zde i malý negativní titulek v červené ploše, vysázený neproporciálním typem patkového písma.

Celkem je na této titulní straně použito deset fotografií, čtyři barevné titulky a sedm negativních titulků. Převažuje tučné bezpatkové písmo a použita je i tučná kurzíva.

5.4 Shrnutí

Na základě deskripce tří titulních stran deníku Aha! můžeme shrnout následující poznatky. Deník Aha! používá na titulní straně téměř výhradně bezserifové písmo, nejčastěji tučné. V případě, že je použito písmo patkové, nebývá to zpravidla za účelem zvýšení čitelnosti, nýbrž k navození emocí. V dominantním titulku je na všech třech stranách využito verzálek, které z hlediska čitelnosti nejsou zcela adekvátní, ale působí naléhavě. Jeho velikost se pohybuje od 35 do 50 mm. Druhý titulek v textové hierarchii je vysázen zpravidla 15mm velikostí, velikost třetího je v průměru 10 mm. Nejméně jeden titulek je na každé titulní straně obtažen tenkou linií odlišné barvy, což textu dodává jisté zvýraznění. Často je také na titulních stranách využíváno negativního titulku.

Obr. 3: Aha! 13. 1.

Obr. 4: Aha! 12. 2.

Obr. 5: Aha! 21. 3.

Na zkoumaných titulních stranách převládají teplé barvy – nejčastěji odstíny červené a žluté, které působí aktivně, vystupují ze strany, přitahují tedy pozornost. Z obrazových sdělení se na titulních stranách vyskytují většinou fotografie, zpravidla snímky osob. Dominantní fotografie byly na dvou z těchto tří stran ořezané a umístěné tak, aby z části překrývaly logotyp, čímž opticky vystupovaly ze strany a opět tedy sloužily k upoutání pozornosti a zvýšení naléhavosti grafické úpravy.

Aha! na sledovaných stranách nedodržovalo pravidelný layout. Především je to vidět u logotypu, který má vždy jiné umístění. Titulní strana je složená z převážně obdélníkových tvarů, které obsahují obrazové prvky, titulky, příp. podtitulky, nadtitulky, popisky k fotografiím a odkaz dovnitř listu. Pokud bychom hovořili o přetahování článků, mohli bychom říci, že Aha! přetahuje všechny články dovnitř listu. Na žádné titulní straně

jsme nenašli konzistentní žurnalistický článek, jedná se vždy o upoutávky na obsah listu. Grafická úprava sledovaných titulních stran Aha! má tedy plakátovou podobu a jejím hlavním záměrem je upoutat pozornost.

6 Titulní strany deníku Blesk

V grafické úpravě titulních stran deníku Blesk se uplatňují velké titulky, fotografie osob a široká škála použitých barev. Použit je tabloidní formát.

6.1 Titulní strana z 13. 1.

Vstupním prvkem titulní strany je titulek „Šokující změny v manželství“, který je vysázen tučným bezpatkovým typem písma v černé barvě. Velikost písma hlavního titulku je 45 mm, je podtržen červenou linkou, zarovnan vlevo a obtažen bílou linií. Doplněn je černým negativním nadtitulkem, červenými negativními podtitulky a dvěma ořezanými fotografiemi. V levé části hlavního článku se nachází obdélníkový grafický prvek - titulní strana přílohy - který se vztahuje k dominantnímu titulk. V blízkosti primární optické oblasti strany můžeme vidět symbolický prvek šipky, která k této „příloze“ směřuje pozornost. V šipce se uplatňuje červený text upoutávající pozornost, a černý tučný text. Tvar šipky z části překrývá logotyp titulu, čímž nabývá na vyšší hierarchii, nicméně díky výrazné červené barvě logotyp taktéž neztrácí na dominanci.

V hlavičce je obdélníkový box přes celou její šíři na tmavém podkladu. Obsahuje negativní text v bílé a oranžové barvě a dvě fotografie – obdélníkovou fotografii a dominantní ořezanou portrétní fotografii. Vyskytuje se zde jak tučný řez písma (u titulku oranžové barvy), tak základní řez v případě bílého textu. K zdůraznění důležitých informací je použito tučného vyznačování. Na oranžový titulek velikosti 16 mm je uplatněn efekt stínování.

Napravo od hlavičky se nachází obdélníková inzerce, která má shodnou podobu s inzercí v lednovém čísle deníku Aha!.

V levé části zápatí najdeme tmavý box s negativními titulky a zčásti ořezanou fotografií, v pravé části zápatí se vyskytují dva opticky světlejší boxy, v kterých se nachází základní text a ořezané fotografie siluet. Titulek levého boxu je vysázen tučným písmem bílé barvy obtaženým černou linkou. Nadtitulek je vysázen kombinací tučného a základního řezu písma v černé barvě na žlutém podkladu. Pravé boxy mají shodnou

úpravu. Text je zarovnan na levý praporek a v pravé části se vyskytuje ořezaná fotografie. Část titulku je zvýrazněna červenou barvou a celý titulek je obtažen bílou linií. Negativní verzálový nadtitulek na červeném obdélníkovém pozadí tvoří název rubriky. V obou člancích se vyskytuje tučný text spolu s textem základního řezu písma.

V patě strany jsou umístěny dva horizontální obdélníkové tvary se zaoblenými rohy. V obou se uplatňuje negativní text a ilustrace. V pravém se opakuje ve zmenšené podobě logotyp titulu. Grafická úprava i umístění této části je na sledovaných titulních stranách neměnná.

V úpravě titulní strany Blesk dodržuje jednotnou grafickou úpravu u přetahování článků. Informace o čísle strany je vždy uvedena bílým negativním textem na černém obdélníkovém pozadí se zaoblenými rohy, obtaženém tenkou bílou linkou. Mění se jejich velikost v závislosti na hierarchii článků.

Celkem je na této titulní straně použito osm fotografií, dvanáct negativních titulků, sedm barevných titulků a osm odlišných odstínů barev.

6.2 Titulní strana z 12. 2.

Dominantním prvkem je ořezaná fotografie v kombinaci s červeným titulkem ve střední části strany. Titulek o velikosti 40 mm je vysázen bezpatkovým typem písma se zvýšenou střední výškou a je obtažen černou linií. Fotografie je přidáno na dominanci jejím ořezáním a také umístěním tak, aby z části překrývala logotyp titulu. Ten je oproti titulní straně z 13. 1. posunut k okraji.

Hlavička se skládá z několika fotografií, přes které je umístěn bílý a červený text. Najdeme zde kruhový grafický prvek, který zdůrazňuje informace použitím červené barvy a negativního textu. Celý komplex fotografií a textu je orámován modrou linií, která značí jejich sounáležitost, a je opatřen negativním titulkem bílé barvy v modrém obdélníkovém tvaru. Fotografie jsou opticky odděleny tečkovanou linkou.

Vpravo od hlavního článku se nachází obdélníková fotografie překrytá oranžovým titulkem obtaženým černou linkou a kruhovým výřezem černobílé fotografie. Pod ní je ořezaná fotografie, taktéž překryta titulkem vysázeným červeným a černým písmem o velikosti 11 mm.

V levé části pod hlavním článkem nalezneme dva boxy, jde o alternativu již popsanou u titulní strany z 13.1. Na pravé straně vedle těchto útvarů se nachází červený obdélník uvádějící přílohu dne, jejíž obálka je v tomto útvaru vyobrazena. K zdůraznění je použit negativní text tučného řezu, který je ještě více zvýrazněn žlutou barvou a použitím verzálek.

Ve spodní části strany se nachází inzerce, jejíž umístění i grafická úprava je stejná jako na titulní straně Aha! z 12. 2. Nad inzercí najdeme růžový obdélník přes celou šíři sazebního obrazce, ve kterém se uplatňuje tučný text v bílé a žluté barvě.

Celkem se na této titulní straně nachází dvanáct fotografií, devět různých barev, deset barevných a čtrnáct negativních titulků.

6.3 Titulní strana z 21. 3.

Na této straně je nejvýraznějším grafickým prvkem fotografie, která zabírá celou polovinu strany. Přes ni je vysázen text a objevují se zde i další fotografie a grafické prvky. Dominantou je negativní titulek v bílé barvě, velikosti 45 mm, obtažený černou linií. Doplněn je fialovým podtitulkem a bílým nadtitulkem. V levé části se vyskytuje fialová šipka s negativním textem upoutávajícím pozornost na obraz článku. V něm se vyskytují dvě malé portrétní fotografie. Přes dominantní fotografii titulní strany je umístěna bílá plocha, ve které je vysázen základní text patkového fontu ve dvou sloupcích a lead v bezpatkovém typu písma a větší velikosti.

V hlavičce najdeme logotyp, jehož umístění je opět změněno oproti ostatním zkoumaným titulním stranám. Napravo od logotypu se vyskytuje obdélníková inzerce, nalevo upoutávka na přílohu s vyobrazením její obálky. Nad logotypem se v černém rámečku nachází další upoutávka na článek uvnitř listu, doplněná fotografií a výrazným titulkem v černé a fialové barvě. Velikost tohoto titulku je 15 mm a fialová část je zdůrazněna verzálkami.

V dolní pravé části dominantního článku se nachází obdélníková inzerce, která má stejnou grafickou podobu jako inzerce v hlavičce titulní strany Aha! z 21. 3. Pod touto inzercí najdeme přes celou šíři sazebního obrazce obdélníkovou reklamu, v které jsou kombinovány modrá, žlutá a zelená barva, bezpatkový text a objevují se zde ilustrace. Obě inzertní plochy jsou odděleny horizontální linkou s nápisem inzerce v kurzívě verzálkami.

Celkem je použito sedm fotografií, devět barev, tři barevné titulky a čtyři negativní.

6.4 Shrnutí

Podle zkoumaných titulních stran je zřejmé, že je jejich grafická úprava podobná titulním stranám deníku Aha!. Na rozdíl od něj je u Blesku patrná snaha uvádět alespoň část obsahu zprávy i na titulní straně.

Layout titulních stran Blesku je výrazně proměnlivý. Mění se umístění prvků, jejich velikost i počet (viz Příloha č. 5). Mění se např. umístění logotypu a naopak jediným prvkem,

Obr. 6: Blesk 13. 1.

Obr. 7: Blesk 12. 2.

Obr. 8: Blesk 21. 3.

kteří má na všech zkoumaných titulních stranách stejnou podobu i umístění, jsou obdélníkové útvary v patě.

Blesk na rozdíl od deníku Aha! nepoužívá v titulcích tak často verzálky, ale kombinaci minusek a verzálek, které jsou lépe čitelné. Použitý font je shodný s fontem použitým v grafické úpravě titulních stran deníku Aha!. I Blesk používá obtažení písma linií. Našli jsme u něj i patkový font použitý k sazbě základního textu.

K sazbě dominantního titulku je použita velikost písma 40-45 mm, druhý titulek v hierarchii je zpravidla vysázen velikostí 15 mm. Třetí titulek má průměrně 11mm velikost.

S barevností je na tom Blesk podobně jako Aha!. Počet fotografií se u Blesku pohyboval od sedmi do dvanácti (u Aha! od sedmi do desíti).

Přetahovány byly všechny články. I titulní strany Blesku můžeme z hlediska jejich grafické úpravy považovat za obdobu plakátu.

7 Titulní strany deníku Hospodářské noviny

Grafická úprava titulních stran Hospodářských novin působí na první pohled uspořádaně. Dominantou horní části strany je grafické ztvárnění logotypu v hlavičce, v spodní části strany vždy dominuje obdélníková barevná fotografie. Volba barev je střízlivá, většinou je použita kombinace dvou až tří barevných odstínů. Hospodářské noviny využívají formát berliner (315 x 470 mm).

7.1 Titulní strana z 13. 1.

Dominantou horní poloviny titulní strany je barevný logotyp v kombinaci s černobílou karikaturou. Světlejší tón modré působí klidně, důvěryhodně a může evokovat optimismus. Umístěním obrazového prvku do logotypu působí celek živěji a dochází k propojení názvu titulu s jeho obsahem. Logotyp je oddělen černou linkou, což zaručuje optimální přehlednost. Dalším výrazným poutačem v této části je titulek „Hledá se majitel poloviny akcií Vítkovic“, který je vysázen statickou antikvou o velikosti 20 mm. Jedná se o nejdominantnější titulek na straně, je vysázen na levý praporek a doplněn nadtitulkem stejného fontu z verzálek.

Na straně jako celku upoutá pozornost fotografie, která zabírá téměř celou spodní část. Je doplněna textem vysázeným přímo v její levé horní části. Jde o období negativního titulku a popisku.

Záhlaví titulní strany Hospodářských novin je řešeno na každé ze zkoumaných stran ve stejném stylu. V levé části se objevuje tučný základní text, větší stupeň písma, jednoduchý grafický symbol červené barvy a vodorovná černá linka.

V prostřední části záhlaví se nachází verzálkový titulek s červenými zvýrazněnými slovy, doplněný tenkým podtitulkem a tučným textem. Složený titulek je vysázen bezpatkovým písmem. Nad tímto komplexem je linií oddělen nadpis šedého patkového písma, který je doplněn symbolem červené negativní šipky. V pravé části záhlaví najdeme nadtitulek ve stejném provedení a verzálkový titulek. Celé záhlaví působí vzhledem k liniím a prosvětlení sazby přehledně a organizovaně. Červená barva zde sazbu oživuje, působí aktivně.

Sazební obrazec je rozdělen na šest sloupců. Jednotlivé celky jsou od sebe odděleny vodorovnými a svislými černými liniemi, pravý sloupec je opticky vymezen šedým pozadím. Titulky jsou zarovnány vlevo (viz kapitola 1.4.1.2). Celobarevné titulky jsou použity v případě názvů jednotlivých rubrik, které jsou vysázeny malým stupněm písma, tučného řezu a v červené barvě. U ostatních titulků je vždy použita černá barva.

Typ písma základního textu je podobný jako u titulku, jedná se o statické patkové písmo se zvětšenou střední výškou, zajišťující optimální čitelnost. K odkazování dovnitř listu je vždy použito tučného řezu. Jméno autora je uvedeno na začátku článku, opticky odděleno vodorovnými liniemi. K prosvětlení základního textu je v případě hlavního článku použit celý jeden sloupec, kde je umístěn větší text červené barvy tenkého řezu v kombinaci s černým bezpatkovým písmem řezu tučného. I když je na titulní straně využito kombinace dvou fontů a široké škály vyznačovacích řezů, písmo spolu typograficky harmonizuje.

Základní text dodržuje řádkový rejstřík a nevyskytují se vdovy ani sirotci, což posiluje serióznost grafické úpravy.

Kromě jednoho jsou všechny články přetahovány dovnitř listu a především v pravém šedém sloupci se vyskytují upoutávky v podobě titulků, doplněných červenými nadtitulky a odkazy s číslem strany.

Celkem se na titulní straně vyskytují tři fotografie a jedna karikatura. Najdeme zde dvě odlišné barvy a odstín šedé. Barevných titulků je celkem osm, z toho sedm jsou názvy rubrik. Za negativní titulek bychom mohly považovat pouze text umístěný ve fotografii popsaný výše.

7.2 Titulní strana z 12. 2.

Grafická úprava titulní strany z 12. 2. je velmi podobná úpravě strany lednové. Layout je rozdělen na šest sloupců, šedě podbarvený sloupec je u pravého okraje, hlavička je umístěna shodně a fotografie se nachází ve spodní polovině stránky.

Pod logotypem se vyskytuje černá lišta, kde je bílý text doplněn jednoduchými šipkami modré nebo červené barvy. V hlavičce najdeme ořezanou fotografii zasahující do logotypu. Text v záhlaví je řešen kombinací červeného, černého a šedého textu, bezpatkového a patkového písma a optickým oddělením liniemi. V pravé části záhlaví se nachází šedý přechod barvy v pozadí.

Dominantní titulek strany je vysázen černým patkovým fontem, velikostí 15 mm a zarovnan vlevo. Doplněn je verzálovým nadtitulkem z tenčího řezu písma. Druhý titulek v textové hierarchii je vysázen stejným způsobem, jen velikostí 6 mm a doplněn je tučným nadtitulkem v červené barvě.

K prosvětlení základního textu je použito stejného prostředku jako na straně z 13. 1., jen s tím rozdílem, že tady se tento prvek nachází ve spodním článku. V případě hlavního tématu je použito citace, která je graficky zvýrazněna použitím uvozovek, kdy se jedná o textový prvek, ale zároveň bychom jej mohli vnímat i jako symbolický obraz. V citaci je použito bezpatkové písmo v kombinaci s tučným řezem.

Pod lomem titulní strany se nachází fotografie, v jejíž horní části je titulek a odstavec textu. U levého kraje fotografie je taktéž umístěn text, stejně jako v pravé části. V spodní části se vyskytují další doplňující popisky. Veškerý text je bezpatkový, převládá písmo bílé barvy, aby byla zajištěna jeho optimální čitelnost na tmavém podkladu, na světlejším podkladu je text černý a červeně zdůrazněné číslo strany.

K optickému oddělení jednotlivých žurnalistických celků je použito černých linií, horizontálních i svislých.

Základní text na této straně dodržuje řádkový rejstřík a nevyskytují se v něm sirotky ani vdovy. Z hlediska přetahování nalezneme jen jeden článek, u kterého není naznačeno pokračování uvnitř listu. Komplexů titulků s informací o čísle strany zde najdeme celkem šest.

Stejně jako na titulní straně z 13. 1. je zde osm barevných titulků. Fotografie najdeme čtyři. Za negativní titulek bychom mohli považovat bílý text ve fotografii. Použity jsou stejné kombinace barev jako na straně z 13. 1.

7.3 Titulní strana z 21. 3.

Vstupním prvkem je dominantní obdélníková fotografie, která je v porovnání s ostatními dominantními fotografiemi na sledovaných titulních stranách nejmenší. Umístěna je z větší části pod přehybem strany.

Logotyp Hospodářský novin se zde nachází na stejném místě jako na ostatních stranách a je doplněn obrazovým prvkem představujícím obálku přílohy Víkend. Kromě dominantního písmene V, jehož tahy jsou provedeny v červené a černé barvě, je hlavička řešena ve stejném duchu jako na ostatních stranách. Najdeme zde bezpatkové titulky, nadtitulky a podtitulky vysázené verzálkami, v kombinaci černé a červené barvy, tučného a tenčího řezu písma. Součástí hlavičky je opět černá lišta s ustálenou grafickou úpravou.

Hlavní titulek je vysázen na tři řádky (u ostatních titulních stran na dva) a jeho velikost je 17 mm. Doplněn je nadtitulkem bezpatkového písma, jehož část je zdůrazněna červenou barvou. Celý titulek je zarovnán vlevo, což sazbě propůjčuje světlost, vzdušnost a umožňuje titulku i fotografii pod ním více vyniknout.

V začátku popisku fotografie je použito tučného vyznačování, tak jak doporučuje Garcia (viz kapitola 1.4.4.1). Objevuje se zde i grafický prvek šipky v červené barvě.

Základní text je prosvětlen použitím citace přes jeden sloupec, tak jako je popsáno u titulní strany z 12. 2. Je dodržován řádkový rejstřík a neobjevují se zde vdovy ani sirotky.

Layout má vertikální úpravu. Hlavní téma zde zabírá prostor přes čtyři sloupce až k patě strany a je přetahováno dovnitř listu. Dále je strana dělena na dva sloupce, kde jsou články řazeny vertikálně. Došlo zde k posunu šedého sloupce doleva a napravo od něj byl zařazen sloupec s dalšími články.

Úprava šedě podbarveného sloupce je stejná jako na předchozích stranách. Je patrné, že se jedná o stálý prvek, u kterého je dodržován řád grafické úpravy.

Druhý titulek v pořadí textové hierarchie je vysázen velikostí 6 mm, třetí titulek měří 4 mm. Oba se nachází v pravém sloupci, články jsou odděleny horizontální linkou. Šedý sloupec je oddělen od ostatního textu tenčími svislými liniemi.

Celkem se na této straně vyskytují jen dvě fotografie a jeden jiný obrazový prvek (obálka přílohy). Opět jsou použity dvě odlišné barvy, červená a modrá. Nenachází se zde žádný negativní titulek a barevných titulků je použito devět, všechny v červené barvě.

7.4 Shrnutí

Jako celek působí grafická úprava sledovaných titulních stran Hospodářských novin, střízlivým, organizovaným dojmem a je patrná i snaha o její oživení, například použitím červené barvy nebo ořezané grafiky v hlavičce. Klidně a seriózně působí také modrá barva logotypu, jejíž světlejší odstín naznačuje také odlehčení, hravost a nepůsobí tak pasivně.

Použita je kombinace dvou odstínů barev, červené a modré, které jsou používány v ustálených prvcích, modrá v oblasti logotypu a červená barva k zvýraznění nadtitulků nebo k vyznačování částí textu. Většinou se však jedná o text menší velikosti, červená barva tedy nepůsobí výrazně křiklavým dojmem jako u deníků Aha! a Blesk, kde je červená barva použita u větších ploch. V případě Hospodářských novin plní červený odstín účel jakéhosi nenásilného zdůraznění.

Obr. 9: Hospodářské noviny 13. 1. **Obr. 10:** Hospodářské noviny 12. 2. **Obr. 11:** Hospodářské noviny 21. 3.

Jedním ze stálých prvků je šedě podbarvený sloupec, který se ve dvou případech vyskytuje zcela vpravo titulní strany. Jeho grafická úprava je v zásadě stejná – u prvního

článku je použita iniciála a je doplněn malou fotografií autora. Jednotlivé části jsou odděleny linkou a titulkové komplexy jsou upraveny jednotně.

Na titulních stranách Hospodářských novin je patrná jednota a pravidelnost jejich grafické úpravy. Veškeré titulky jsou zarovnány na levý praporek, dominantní titulek je na stejném místě, logotyp má také vždy shodné umístění, k prosvětlení textu jsou použity obdobné prostředky, fotografie se nachází v dolní polovině strany, čímž vyvažuje výrazné grafické ztvárnění hlavičky.

K sazbě základního textu je použita statická antikva se zvětšenou střední výškou. Na všech stranách je dodržován řádkový rejstřík a nikde jsme nenašli vdovy ani sirotky.

K přehlednosti grafické úpravy přispívají vodorovné a svislé linie různé tloušťky, které opticky rozčleňují informace.

Velikost dominantního titulku se pohybuje od 15 do 20 mm. Druhý titulek v hierarchii má zpravidla velikost 6 mm a třetí 4-5 mm.

Na základě uvedených rysů můžeme konstatovat, že Hospodářské noviny se ve své grafické úpravě titulní snaží dodržovat jednotný styl. Kontinuita je zajišťována používáním stejných prvků, ovšem mění se jejich umístění a velikost, tak jako se každý den mění obsah zpráv a jejich důležitost. Umístění a velikost prvků jako logotyp však zůstávají neměnné například z toho důvodu, že se daný titul snaží poukázat na tradici nebo serióznost (viz kapitola 1.2.4).

8 Titulní strany deníku Lidové noviny

Na první pohled je z titulních stran Lidových novin patrný jednotný styl jejich grafické úpravy. Titulní straně vždy dominuje velká barevná fotografie a modré obdélníkové útvary v hlavičce. Titulky jsou zarovnány na střední osu. Sazební obrazec je rozdělen do šesti sloupců. Lidové noviny vycházejí v berlínském formátu.

8.1 Titulní strana z 13. 1.

Na této titulní straně se nachází celkem čtyři fotografie. Dominantní fotografie je umístěna v dolní polovině přes čtyři sloupce a je doplněna popiskem. Pod touto fotografií se v další zprávě vyskytuje menší fotografický snímek přes jeden sloupec.

Hlavička je řešena obdobně jako na ostatních sledovaných stranách. Logotyp je proveden v tmavě modré barvě, která značí spolehlivost a elegantnost. Do oblasti logotypu je umístěna ořezaná fotografie, která celou jeho úpravu oživuje. Stejná technika se uplatňuje i v Hospodářských novinách. Nad logotypem v oblasti, kde se vyskytují upoutávky na obsah listu, však Lidové noviny sází na působení barev. Najdeme zde stejnou modrou jako v případě logotypu a ta je doplněna barvou světlejšího odstínu s nádechem do zelena, která na rozdíl od tmavé modré působí méně pasivně (viz kapitola 1.2.2.1). Je zde použito negativního bílého písma jak patkového tak bezpatkového a střídá se tučný i tenký řez.

Hlavní titulek je vysázen tučným antikvovým statickým písmem přes dva řádky, velikostí 17 mm. Druhý titulek v hierarchii je vysázen stejným typem písma ve velikosti 12 mm. Ani u jednoho se neuplatňuje nadtitulek nebo podtitulek. Třetí titulek je vysázen kurzívou ve velikosti 5 mm.

K sazbě základního textu je použito patkové písmo typu *Times New Roman*, které nedisponuje tak velkou střední výškou jako např. základní písmo Hospodářských novin, nicméně jeho čitelnost je optimální. Zarovnán je do bloku, v případě pravého sloupce na levý praporek. Na titulní straně se vyskytuje jedna vdova. Řádkový rejstřík je dodržován.

K prosvětlení základního textu je využito liniemi odděleného textu bezpatkového písma, doplněného grafickým symbolem šipky světle modré barvy a text je částečně zvýrazněn tmavě a světle modrou barvou (stejně odstíny jako v hlavičce).

V úpravě celé strany jsou jen tyto dvě barvy. Tmavá modř je kromě hlavičky použita v názvech jednotlivých rubrik v pravém sloupci, v popisku dominantní fotografie a k zvýraznění části textu v hlavním článku. Světlé modrá barva je využita v hlavičce, u šipky v hlavním článku a části jeho textu.

Obdobně jako Hospodářské noviny využívají Lidové noviny k organizaci strany tenké černé linie, které celkovou úpravu zpřehledňují.

Zaměříme-li se na přetahování článků, kromě úvodníku zde nenajdeme nepřetahovanou zprávu. K zdůraznění informace o straně uvnitř listu používají Lidové noviny jednotnou úpravu – tučný bezpatkový font. Kromě hlavičky se na stránce nevyskytují jen titulky doplněné číslem strany, vždy je k nim vysázen i podtitulek nebo lead.

Negativní titulky se nachází v hlavičce a v názvu pravého sloupce a bílý text na šedém pozadí je použit v liště pod logotypem, uvádějící základní údaje o titulu. Barevných titulků se na této straně vyskytuje celkem pět, všechny v tmavě modrém provedení.

8.2 Titulní strana z 12. 2.

Hlavička titulní strany z 12. 2. má podobu souvislého útvaru. Objevují se zde dva odstíny modré barvy, které jsou odděleny ořezanou černobílou fotografií. Ta zasahuje i do logotypu, tudíž opět dochází k propojení obsahu listu s názvem periodika. Pod logotypem se nachází šedý pruh s nakladatelskými údaji.

„Nečas obviněn z korupce“ představuje dominantní titulek. Vysázen je patkovým typem písma, kombinací verzálek a minusek v černé barvě a velikostí 20 mm. Doplněn je bezpatkovým tučným podtitulkem. Druhý titulek je vysázen stejným písmem, ale velikostí 9 mm a třetí titulek v hierarchii má velikost 6 mm.

Dominantní fotografie je zde umístěna v oblasti středu strany. Její popisek je vysázen bezpatkovým typem písma, použit je tenký a tučný řez, titulek v popisku je ve větší velikosti a v modré barvě.

V hlavním tématu je umístěna menší fotografie přes jeden sloupec, od ostatního textu oddělena liniemi a jiným typem písma použitým v jejím popisku, který je umístěn napravo od ní přes šíři jednoho sloupce. Titulek k fotografii je vysázen tmavě modrou barvou.

Ve spodní části úvodníku se nachází ořezaná černobílá fotografie. Tento prvek je dodržován na všech zkoumaných titulních stranách.

Text je zalomen na šest sloupců, použito je stejné základní písmo, dodržován řádkový rejstřík a sirotky ani vdovy se zde nevyskytují.

Za účelem přehlednosti grafické úpravy jsou použity tenké linie k oddělení jednotlivých informací. V případě dolní části levého sloupce, je k oddělení jednotlivých zpráv použito tečkované linie.

Celkem se na této titulní straně uplatňují čtyři fotografie, z toho dvě černobílé. Barvy jsou zde použity opět jen dvě. Nenajdeme zde komplexy titulků a čísla strany tak jako např. v denících Blesk a Aha!. Přetahovány nejsou na této straně dva články. Barevných titulků se zde vyskytuje celkem šest a negativních pět (z toho čtyři v hlavičce a jeden v názvu pravého sloupce).

8.3 Titulní strana z 21. 3.

Vstupním bodem této strany je horizontální fotografie umístěná v jejím středu přes pět sloupců. Doplněná je popiskem, ve kterém je použito bezpatkového písma tenkého řezu, tmavě modré barvy a tučného vyznačení.

V primární optické oblasti strany nalezneme obraz přílohy, ke kterému je vztaženo celé záhlaví, jehož grafická úprava je podobná jako v případě titulní strany z 13. 1., pouze

došlo k prohození barev a změně zarovnání textu v pravém obdélníku. K němu je také připojena ořezaná fotografie, která zasahuje i do logotypu novin.

První titulek v textové hierarchii má velikost 16 mm, druhý 10 mm a třetí 7 mm. U titulků se nevyskytují nadtitulky a u dvou se nachází podtitulek. Zpravidla jsou titulky přes celou šíři článku, podtitulky jsou zarovnány na střed. Mezititulky jsou v článku vysázeny bezpatkovým druhem písma a opticky zdůrazněny prázdným místem.

Základní text je vysázen na šest sloupců, dodržován je řádkový rejstřík a zarovnání do bloku, opět kromě úvodníku (stálý prvek na všech třech titulních stranách).

K zvýšení přehlednosti grafické úpravy je zde využito horizontálních i vertikálních linek, stejně jako v případě ostatních stran. V hlavním článku je použito zcela shodného grafického prostředku k jeho prosvětlení a oživení jako na straně z 12. 2.

Fotografie jsou použity celkem čtyři, z toho jedna je černobílá. Barevné titulky se zde nacházejí čtyři, všechny v tmavě modré barvě. Negativní titulky najdeme opět v hlavičce a v názvu pravého sloupce.

8.4 Shrnutí

Z deskripce tří sledovaných titulních stran deníku Lidové noviny můžeme vyvodit, že i tyto noviny se ve své grafické úpravě snaží dodržovat jednotný styl a řád. Logotyp i celé záhlaví v podobě obdélníkových upoutávek na obsah listu má na všech třech stranách stejné umístění i podobnou úpravu – použití stejných barev, ořezaná grafika, lišta s nakladatelskými údaji. Dalším stálým prvkem titulní strany je „Sloupek LN“, který má shodné umístění i grafickou úpravu – negativní titulek v tmavě modré barvě, použití iniciály, černobílá ořezaná fotka autora v dolní části, oddělení linkou atd.

Na každé ze sledovaných stran je umístěna vždy jedna dominantní fotografie, zpravidla ve střední části strany. K této fotografii je vždy uveden popis, v kterém se uplatňuje tučný tmavě modrý titulek. Malá obdélníková fotografie přes jeden sloupec pak na každé straně doplňuje jeden další článek.

Velikost dominantního titulku se pohybuje od 16 do 20 mm, druhý titulek má v průměru velikost 9 mm a třetí 5 mm. Na titulní straně je kombinováno zarovnání na střed a na levý praporek, na prvních dvou sledovaných stranách je uplatněno i zarovnání na pravý praporek. Taková kombinace, jak je uvedeno v kapitole 1.4.1.2, není vhodná, ovšem v případě Lidových novin nepůsobí rušivým dojmem, jelikož je dodržován i v tomto případě daný řád – titulky hlavních zpráv jsou zarovnány na střed, titulky upoutávající na

obsah listu jsou zarovnaný vlevo a na pravý praporek je titulek zarovnán v pravém obdélníku v hlavičce (kromě strany z 21. 3. kde by toto zarovnání nebylo vhodné).

Obr. 12: Lidové noviny 13. 1.

Obr. 13: Lidové noviny 12. 2.

Obr. 14: Lidové noviny 21. 3.

K sazbě textu jsou použity dva druhy písma, statické antikvové a statické bezpatkové.

I když Lidové noviny používají k zdůraznění informace barvy, jedná se vždy o dva odstíny. V použití barevných titulků je také dodržována stálá úprava.

Jistým znakem neprofesionality by se mohl jevit výskyt tzv. vdovy, která se objevila na titulní straně z 13. 1.

Organizovanost a přehlednost titulní strany je podpořena použitím tenkých vodorovných i svislých linií k oddělení informací.

Celkově působí grafická úprava sledovaných titulních stran uspořádaným a klidným dojmem, ale podobně jako u Hospodářských novin je zde patrná snaha o její oživení barvami a grafickými prvky jako ořezanými fotografiemi nebo symboly. Častěji se na titulní straně objevují černobílé fotografie.

9 Titulní strany deníku Mladá fronta Dnes

Mladá fronta Dnes vychází v berlínském formátu. Titulní straně vždy dominuje jeden velký titulek, fotografie a červený logotyp spolu s barevnou lištou. Sazba je provedena na šest sloupců.

9.1 Titulní strana z 13. 1.

Výrazným prvkem titulní strany z 13. 1. je úprava hlavičky. Použitím růžového a fialového odstínu barvy je v kombinaci s negativním bílým bezpatkovým písmem upoutána čtenářova pozornost. V hlavičce se nachází dva obrazové prvky – obálka přílohy v levé části a obraz karty napravo. V levém horním rohu se nachází bezpatkový text, kde jsou kombinovány různé dukty a velikosti písma s červenou barvou.

Nejdominantnější titulek se nachází pod hlavičkou, je vysázen na dva řádky statickou antikvou v černé barvě velikostí 20 mm a zarovnán na levý praporek. K sazbě základního textu používá MF Dnes statické serifové písmo se zvětšenou střední výškou a zarovnáním do bloku. V hlavním článku je použito mezititulků, které jsou stejně jako lead vysázeny bezpatkovým fontem. K vyznačování je použita červená barva.

Druhý titulek v textové hierarchii je vysázen velikostí 8 mm, třetí 6 mm. Čtvrtý titulek je proveden jiným typem písma – tučným groteskem – velikostí 5 mm.

K oddělení sousedících článků a pravého sloupce je použito tečkovaných linií.

Dominantní fotografie se nachází v dolní polovině strany a je opatřena popiskem. V pravém sloupci najdeme 3 menší obdélníkové fotografie. V tomto sloupci je využito bezpatkového písma pro titulky, nadtitulky i základní text. Nadtitulky jsou provedeny v modré barvě, veškerý text je zarovnán vlevo. V terminální oblasti strany se nachází obdélníkový box s verzálkovým titulkem zčásti v červené barvě, který je doplněn dalším textem, obrazovým prvkem a zmenšeným logotypem titulu. Nad ním se nachází světle modře podbarvený obdélníkový útvar.

K navigaci dovnitř listu používá MF Dnes jednotnou úpravu – bezpatkové písmo základního řezu doplněné červenými francouzskými uvozovkami. 13. 1. jsou na titulní straně přetahovány všechny články.

Řádkový rejstřík je u základního textu dodržován a zaznamenali jsme jednu vdovu.

Celkově se na titulní straně vyskytují čtyři fotografie, tři ostatní obrazová sdělení, čtyři barevné titulky v modré barvě, jeden červený titulek a pět různých odstínů barev. V hlavičce se nachází negativní text.

9.2 Titulní strana z 12. 2.

Hlavní téma této strany má oproti ostatním zkoumaným titulním stranám odlišnou úpravu. Text je vysázen do dvou sloupců, které jsou na rozdíl od ostatních sloupců strany širší. Tato úprava je zvolena z důvodu umístění vertikální fotografie přes dva a půl sloupce v horní polovině strany. Ta je od hlavního tématu oddělena tečkovanou linií a je doplněna popiskem.

Velikost nejdominantnějšího titulku je 17 mm a je vysázen přes tři řádky na levý praporek. Základní text hlavního článku obtéká kolem bílého čtverce, kde je umístěn bezpatkový text v tučném řezu. Lead má obdobnou úpravu jako na straně z 13. 1.

Druhý i třetí titulek mají shodnou velikost, 7 mm, jejich hierarchie je vytvořena použitím různých typů písma a především duktů. Třetí titulek je doplněn podtitulkem bezpatkového písma lehkého řezu s tučným vyznačováním.

V hlavičce se nachází obdélníkový útvar na fialovém a tmavě modrém podkladu. V jeho levé části je použit obraz titulní strany přílohy, stejně jako na sledované straně z 13. 1. Text je zde vysázen bezpatkovým písmem, použit je základní řez i tučné vyznačování a verzálkové titulky. V pravém horním rohu strany se nachází obdélníkový prvek s obrazovým sdělením, zmenšeným logotypem titulu a tučným textem, u kterého je použito vyznačování verzálkami a světle modrou barvou.

Na straně je dodržován řádkový rejstřík a vyskytují se zde tři vdovy. Přetahovány jsou všechny články.

V terminální oblasti najdeme světle modrý obdélníkový útvar s obrazovým prvkem a textem zarovnaným na levý praporek. Nad ním se nachází upoutávka v podobě titulku doplněného modrým nadtitulkem a základním textem. Komplex je od zbytku strany oddělen tečkovanou linií, stejně jako v pravé dolní části strany. V této části najdeme bezpatkový text v podobě titulku, nadtitulku a základního textu, doplněný fotografií.

Celkem se na této titulní straně nachází tři fotografie, tři ostatní obrazová sdělení, pět barevných titulků, čtyři negativní titulky a celkově je zde pět různých odstínů barev.

9.3 Titulní strana z 21. 3.

Hlavička titulní strany z 21. 3. je tvořena tmavě modrým obdélníkovým tvarem, v němž se uplatňuje negativní text. V levé části se nachází ořezaná fotografie. V pravé horní části se vyskytuje obdélníkový útvar s obdobnou grafickou úpravou jako na straně z 12. 2. Uplatňuje se v něm žlutý odstín barvy a ořezaná fotografie.

Dominantou strany je barevná fotografie v dolní polovině. Nad ní se nachází bezserifový nadtitulek, jež používá vyznačování verzálkami a šedou barvou. Pod fotografií nacházíme popisek ze stejného druhu písma.

Nejvýraznější titulek je vysázen velikostí 19 mm, přes dva řádky. Druhý dominantní titulek má velikost 6 mm a třetí titulek, z tučného bezpatkového písma, je vysázen velikostí 5 mm a doplněn podtitulkem.

Základní text hlavního tématu je prosvětlen použitím odlišného písma a zdůrazněním červenou barvou. Řádkový rejstřík je dodržován a vyskytuje se zde jedna vdova.

V horní části pravého sloupce najdeme titulkové komplexy a ořezané fotografie. Opět se zde uplatňuje světle modře podbarvený box, stejně jako na ostatních zkoumaných stranách. Ve spodní části sloupce se nachází článek, jehož text je vysázen statickou antikvou, titulek přes tři řádky je zarovnan vlevo a základní text do bloku.

Celkem se na této titulní straně nachází pět fotografií a jeden jiný obrazový prvek. Barevných titulků zde nalezneme pět, negativní text se uplatňuje v hlavičce a různých barevných odstínech je použito celkem sedm. Použit je také odstín šedé.

9.4 Shrnutí

Layout sledovaných titulní stran deníku MF Dnes je proměnlivý (viz Příloha č. 5). Mění se umístění dominantní fotografie, šířka sloupců, uspořádání pravého sloupce nebo výška barevné lišty v hlavičce. Naopak stejné umístění zaujímá vždy logotyp i text nalevo od něj.

Obr. 15: MF Dnes 13. 1.

Obr. 16: MF Dnes 12. 2.

Obr. 17: MF Dnes 21. 3.

V grafické úpravě hlavičky je patrný řád – v levé části se vždy uplatňuje obrazový prvek, text je většinou proveden v bílé barvě bezpatkového fontu na barevném podkladu, jehož odstín se však na každé straně mění.

Stálým prvkem titulní strany je také modře podbarvený box v pravém sloupci, jeho umístění je však také proměnlivé.

Velikost hlavního titulku se pohybuje od 17 do 20 mm. Druhý titulek má v průměru velikost 7 mm a velikost třetího titulku se pohybuje v rozmezí 5 a 7 mm. Jejich hierarchie nevyplývá vždy jen z jejich velikosti, ale i z typu použitého písma.

K sazbě základního textu je použito čitelné antikvové písmo, které je kombinováno s fontem bezpatkovým. Pro titulky je použit jiný typ písma než pro základní text. V celé sazbě se uplatňuje široká škála vyznačovacích řezů.

MF Dnes nepoužívá barvu pro zdůraznění titulků k článkům, ale pro nadtitulky především v pravém sloupci. Ty však nejsou vyvedeny vždy v jedné barvě jako je tomu například u Lidových novin, ale jejich barevný odstín se mění.

Na všech sledovaných titulních stranách je dodržován řádkový rejstřík u základního textu, ale také se na všech objevují vdovy.

Průměrně se na titulních stranách objevují čtyři fotografie a dvě ostatní obrazová sdělení. Různých barev bývá použito pět až sedm. Negativní titulky se uplatňují jen v hlavičce a na titulní straně se nachází dva až pět barevných titulků.

10 Titulní strany deníku Právo

Deník Právo používá tabloidní formát. Titulní strany je zalomena na šest sloupců, které jsou vzhledem ke kompaktnějšímu formátu užší než v případě ostatních seriózních deníků. Straně vždy dominuje jedna obdélníková fotografie.

10.1 Titulní strana z 13. 1.

V primární optické oblasti strany se nachází ořezaná fotografie doplněná tučným bezpatkovým písmem a kapitálovým titulkem v červené barvě podtrženým černou linkou. Z čtenářské gravitace odchylují zrak čtenáře výrazné prvky jako červený logotyp, ořezaná fotografie, dominantní fotografie ve středu strany či obdélníková fotografie v její dolní části.

V pravém horním rohu strany se vyskytuje černobílá inzerce, ve které je použit negativní text. Pod tímto boxem se nachází další obdélníkový inzertní prostor, kde je použito fotografie, červené barvy v kombinaci se žlutou – prvky taktéž svádějící pozornost z diagonály čtenářské gravitace. V hlavičce se dále uplatňuje modře podbarvený obdélník, kde se kromě již zmiňované ořezané fotografie, která je opticky zdůrazněna překrytím části

logotypu, vyskytuje negativní text v bílé a žluté barvě bezpatkového písma. Kombinace bílého a žlutého negativního textu je použita v hlavičce všech zkoumaných stran.

Pod hlavičkou se nachází hlavní titulek, vysázený statickou antikvou, kombinací verzálek a minusek v černé barvě. Jeho velikost je 10 mm. Druhý titulek v hierarchii je ve spodní části strany a je vysázen stejným písmem, velikostí 9 mm. Hierarchie ostatních titulků není z jejich úpravy patrná, jelikož jsou všechny vysázeny stejným typem i řezem písma a jejich velikost je 7 mm. Všechny titulky jsou zarovnané na střed, nevyskytují se podtitulky ani nadtitulky. Mezititulky se objevují ve třech článcích a jejich úprava je jednotná – bezpatkový tučný font a optické oddělení prázdným místem od zbývajícího textu.

K sazbě základního textu je použito písmo stejné jako titulkové. Veškerý základní text je zarovnán do bloku, řádkový rejstřík je dodržován a vyskytují se zde dvě vdovy. K optickému oddělení dvou sousedních článků je použita svislá černá linka.

K prosvětlení základního textu je použito citací, které mají shodnou úpravu – vertikální šedou tučnou linku uvádějící bezserifový text základního řezu zarovnaný vlevo. Použita je i kurzíva. Grafická úprava jmen autorů je podobná jako v případě Hospodářských novin. Nacházejí se na začátku článku, z obou stran opticky oddělena vodorovnými černými linkami. Vysázena jsou bezpatkovým fontem.

K odkazování dovnitř listu používá Právo kurzívu základního písma, zarovnanou na pravý praporek. Přetahovány jsou všechny články z titulní strany.

Neořezané obdélníkové fotografie jsou obtaženy černou linkou, v případě dominantní fotografie i včetně jejího popisku. Ten je vysázen písmem základního textu, použit je tučný vyznačovací řez i verzálky.

Celkem se na titulní straně z 13. 1. vyskytuje pět fotografií. Negativní titulky jsou zde tři a barevné dva. Jsou použity tři odstíny barev – červená, modrá a žlutá.

10.2 Titulní strana z 12. 2.

Hlavička má obdobnou úpravu jako na titulní straně z 13. 1. Uplatňuje se stejným typ písma i ořezané fotografie a obrazový prvek zčásti překrývající logotyp. Inzerce v pravé části je stejná jako na straně z 13. 1. V levé části hlavičky se nachází obdélníková inzerce na hnědém podkladu s negativním tenkým bílým písmem, doplněným černým serifovým typem.

Dominantní fotografie má vertikální úpravu a je doplněna červeným titulkem bezpatkového typu písma tučného řezu, popisek je vysázen základním typem písma s tučným vyznačováním a celý komplex je obtažen černou linkou. Menší obdélníková fotografie, umístěná na šířku jednoho sloupce hlavního článku je taktéž obtažena černou linií.

Dominantní titulek je vysázen velikostí 13 mm, druhý titulek 9 mm a třetí 8mm velikostí. Neuplatňují se nadtitulky ani podtitulky. Mezititulky mají stejnou úpravu jako na straně z 13. 1.

V zápatí se nachází inzerce přes celou šíři strany, jejíž grafická úprava je stejná jako u inzerce v zápatí strany deníku Aha! z 12. 2.

Základní text dodržuje řádkový rejstřík a v sazbě se vyskytuje jedna vdova. K prosvětlení základního textu je použito stejného prostředku, popsaného v předchozí kapitole. Odkaz dovnitř listu se vyskytuje u všech článků na titulní straně.

Celkem se na titulní straně z 12. 2. uplatňují čtyři fotografie a dva další obrazové prvky. Nacházejí se zde dva barevné titulky a dva negativní. Celkový počet použitých různých odstínů barev je sedm.

10.3 Titulní strana z 21. 3.

Titulní strana z 21. 3. má téměř shodný layout s titulní stranou z 13. 1. (viz Příloha č. 5). Stejně umístění i velikost má dominantní fotografie, shodné je i uspořádání titulků a hlavičky.

V primární optické oblasti se nachází obdélníková fotografie v kombinaci s bezpatkovým tučným písmem, u něž se uplatňuje stejný způsob vyznačování jako na titulní straně z 13. 1. V pravé horní části se nachází obdélníková černobílá inzerce, v níž se uplatňuje negativní text.

Negativní text v modrém útvaru pod logotypem je zde navíc zdůrazněn pomocí reliéfního efektu, což však snižuje jeho srozumitelnost. V této části hlavičky se uplatňují dvě fotografie z toho jedna ořezaná a umístěná tak, aby překrývala malou část logotypu. Vedle této fotografie se nachází červený obdélník s negativním kapitálovým bílým písmem.

Dominantní titulek je vysázen velikostí 11 mm na dva řádky, druhý titulek v hierarchii je 9mm a třetí má velikost 8 mm. U tří článků se uplatňují mezititulky.

Dominantní fotografie je opět obtažená černou linkou, její popisek vysázený v kurzívě však na této straně obtažen není.

K prosvětlení základního textu je použito shodného prostředku jako na ostatních titulních stranách. K oddělení sousedních článků je použita tenká černá linie. V sazbě jsme našli dvě vdovy. Přetahovány jsou všechny články.

Celkem se na této titulní straně nachází čtyři fotografie. Jsou zde použity tři odlišné odstíny barev. Negativní titulky jsou použity čtyři, barevné jsou na straně tři.

10.4 Shrnutí

Z popisu grafické úpravy titulních stran deníku Právo je zřejmé, že jsou dodržovány jisté zásady a kontinuita. Titulky jsou zarovnané na střední osu, což vytváří dojem tradice, a vysázeny stejným typem písma. Hlavička má ustálenou podobu i umístění. Na dvou zkoumaných stranách má dominantní fotografie stejné umístění i velikost. Veškeré neořezané fotografie jsou obtaženy černou linií. Shodné umístění i grafickou úpravu má inzerce v pravém horním rohu strany. K prosvětlení základního textu je použito stejného prostředku.

Obr. 18: Právo 13. 1.

Obr. 19: Právo 21. 2.

Obr. 20: Právo 21. 3.

Na titulních stranách deníku Právo se uplatňují dva písmové fonty – statická antikva pro základní text a titulky a lineární bezpatkový statický font pro doplňující text a text v hlavičce. K vyznačování je použit tučný řez, kurzíva, kapitálky a verzálky, příp. červená nebo žlutá barva.

Velikost dominantního titulku se pohybuje od 10 do 13 mm, druhý titulek má vždy velikost 9 mm a velikost třetího titulku v hierarchii je 7 nebo 8 mm.

Na každé ze sledovaných stran se vyskytuje alespoň jedna vdova. Přetahovány jsou všechny články.

Layout titulních stran deníku Právo se příliš nemění (viz Příloha č. 5). Hlavní fotografie je umístěna většinou v pravé střední části strany. Uspořádání titulní strany z 13. 1. je téměř shodné s titulní stranou z 21. 3.

Počet fotografií se na sledovaných titulních stranách pohyboval od čtyř do pěti. Barevné titulky jsou většinou dva nebo tři a negativní titulky se na titulní straně vyskytnou

v průměru tři. Počet použitých barev se pohybuje od tří do sedmi (sedm v případě titulní strany z 12. 2., kde byl počet barev ovlivněn převážně inzercí).

Na základě deskripce titulních stran tedy můžeme říci, že v případě deníku Právo je dodržována jednotná grafická úprava. Ta působí střízlivým dojmem, kromě úpravy hlavičky, kde je využito četných obrazových prvků nebo negativních a barevných titulků. Ve srovnání s Lidovými novinami nebo Hospodářskými novinami však nepůsobí příliš propracovaně a úroveň její profesionality snižuje i častý výskyt vdov.

11. Shrnutí výsledků praktické části

Pokud vycházíme z obecného rozdělení na bulvární a seriózní tisk tak, jak jej popisujeme v kapitole 4, můžeme na základě deskripce sledovaného vzorku vysledovat specifika v grafické úpravě titulní strany bulvárního a seriózního českého deníku.

V bulvárních denících Aha! a Blesk se vyskytují následující společné rysy. Oba bulvární deníky spoléhají na obrazové prvky¹⁶ a výrazné teplé barvy, jelikož tyto prostředky více působí na lidské vnímání v krátkém čase, po který si čtenář titulní stranu prohlíží. Především titulní strany Aha! se vyznačují častým užitím žlutého odstínu barvy. Logotyp obou novin má na každé ze sledovaných stran rozdílné umístění. Velikost dominantního titulku se v bulvárních listech pohybuje od 35 do 50 mm. Druhý největší titulek titulní strany Blesku i Aha! má v průměru velikost 15 mm. V obou denících převažuje užití bezserifového typu písma, nejčastěji tučného řezu. Barevné a negativní titulky jsou hojně využívány. Na titulní straně Aha! jsou titulky často vysázeny z verzálek. Vyskytují se zde pouze upoutávky na obsah listu v podobě titulkových komplexů, vždy doplněných obrazovým sdělením. Stejná tendence se projevuje i na titulních stranách Blesku, nicméně zde se objevuje i kratší úsek základního textu. V úpravě titulních stran obou deníků nachází uplatnění obtažení písma linkou.

U seriózního denního tisku zastoupeného tituly Hospodářské noviny (dále jen HN), Lidové noviny (dále jen LN), Mladá fronta Dnes (dále jen MFD) a Právo můžeme v grafické úpravě titulní strany vysledovat následující společné znaky. Všechny čtyři tituly dodržují určitý styl a řád v grafické úpravě hlavičky. Umístění logotypu se na žádné ze sledovaných stran nemění, což, jak jsme již uvedli, může přispívat k serióznosti periodika.

¹⁶ V obou denících se na titulní straně vyskytovalo průměrně devět fotografií a dvě ostatní obrazová sdělení.

V grafické úpravě titulních stran HN a LN převládají studené barvy, konkrétně odstíny modré, jejíž větší plochy se uplatňují v hlavičce a v případě HN v logotypu. Na titulní straně MFD také najdeme odstíny studené modré barvy, převládají však barvy teplé, a to odstíny červené, růžové a fialové. Právo taktéž využívá teplých barev (červené a žluté), ovšem z hlediska plochy převažuje barva modrá. Na titulní straně seriózních deníků se vždy vyskytuje jedna dominantní obdélníková fotografie, zpravidla v oblasti středu až dolní poloviny strany. Obrazová sdělení se na titulní straně sledovaných seriózních novin vyskytují, ale ne v takové míře jako v bulváru¹⁷. Největší velikost dominantních titulků využívá MFD (17-20 mm), po ní následují LN s velikostí 16-20 mm, HN s 15-20mm velikostí a nejmenší velikost se uplatňuje u deníku Právo (10-13 mm). Velikost druhého největšího titulku je u všech deníků proměnlivá od 6 do 9 mm. Na titulních stranách všech čtyř novin převažuje užití serifového typu písma, který je použit pro základní text i titulky. Na sledovaných stranách se barevné ani negativní hlavní titulky k článkům neuplatňují. I když se na titulních stranách seriózních novin uplatňují upoutávky v podobě titulkových komplexů, ne vždy jsou doplněny obrazovým sdělením a ve všech sledovaných seriózních denících přesto převažuje základní text.

Určité specifické prvky, které nacházejí časté uplatnění v grafické úpravě titulních stran bulvárních deníků, se mohou vyskytovat i na titulních stranách novin seriózních. V případě sledovaného vzorku jsou tyto prostředky často využívány v hlavičce, jelikož právě ta je důležitým prvkem při stánkovém prodeji. Jedná se především o používání ořezaných fotografií a ostatních obrazových sdělení¹⁸, barevných a negativních titulkových komplexů a titulků vysázených z verzálek. Upoutávky na obsah listu jsou častěji doplňovány obrazovým sdělením na titulních stranách MFD než u ostatních sledovaných seriózních periodik. Na všech zkoumaných titulních stranách MFD se také vyskytuje jeden titulek k článku vysázený tučným bezpatkovým písmem, nabízí se však otázka, zda se jedná o techniku převzatou z bulvárních novin nebo o prostředek k naznačení textové hierarchie. Můžeme tedy říci, že ke stírání rozdílů mezi grafickou podobou bulvární a seriózní titulní strany dochází, ne však do takové míry, abychom od sebe jednotlivé bulvární a seriózní tituly nedokázali podle titulní strany na první pohled odlišit.

V grafické úpravě titulních stran seriózních titulů nenalezneme ani tak výrazné rozdíly s ohledem na četnost užití bulvárních prostředků, jako spíše v odlišnostech týkajících se její

¹⁷ Průměrně se na titulních stranách čtyř sledovaných seriózních deníků vyskytovaly čtyři fotografie a jedno jiné obrazové sdělení.

¹⁸ V Právu jsou tyto prvky umístěny tak, aby z části překrývaly logotyp (stejná technika se uplatňuje u Blesku i Aha!), v HN a LN jsou umístěny v pozadí logotypu a v případě MFD do oblasti logotypu nezasahují.

atraktivnosti, propracovanosti, přehlednosti nebo srozumitelnosti. Chceme-li však na základě deskripce grafické podoby sledovaných titulních stran zařadit jednotlivé deníky do škály bulvární – seriózní, vypadala by taková škála následovně. Jako nebulvárnější deník určíme Aha!, jehož grafická úprava nejvíce odpovídá podobě bulváru popsaného v teoretické části práce. Následoval by deník Blesk. Vzhledem k použití barev, počtu obrazových sdělení a velikosti dominantních titulků dále zařadíme Mladou Frontu Dnes. Po MFD bychom na škálu zařadili Právo, které je sice co do počtu obrazových sdělení na stejné úrovni jako HN a LN, a jehož dominantní titulky se vyznačují nejmenší velikostí, vyjdeme-li však z charakteristik Sparkse a Tullocha (2000), deník Právo ze všech sledovaných deníků nejméně pracuje s navigačními prvky a strukturováním strany pomocí nástrojů grafické úpravy. K představě seriózní grafické úpravy titulní strany se nejvíce blíží Hospodářské noviny a Lidové noviny. Oba deníky pracují jen s dvěma odstíny barev i s přibližně stejným počtem obrazových sdělení. Velikost dominantních titulků se pohybuje v téměř stejném rozmezí. Oba uváženě pracují s barevným vyznačováním textu i s negativním písmem. Na základě našeho pozorování je tedy obtížné mezi těmito dvěma tituly určit ten serióznější. Vzhledem k užití studených odstínů barev, zarovnání titulků a k výskytu černobílých fotografií se přikláníme k zařazení Lidových novin jako zástupce nejserióznější grafické úpravy sledovaných titulních stran.

Obr. 21: Škála od bulvárních po nejserióznější noviny z hlediska grafické úpravy titulní strany

Vzhledem k tomu, že všechny sledované seriózní noviny přikládají na titulní straně význam vizuální prezentaci, můžeme je zařadit do kategorie semi-seriózního tisku podle Sparksovy (2000) typologie nastíněné v kapitole 3.1. Pro zařazení českých bulvárních deníků do Sparksových kategorií bulvárního tisku novinového stánku nebo bulvárního tisku supermarketu by bylo třeba provést obsahovou analýzu, jelikož Sparks u těchto kategorií nepřikládá význam grafické úpravě.

ZÁVĚR

Tato práce přináší optikou grafické úpravy náhled na aktuální problematiku bulvárního vs. seriózního tisku a přechodových bulvarizačních prvků, které se v současné době objevují v médiích. Zaměřili jsme se na úpravu titulní strany, jelikož právě ta je tváří novin a jako první komunikuje se čtenáři.

Cílem práce bylo popsat a stanovit specifika grafické úpravy titulních stran vybraných českých bulvárních a seriózních deníků. Na základě sledování společných znaků a rozdílů ve vzorku osmnácti titulních stran šesti deníků se nám podařilo stanovit některé charakteristické rysy grafické úpravy titulní strany bulvárních a seriózních tištěných médií. Identifikovali jsme specifika týkající se počtu obrazových sdělení, použití barev, umístění logotypu, velikosti titulků, typu používaného písma, barevných a negativních titulků a poměru základního textu k upoutávkám v podobě titulkových komplexů. Zároveň se však potvrdilo, že určité bulvární tendence se objevují i v grafické úpravě seriózního tisku. Na titulních stranách seriózních deníků jsme zaznamenali některé prvky charakteristické pro bulvár jako užívání ořezaných obrazových sdělení, uplatňování výrazných teplých barev a jejich četnost nebo výskyt barevných a negativních titulků. Přítomnost těchto prvků však u sledovaného vzorku nebyla natolik markantní, aby vedla k tvrzení, že rozdíly mezi grafickou úpravou titulní strany bulvárního a seriózního denního tisku se stírají natolik, aby nebylo možné tyto dva typy médií na první pohled rozlišit.

Na základě toho, do jaké míry noviny naplňují definici seriózní nebo bulvární grafické úpravy nastíněnou v teoretické části a jakou měrou se v seriózních novinách uplatňují prvky určené jako specifika bulváru, jsme nastínili škálu bulvární – seriózní grafické úpravy titulních stran, tak jak o ní hovoří Jiráček (2007). K propojení českých tištěných deníků s teoretickou typologií novin podle Sparkse (2000) by bylo třeba zkoumat i další aspekty jako zpravodajské hodnoty, dodržování profesních norem, tematickou agendu apod. Z hlediska grafické podoby sledovaných titulních stran se pro seriózní deníky však můžeme přiklonit k označení semi-seriózní tisk, což je v souladu i s Volkovým (2009) pojetím. Pro české deníky Aha! a Blesk si vystačíme s jednoduchým a výstižným pojmenováním – bulvár.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. BARAN, Ludvík. 1967. *Teorie novinářské fotografie*. Praha: SPN.
2. BEDNAŘÍK, Petr, JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. 2011. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3028-8.
3. BHASKARANOVÁ, Lakshmi. 2007. *Design publikací: vizuální komunikace tištěných médií*. Praha: Slovart. ISBN 978-80-7209-993-1.
4. BLAŽEJ, Bohuslav. 1990. *Grafická úprava tiskovin*. Praha: SPN. ISBN 80-04-23201-9.
5. ČILJAKOVÁ, Adéla. 1975a. *Fotožurnalistika I. Úvod do teorie fotožurnalistiky*. Praha: SPN.
6. ČILJAKOVÁ, Adéla. 1975b. K aktuálním problémům současného obrazového tisku. In: *K aktuálním problémům současného obrazového tisku*. Praha: Ústav teorie a praxe žurnalistiky UK, s. 16-35.
7. ČUŘÍK, Jaroslav. 2012. *Nové trendy v médiích I: online a tištěná média*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-5825-5. Dostupné také z: <http://www.munimedia.cz/book/i/publikace.pdf>. ISBN 978-80-210-5825-5
8. DIVÍŠKOVÁ, Ivona. *Psychologie barev | Grafický design jinudy.cz*. Jinudy.cz. [Online] [Cit. 5. 3. 2014] Dostupné z: <http://www.jinudy.cz/clanky/psychologie-barev/>
9. ELIŠKA, Jiří. *Vizuální komunikace. Teorie barev*. [Online] [Cit. 5. 3. 2014] Dostupné z: http://www.jirielisika.cz/fileadmin/user_upload/knihy/Barvy%2004.pdf
10. FIŠER, Radovan. 2007. Jan Jiráček: Na FSV jsou dva blízké, ale svébytné světy. *Sociál: časopis studentů fakulty sociálních věd UK*. [Online] 5. 12. 2007. [Cit. 3. 3. 2014] Dostupné z: <http://social.ukmedia.cz/jan-jirak-na-fsv-jsou-dva-blizke-ale-svebytne-svety>
11. FORET, Martin. 2008. O interpretaci vizuálního textu. In: *Média a text II*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity, s. 36-48. ISBN 978-80-8068-888-2. Dostupné také z: http://www.pulib.sk/elpub2/FF/Bocak1/pdf_doc/foret.pdf
12. FRASCARA, Jorge. 1988. Graphic Design: Fine Art or Social Science? *Design Issues*, 5(1), 18-29. ISSN 1531-4790. Dostupné také z: http://www.santram.net/teaching/digitaldesign/files/week01/DDU_Week01_Frascara.pdf

13. FRENCH, Matthew. 2010. *What's in a nameplate? A look at newspaper logo trends and styles*. News designs. [Online] 2010. [Cit. 23. 3. 2014]. Dostupné z: <http://www.newsdesigns.com/newspaper-design/trends-newspaper-design/whats-in-a-nameplate-a-look-at-newspaper-logo-trends-and-styles/>
14. GARCIA, Mario. 2002. *Pure Design*. St. Petersburg, Florida: Miller Media. ISBN 0-9724696-0-5. Dostupné také z: http://issuu.com/mariogarcia/docs/mario_garcia_pure_design
15. GOETHE, J. W. 2004. *Smyslově-morální účinek barev*. Hranice: Fabula. ISBN 80-86600-13-0.
16. HLADKÝ, Miroslav a BARTÁK, Jan. 1981. *Základy grafické úpravy periodik*. Praha: Novinář.
17. HVÍŽĎALA, Karel. 2010. Média a politika: rizika propojování. *Katolický týdeník*. [Online] 6. 5. 2010. [Cit. 2. 3. 2014]. ISSN 0862-5557. Dostupné z: <http://www.katydz.cz/prilohy/media-a-politika-rizika-propojovani.html>
18. HVÍŽĎALA, Karel. 2003. *Moc a nemoc médií: rozhovory, eseje a články 2000-2003*. Praha: Máj. ISBN 80-86643-07-7.
19. JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. 2009. *Masová média*. Praha: Portál. ISBN 9788073674663.
20. KLIMEŠ, Jeroným. *Titulní strany jsou víceúčelové*. [Online]. [Cit. 13. 3. 2014]. Dostupné z: <http://klimes.mysteria.cz/clanky/psychologie/titulnistrany.htm>
21. KOČIČKA, Pavel a BLAŽEK, Filip. 2004. *Praktická typografie*. Brno: Computer Press. ISBN 80-722-6385-4.
22. KÖPPLOVÁ, Barbara a VOJTEK, Juraj. 1976. *Stručný přehled vývoje britského tisku: Od druhé poloviny 19. století do 70. let 20. století*. Praha: SPN.
23. LÁBOVÁ, Alena. 1990. *Základy fotožurnalistiky II*. Praha: SPN. ISBN 80-7066-119-4.
24. MACKŮ, Jiří. 1975. Fotografie jako nositelka novinářské informace. In: *K aktuálním problémům současného obrazového tisku*. Praha: Ústav teorie a praxe žurnalistiky UK, s. 36-49.
25. MALLETTE, Malcolm F. 1991. *Průručka pro novináře střední a východní Evropy*. Praha: Lidové noviny. ISBN 80-7106-045-3.

26. MCCLOUD, Scott. 1994. *Understanding Comics: The Invisible Art*. New York: HarperPerennial. ISBN 0-06-097625-X.
27. MCQUAIL, Denis. 2009. *Úvod do teorie masové komunikace*. Vyd. 4. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-574-5.
28. MLČOCH, M. 2002. *Několik poznámek k nejazykovým a jazykovým prostředkům v současném bulvárním a tzv. seriózním tisku*. Naše řeč, **85**(5), 235-244. ISSN 027-8203. Dostupné také z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7698>
29. OSVALDOVÁ, Barbora a HALADA, Jan. 1999. *Encyklopedie praktické žurnalistiky*. Praha: Libri. ISBN 8085983761.
30. PICARD, Robert G. 2004. *Commercialism and Newspaper Quality*. Newspaper Research Journal. 2004, **25**(1), 54-65. ISSN 0739-5329.
31. SCHELLMANN, B. a kol. 2004. *Média: základní pojmy, návrhy, výroba*. Praha: Europa-Sobotáles. ISBN 80-86706-06-0.
32. SPARKS, Colin a TULLOCH, John. 2000. *Tabloid Tales. Global Debates over Media Standards*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers. ISBN 978-0-8476-9572-0.
33. Syndikát novinářů ČR. 1998. *Etický kodex*. Syndikát novinářů České republiky. [Online] 1998. [Cit. 20. 3. 2014]. Dostupné z: <http://www.syndikat-novinaru.cz/etika/eticky-kodex/>
34. ŠTIKAR J. 1991. *Obrazová komunikace*. Praha: Karolinum.
35. TRAMPOTA, Tomáš. 2009. *Bulvarizace médií je už příliš daleko*. online.muni.cz. [Online] 25. 9. 2009. [Cit. 2. 3. 2014]. Dostupné z: <http://www.online.muni.cz/udalosti/1567#.UxNCpuN5NsI>
36. TRAMPOTA, Tomáš. 2010. Defining the Tabloid: Czech Perspective. *Communication Today*, **2**, 14-21. ISSN 1338-130X. Dostupné také z: <http://www.communicationtoday.sk/defining-the-tabloid-czech-perspective/>
37. VOJTĚCHOVSKÁ, M. 2009. Česká tištěná média po dvaceti letech. In: *Česká média a Evropská unie: 20 let smazávání hranic*. Praha: Metropolitní univerzita Praha, s. 54-73. ISBN 978-80-86855-50-9.
38. VOLEK, J. 2009. *The market takes all - Czech Republic: Playing the game of media trumps*. Eurozine. [Online] 20. 3. 2009. [Cit. 2. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.eurozine.com/articles/2009-03-20-volek-en.html>

SEZNAM OBRÁZKŮ

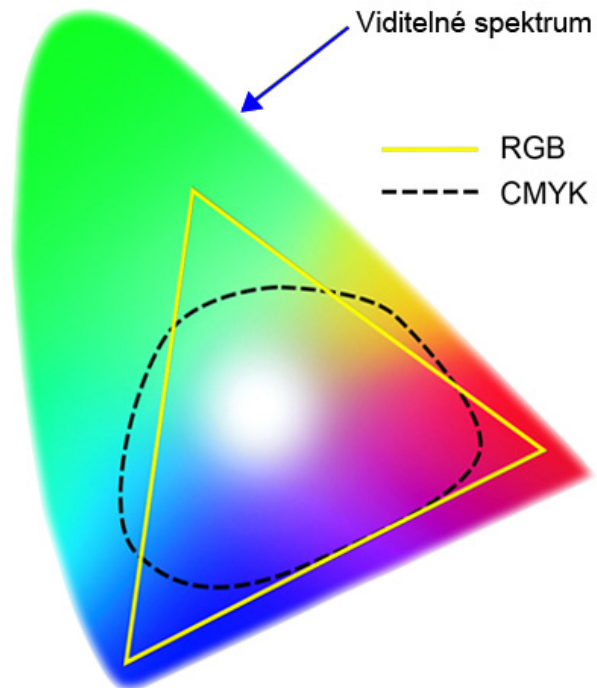
Obr. 1: Konstrukce písma.....	18
Obr. 2: Odstavec s vyznačenými řekami.....	21
Obr. 3: Aha! 13. 1.....	37
Obr. 4: Aha! 12. 2.	37
Obr. 5: Aha! 21. 3.....	37
Obr. 6: Blesk 13. 1.....	41
Obr. 7: Blesk 12. 2.....	41
Obr. 8: Blesk 21. 3.....	41
Obr. 9: Hospodářské noviny 13. 1.....	45
Obr. 10: Hospodářské noviny 12. 2.....	45
Obr. 11: Hospodářské noviny 21. 3.....	45
Obr. 12: Lidové noviny 13. 1.	50
Obr. 13: Lidové noviny 12. 2.	50
Obr. 14: Lidové noviny 21. 3.	50
Obr. 15: MF Dnes 13. 1.....	53
Obr. 16: MF Dnes 12. 2.....	53
Obr. 17: MF Dnes 21. 3.....	53
Obr. 18: Právo 13. 1.	57
Obr. 19: Právo 21. 2.	57
Obr. 20: Právo 21. 3.	57
Obr. 21: Škála od bulvárních po nejserióznější noviny z hlediska grafické úpravy titulní strany	60

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Tónový rozsah barevného prostoru CMYK vs. RGB	67
Příloha č. 2: Zákony percepční organizace	67
Příloha č. 3: Klasifikace písma podle Jana Solpery	70
Příloha č. 4: Vybrané příklady umístění logotypu novin	73
Příloha č. 5: Layout sledovaných titulních stran českých deníků a jeho variabilita	75
Příloha č. 6: Titulní strany deníku Aha!	79
Příloha č. 7: Titulní strany deníku Blesk	82
Příloha č. 8: Titulní strany deníku Hospodářské noviny	85
Příloha č. 9: Titulní strany deníku Lidové noviny	88
Příloha č. 10: Titulní strany deníku Mladá fronta Dnes	91
Příloha č. 11: Titulní strany deníku Právo	94

PŘÍLOHY

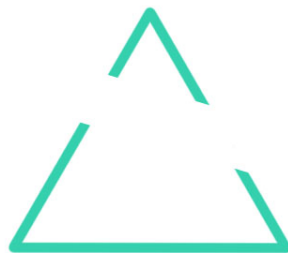
Příloha č. 1: Tónový rozsah barevného prostoru CMYK vs. RGB

Obr. 3: Gamut

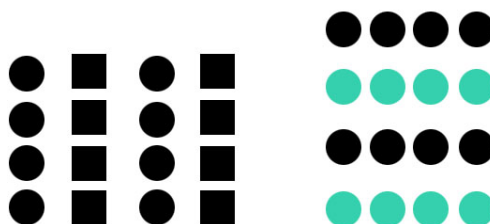
Příloha č. 2: Zákony percepční organizace

Pregnantnost (přesnost). Neúplně, nedokončené, nedokonalé tvary máme tendenci vnímat jako dokonalé tvary (tzv. tendence k dobrému tvaru). Z tohoto nejdůležitějšího zákona jsou odvozeny zákony další, např. zákon uzavřenosti, blízkosti atd.

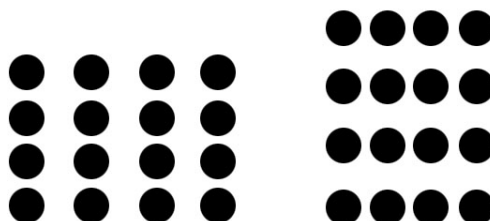
Obr. 4: Zákon pregnance

Podobnost. Tvar je složen z prvků majících blízké vlastnosti jako např. barva, velikost, povrch apod.

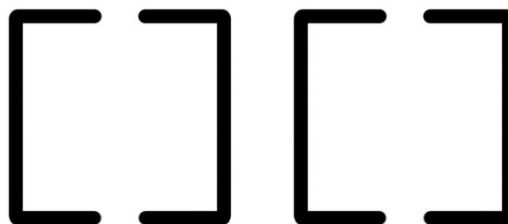
Obr. 5: Zákon podobnosti

Blížkost. Obr. 6 níže je příkladem organizace vjemu, jež vzniká pod vlivem faktoru blízkosti. Skupiny teček jsou v jednom případě vnímány jako vertikální sloupce a ve druhém jako horizontální řady.

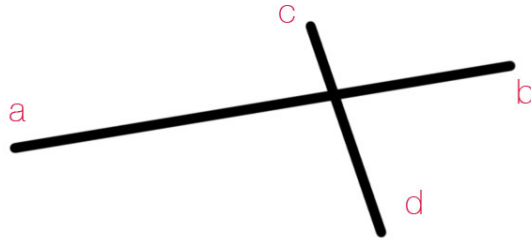
Obr. 6: Horizontální a vertikální řady podle zákona blízkosti (zpracováno podle Štikar 1991: 42)

Uzavřenost. Existuje tendence vnímat předměty jako úplné, uzavřené, i když ve skutečnosti nejsou. Tento faktor působí obzvláště, pokud jsou obrysy navíc symetrické.

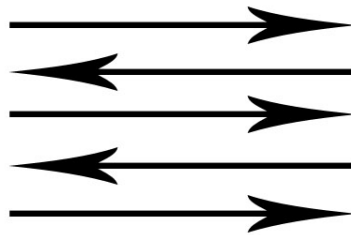
Obr. 7: Zákon uzavřenosti

Dobrá linie. Jedná se o tendenci organizovat podněty do souvislých linií. Tento faktor určuje vnímání protínajících se dvou nebo více obrysů. V obrázku Obr. 8 níže například vidíme dvě protínající úsečky *ab* a *cd*, nikoli například *ad* a *cb*.

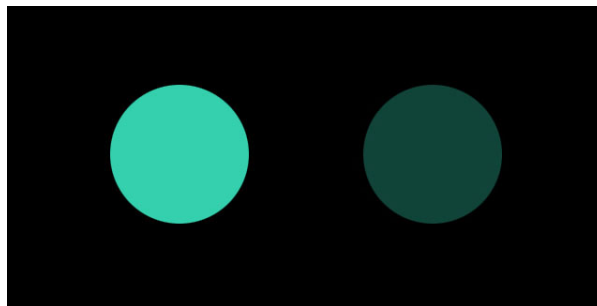
Obr. 8: Zákon kontinuity/dobré linie

Společný osud. Jako figuru vnímáme ty podněty, které se současně pohybují jedním směrem.

Obr. 9: Zákon společného osudu

Kontrast. Jako tvar vydělujeme ty podněty, které se od ostatních zásadně liší.

Obr. 10: Zákon kontrastu

Příloha č. 3: Klasifikace písma podle Jana Solpery

1. Dynamická antikva

Zahrnuje renesanční antikvy vytvořené od 2. pol. 15. století a jejich novodobé modifikace. Používá se především jako knižní písmo pro krásnou literaturu, ale jsou použitelné i univerzálně. Patří sem například písma jako *Garamond*, *Palatino*, *Times Roman* nebo *Centaur*.

2. Přejíhodová antikva

Zahrnuje barokní antikvy z 18. století a jejich novodobé modifikace. Tato písma tvoří přechod od dynamických (psaných) forem ke statickým (konstruovaným) antikvám. Používají se jako univerzální knižní písma. Řadíme sem písma jako *New Baskerville*, *Bodoni* nebo *Bookman*.

3. Statická antikva

Zahrnuje tisková písma vytvořená v období klasicismu a jejich novodobé modifikace. Používá se především jako knižní písmo pro krásnou literaturu nebo i jako písmo titulkové. Do této skupiny můžeme zařadit například *Bodoni*, *ITC Fenice* nebo *Monotype Modern*.

4. Lineární písmo serifové

Zahrnuje písma vycházející z egyptienek (písmo s obdélníkovými serify) 19. století a jejich novodobé modifikace. Tato písma jsou charakteristická nevýrazným stínováním, svíslou osou oblých tahů, výraznými serify a převládající neměnnou proporcí. Uplatňují se v sazbě novin, časopisů i knih. Patří sem například písma *Rockwell*, *Latin*, *Serifa* nebo *Courier*.

5. Lineární bezserifové statické písmo

Zahrnuje grotesky 19. století a jejich novodobé modifikace. Jejich východiskem je statické schéma klasicistické antikvy. Jejich osa stínování je málo výrazná, vždy svíslá. Užívají se především v sazbě nadpisů, orientačních nápisů a v reklamě. Zařazujeme sem fonty jako *Helvetica*, *Univers* nebo *Franklin Gothic*.

6. Lineární bezserifové geometricky konstruované písmo

Vychází z konstruktivismu začátku 20. století. Společným rysem je snaha o maximální odklon od tradice, vyjádřená monolineární kresbou. Uplatňují se v akcidenční sazbě, v tvorbě reklamních dokumentů nebo tvorbě firemních značek. Řadíme se písma jako *Futura*, *Bauhaus* nebo *Avant Garde Gothic*.

7. Lineární bezserifové dynamické písmo

Navazuje na dynamické tvarové schéma. Společným znakem je opačná snaha, než u konstruovaných, a to vytvořit bezserifová písmena s maximální vazbou na tradici. Používají se při tvorbě akcencí ale i knih. Patří sem například *Frutiger*, *Gill Sans* či *Syntax*.

8. Lineární antikva

Jedná se o bezserifová písmena charakterizována sloučením kresebných a tvarových prvků antikvových a bezserifových. Jejich charakteristickými prvky jsou serify plynule přecházející v kresbu znaku a nejednotná šířková proporce. Užívají se při sazbě novin, časopisů, knih i akcidenčních tiskovin. Do této skupiny můžeme zařadit například *Cooperplate Gothic*, *Optima* nebo *Friz Quadrata*.

9. Kaligrafická písmena

Vycházejí z kaligrafických skriptů s výraznými rozdíly v tloušťce tahů písmen. Používají se v akcidenčních tiskovinách pro vyjádření určité dobové atmosféry. Řadíme sem například *Brush Script*, *Zapf Chancery* nebo *Zurich Calligraphic*.

10. Volně psaná písmena

Vycházejí ze současných rukopisných skriptů. U většiny těchto písem jsou jen nepatrné rozdíly v tloušťce tahů. Uplatňují se v reklamní a akcidenční sazbě, při sazbě titulků a jmen. Patří sem například *Brody*, *Mistral* nebo *Freestyle Script*.

11. Lomená písmena

Do této skupiny jsou zahrnuta písmena, která se vyvíjela od období gotiky do 19. století. Vznikají však i v současnosti, ale některé mohou být až na hranici čitelnosti, tudíž se většinou používají k dekorativním účelům. Můžeme sem zařadit fonty jako *Viner Hand*, *Goudy Text* nebo *Chaucer*.

(Blažej 1990: 19-54, Kočička a Blažek 2004: 251-256, Hladký a Barták 1981: 58-59)

Přehlednou a obrazově názornou tabulku klasifikace písma vytvořil doc. Jiří Eliška:

	Dynamická forma	Přechodová forma	Statická forma	Směšená forma
Serifové písmo	1 Dynamická antikva benátská Centaur renesanční Garamond pozdně renesanční Times New Roman AaCcO	2 Přechodová antikva barokní Baskerville AaCcO	3 Statická antikva klasicistní Bodoni Modern 20 AaCcO	4 Lineární serifové písmo (egyptieny) Claredon Serifa AaCcO AaCcO AACCO
	Dekorativní varianty			AEIOU AEION toskány
Bezserifové písmo	7 Lineární bezserifové dynamické se šikmou nebo kolmou osou (grotesk) AaCcO Antique Olive Frutiger Gill Sans	6 Lineární bezserifové konstruované do čtyřúhelníku, kruhu, jiného tvaru (grotesk) AaCcO AaCcO AaCcO Eurostile Futura AvantGardeGothic	5 Lineární bezserifové statické (grotesk) AaCcO Helvetica Univers	8 Lineární antikva (groteskoantikva) s rozšířením koncových tahů, s náznakem serifů AaCcO AaCcO Optima Friz Quadrata
	Dekorativní varianty	AaCcO AaCcO	AaCcO AaCcO	AaCcO AaCcO
Dekorativní varianty	9 Kaligrafické písmo <i>AaCcO</i>	<i>AaCcO</i>	<i>AaCcO</i>	<i>AaCcO</i>
	10 Volně psané písmo AaCcO	AaCcO	AaCcO	AaCcO
	11 Lomené písmo AaCcO	AaCcO		

Příloha č. 4: Vybrané příklady umístění logotypu novin

Umístění logotypu v barevné liště mu významně přidává na dominanci, která je využita k prezentaci značky (viz. Obr. 11).

Obr. 11: Logotyp v barevné liště

V kombinaci s ořezanou grafikou působí logotyp živěji. Čtenáři jsou nuceni oddělit značku od obrazů a v tomto procesu si podvědomě propojují vztahy s názvem titulu a jeho obsahem.

Obr. 12: Kombinace logotypu s ořezanou grafikou

Obsah umístěný nad logotypem může okamžitě přilákat čtenářovu pozornost a značka titulu je hned následující element strany, což umožňuje čtenářům propojit si obsah s daným titulem. Tohoto umístění bývá hojně využíváno v bulvárních listech (viz. Obr. 13).

Obr. 13: Logotyp pod upoutávkou na obsah listu

Množství prvků v těsné blízkosti logotypu se může zdát jako dobrý způsob k udržení čtenářovi pozornosti, ale často toto umístění vede spíše k nepřehlednosti a působí neuspořádaně.

Obr. 14: Množství elementů v blízkosti novinového logotypu

Horizontální či vertikální linie nad a pod logotypem se jeví jako příhodný způsob strukturování hlavičky titulní strany. Jednotlivé elementy jsou jasně odděleny a grafická úprava působí přehledně.

Obr. 15: Použití linií k strukturování logotypu

V umístění logotypu taktéž hrají roli prázdná místa, neboli světlost, s kterou je však nutno zacházet opatrně. Je rozdíl mezi světlostí a prázdnotou. Optimální použití světlých ploch v blízkosti logotypu umožní jeho zdůraznění a „vystoupení“ ze sazby. Čistý vzhled hlavičky volí především noviny, které staví na své dlouholeté tradici a serióznosti.

Obr. 16: Využití světla v logotypu

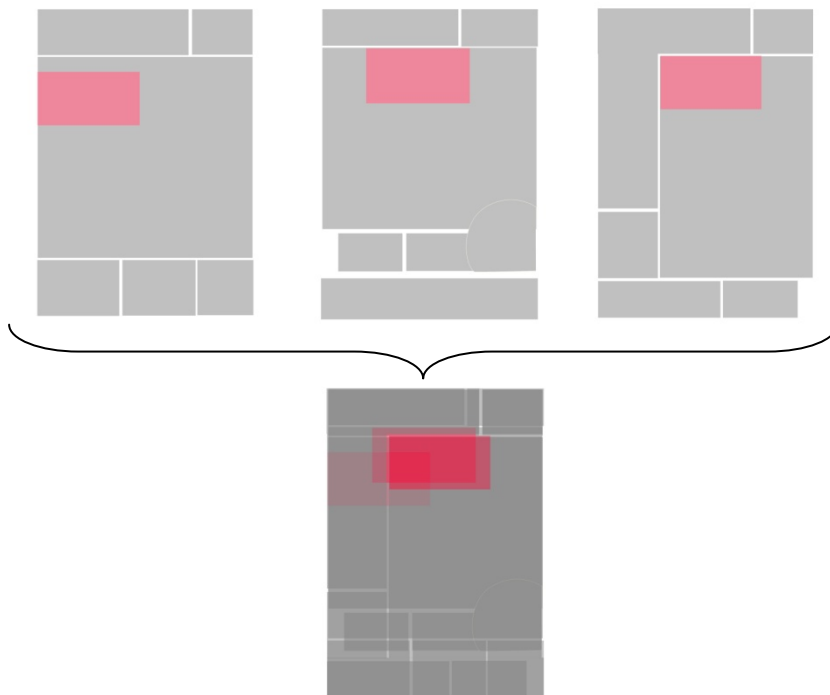
Tradičně bývá logotyp novin horizontální. Stále více však noviny experimentují i s jeho vertikálním pojetím (viz Obr. 17).

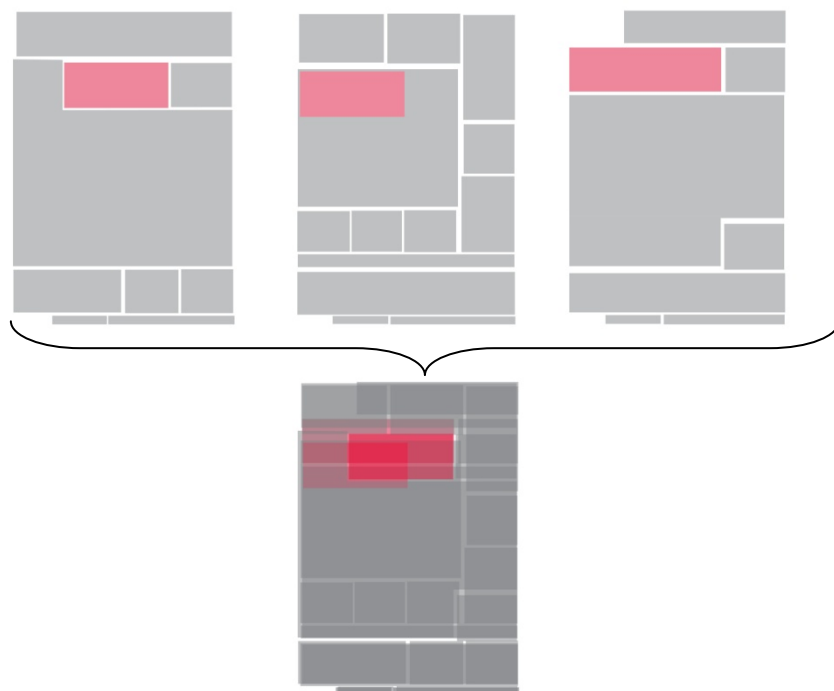
Obr. 17: Příklad vertikálního pojetí logotypu novin

(French ©2010)

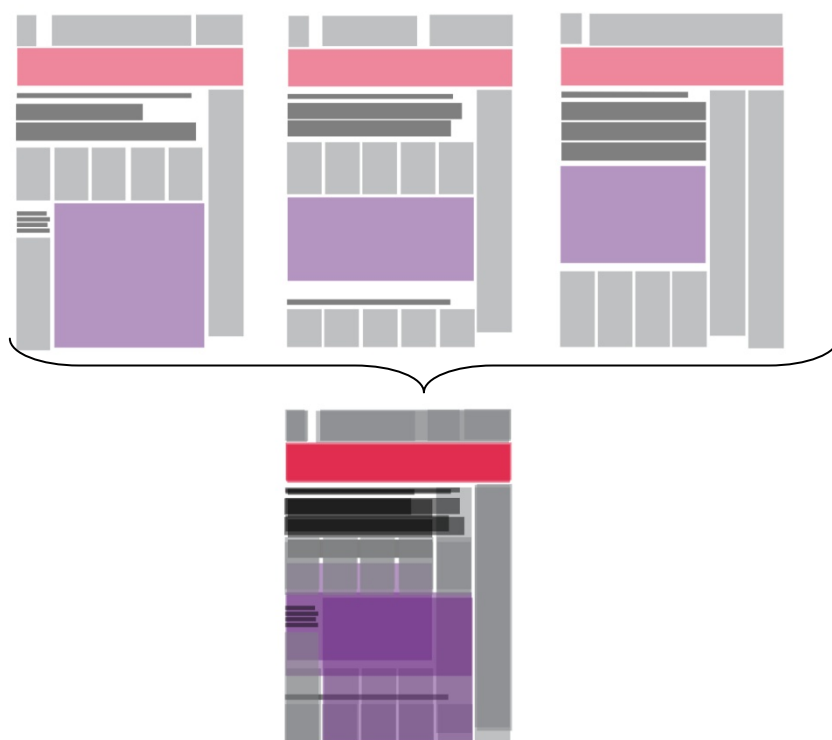
Příloha č. 5: Layout sledovaných titulních stran českých deníků a jeho variabilita

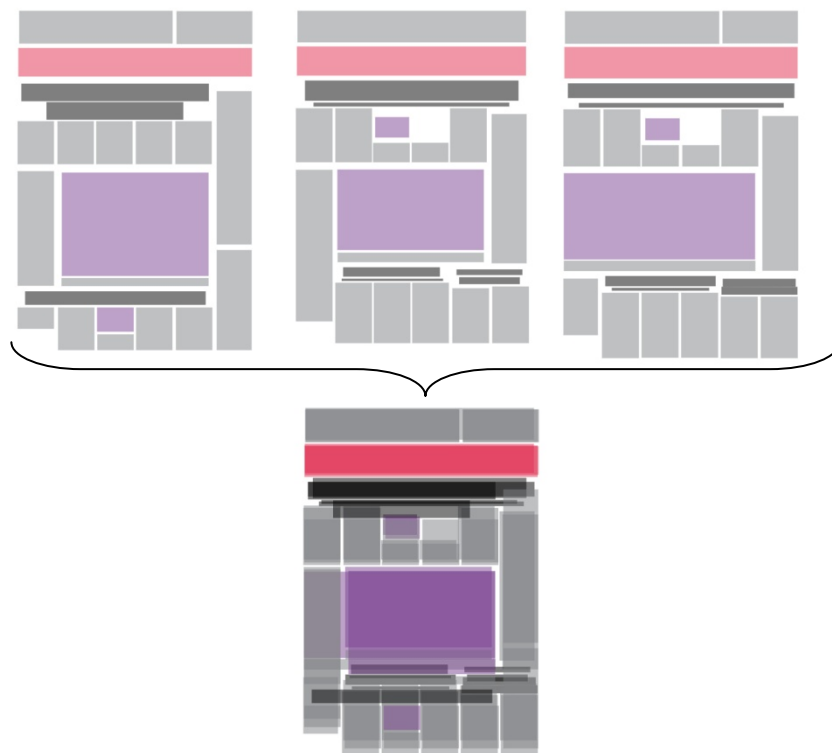
Obr. 18: Deník Aha!

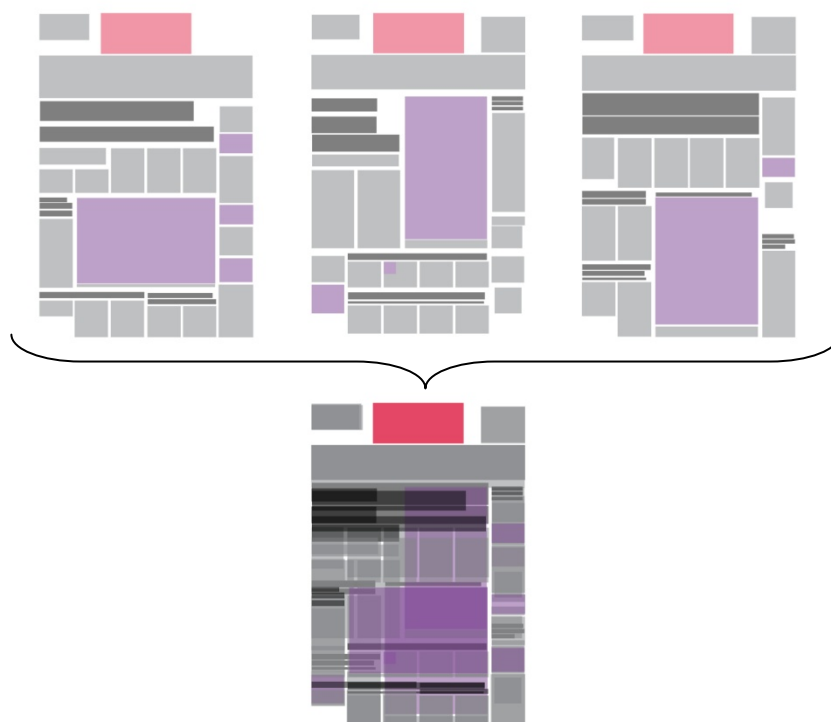
Obr. 19: Deník Blesk

Obr. 20: Deník Hospodářské noviny

Obr. 22: Deník Lidové noviny

Obr. 23: Deník Mladá fronta Dnes

Obr. 25: Deník Právo

Příloha č. 6: Titulní strany deníku Aha!

Obr. 26: Titulní strana deníku Aha! z 13. 1.

REPORTÁŽ Z MÍSTA HRÚZY
Tady chlipný farář zneužíval děti, ženy
STRANA 6

ZE ZAKULISÍ ORDINACE
**Ota »Pantoflíček« Jirák
Zákaz hraní
na 2 měsíce**
STRANA 5

9 Kč

Aha!

Středa 12. února 2014 číslo 36 ročník 9

NEČEKANÁ ZPRÁVA
**Sporták Hrdlička (25)
a těhotná Borhyová (35)**

ODKLÁDAJÍ SVATBU!

STRANA 6

POZOR, UŽ ZÍTRA!
**Magazín Aha! TV
s Aha! kuchařkou**

21 receptů na
levné obědy
Porce od 5 Kč

HOKEJOVÝ TURNAJ V SOČI ZAČÍNÁ
Dnes hurá na Švédý!
Jágr zlobí kapitána!
STRANA 11

Po stopách majora Zemana
Herec Kráča (†74), představitel »cukráře« Barviře
**Zemřel obklopený
nenávistí!**
STRANA 7

Musel znovu do autíčka

NAKLOŇTE SI ŠTĚSTÍ
**V SUPERJACKPOTU
SPORTKY
JE NYNÍ: 79 900 000 Kč**

Nezmažte šanci na výhru navíc! Vsaďte si i na mimořádné losování Sportky v pátek 14. února!

SPORTKA SAZKA

Obr. 27: Titulní strana deníku Aha! z 12. 2.

Černé tušení advokáta Petra K. CO SI MYSLÍ, ŽE NA NĚJ CHYSTAJÍ! STRANA 3

VÝHODNÉ SLEEVY ASKO
 55% NA MATRACE
 44% NA ROŠTY
 33% NA POLSTROVANÉ POSTELE

A POZOR, už v neděli...

EXKLUZIVNÍ PŘÍLOHA O PETRU K.

- 12 stran nových informací
- Dosud nejkomplexnější údaje o případu
- Svědectví z policejních zdrojů
- Motivy a vyšetřovací verze

Kupte si Nedělní Aha! Jen za 12 Kč

9 Kč

Aha!

Pátek 21. března 2014 číslo 68 ročník 9

Klára Cibulková, hvězda Ordinance

Co tajila všem!

KRUTÉ ZACÁTKY

ÚTĚK Z ČESKA!

Nezvládala uživit rodinu... STRANA 6

SOUBOJ s policií

Po stopách nejzáhlednější vraždy posledních let

- Co se dělo před zločinem
- Dvoudna noc v egyptském hotelu
- Svědectví z policejních zdrojů
- Motivy a vyšetřovací verze
- 12 stran nových informací

Pátrání po ztraceném boeingu: ŽHAVÁ STOPA!

A navíc... Reportáž Aha! ze simulátoru Takhle se plánuje únos!

STRANA 7

Čeká nás úžasný víkend: Tipy na nejlepší výlety ve vašem regionu STRANA 4

Tyto muže oběsili jako psy! STRANY 8 a 9

VELKÝ PROJEKT Aha!
 PO STOPÁCH MAJORA ZEMANA

14068
 9 771114 06393 6

Obr. 28: Titulní strana denku Aha! z 21. 3.

Příloha č. 7: Titulní strany deníku Blesk

Televizní moderátor **Karel Šíp (68)** Jeho talk show trhá rekordy, jenže... **Všechnopárty v ohrožení?!** Čtěte na straně 11

Pozor, ZDARMA! Unikátní edice pouze v Blesku!

BLESK PONDĚLÍ 13. ledna 2014 • 11 Kč SEV. MORAVA

Nový občanský zákoník
Šokující změny v manželství

Majetek: Novinky při dělení
Rozvod: Větší záruky
Alimenty: Přísnější pravidla

BLESK Edice **OBČANSKÝ ZÁKONÍK** Změny 2014
Průvodce občanským zákoníkem
2. díl **Téma: Rodinné právo**
Osvojení dospělého Práva dětí
Rodinný podnik Změny ve výživném

Zoufalý žokej Váňa (61) Poslední bitva před krachem **Soud kvůli desítkám milionů!** Čtěte na straně 17

FINANCE **Čechy trápí zdražení jídla** Očekávané zvýšení cen potravin žene kupující do supermarketů Deník Blesk o víkendů udělal velký průzkum v obchodech po celé zemi. Kolik si zákazníci v budoucnu za základní potraviny připlatí? **Více čtěte na str. 2 a 3**

SPOLEČNOST **Dietní recept Ilony Csákové** Třiačtyřicetiletá zpěvačka je stálíci populární hudby a věčná dietářka V pubertě byla jako párátko, pak ale začala přibírat. A problémy s nadvýtečnými kily ji provázejí po celý život. V rozhovoru prozradila, jak s nadvýhou bojuje. **Více čtěte na str. 14 a 15**

OP PONDĚLÍ 13. LEDNA **Kbelík plný pomerančů!** **89.90**

Počasí na Moravě 4 °C **BLESK Máte pro nás tip?** Horká linka 724 249 000 tip@blesk.cz

Obr. 29: Titulní strana deníku Blesk z 13. 1.

ZOH V SOČI 8 STRAN NEJLEPŠÍHO ZPRAVODAJSTVÍ

Jágr a spol.
Na sehraní měli 115 minut!
A dnes (v 18:00) jdou na Svědy!

Kreslíř Petr Urban:
Na olympiádě závodí můj zeť

Erbanová se fotila pro Blesk

Rychle bruslí, krásně vypadá

Bil'aka jel pohřbit i Milouš Jakeš
Čtěte na str. 6 a 9

BLESK
STŘEDA 12. února 2014 • 11 Kč SEV. MORAVA

Maminka Lucie Bílé
Náhly převoz do nemocnice...

Leží v kómatu!
Čtěte na str. 18 a 19

SHIRLEY TEMPLE BLACK (†85)
Odešla za Havlem!
Odešla malá velká žena! Včera naposledy vydechla Shirley Temple Black (†85)... Jen 157 cm vysoká Shirley byla největší dívkou hvězdou Hollywoodu s vyletělým postem k exprezidentu Havlovi (†175), které si vytvořila jako velvyslankyně USA v Praze. Čtěte na str. 24

MARTA KUBIŠOVÁ
Předávkovaná vitaminem C
Šaty s krátkými rukávy odhalily kožní problémy zpěvačky Marty Kubišové. Je v tom nemoc? „Přecházela jsem virozou a naordinovala si vitamín C...“ Ale místo pomoci přišla pruská reakce. Lékaři zjistili, že je na «cečko» alergická! Čtěte na str. 21

Dnes ZDARMA
Nová příloha **Moderní bydlení**

MODERNÍ BYDLENÍ
Náš čas
Náš čas
Náš čas
PROSTORY

Zvrhlý kněz
Zneužil dívku, která ho měla za tátu?
Čtěte na str. 2 a 3

Pozor! V pátek speciál: Sexuální horoskop 2014

INZERCE

NAKLOŇTE SI ŠTĚSTÍ
V SUPERJACKPOTU
SPORTKY JE NYNÍ: **79 900 000 Kč**
Nezmeškejte šanci na výhru navíc! Vsaďte si i na mimořádné losování Sportky v pátek 14. února!
Datum losování sportky na www.sazka.cz

SPORTKA SAZKA

Počasí na Moravě 4°C Více čtěte na straně 23

BLESK Máte pro nás tip? Horká linka 724 249 000 tip@blesk.cz

Obr. 30: Titulní strana deníku Blesk z 12. 2.

BLESK TV MAGAZÍN
 TV PROGRAM OD 18.30 H.
 JAN KANYZA
 CO ŘEČÍ
 Martin Svoboda
 Dana Moravská
 a jiní
ZLATIČKA
 Super fotky hvězd a jejich dětí

tv MAGAZÍN
 s nejlepším programem

Psycholožka o Petru K. JAK POZNALA, ŽE LŽE!

Citová na stránce 7

BLESK

21. března 2014 • 16 Kč
 www.blesk.cz

baumax
 Nejkrasnější je to,
 co je dokončeno.
 A je to.

Květa Fialová a Vlastimil Harapes

První setkání
 po televizním
 narčení
 z homosexuality

Květa Fialová v televizní roli:
Harapes je teplejší!
 Skandál ve VIP Prostranství • Baletka se naučila a přestala mu chňouat...

Nenávisť!

Květo, vypadni!

Květa Fialová (84) se chtěla usmířit s baletákem Vlastimilem Harapesem (67). Toho rozčílilo, že ho veřejně označila za gaye. Jenže... Harapes před Fialovou na večírku v centru Prahy utekl. „Vlastiček je hodný kluk, jdu ho pozdravit,“ rozhodla se Květa. „Už jí nikdy nechci potkat! Ští- tím se jí,“ prohlásil Harapes, a když viděl, jak se k němu herečka řítí, dal se na úprk. U šaten ji dokonce rázně odstrčil! Květa tam pak stála se slzami v očích...

Více čtěte na str. 10 a 11

INZERCE

VÝHODNĚ SLEVOU ASKO
 NAJLEPŠÍ PRO VĚCNOU
 55% NA MATRACE
 44% NA ROŠTY
 33% NA POLSTROVANÉ POSTELE

Dobijte si alespoň 300 Kč, volejte za 1,50 Kč/min. celý měsíc, vsaďte si a hrajte SAZKA mobil šanci!

Volejte do všech sítí jen od **1,50** Kč/min.

KAŽDÝ PÁTÝ VYHRÁVÁ

Více na terminálech Sazky a na www.sazkamobil.cz

Měníme vaše mobilní čísla ve šťastná

Počasí na Moravě 20 °C **BLESK Máte pro nás tip?** Horká linka 724 249 000 tip@blesk.cz

Obr. 31: Titulní strana deníku Blesk z 21. 3.

Obr. 32: Titulní strana deníku Hospodářské noviny z 13. 1.

KČ 25

středa,
12. února 2014
Číslo 030
předplatná 22,50 Kč
SK 1,30 €
DE 2,40 €

economia

DNES VYCHÁZÍ PŘÍLOHA HN

iN 100 NEJLEPŠÍCH VÍN
NEJLEPŠÍM VÍNEM PRO ROK 2014 JE RYZLINK RÝNSKÝ 2011,
POZDNI SběR ZE ZAMEČKÉHO VINAŘSTVÍ BZENEC

OLYMPIJSKÝ HOKEJ

JÁGR A SPOL. JDOU DO BOJE
V PRVNÍM DUELU VÝZVOU
OD 18 HODIN SVĚDY

strana 10

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

www.IHNED.cz

CZK/EUR 21,630 +0,05 %

CZK/USD 20,169 -0,35 %

PX 1000,07 -0,35 %

DIJ 15943,68 -0,50 %

FTSE 6672,66 -0,31 %

DAX 9478,77 -0,01 %

ZE ZÁKONA O REGISTRU SMLUV MÁ VYPADNOUT, ŽE NEZVEŘEJNĚNÝ KONTRAKT NEPLATÍ

Poslanci chtějí odstranit protikorupční pojistku

Kateřina Surmanová, Aleš AMŘÍČKA
auto@ihned.cz

Nerelativně protikorupční opatření, které mělo zpečetit utrácení veřejných peněz, nevyhovuje většině poslanců nově sestavené vlády. Všechny smlouvy, které uzavřel například obec nebo kraj, mají platit jen tehdy, když se zveřejní na internetu. Je to podle vládní opoziční skupiny zákon, který chce změnit tak, aby trestem byla jen pokuta a ne veřejnostní kontrakt platit dít.

Přemysl Bohušlav Sobotík tvrdí, že povinnost zveřejňovat všechny smlouvy by obec zahbila a vznikl by chaos. Přítel proto s návrhem,

aby se opatření odložilo. „Podmínka neplatnosti při nezveřejnění by měla být uplatněna postupně. Například po třech letech fungování, až si na nový systém všichni zvyknou“, řekl HN.

Na to je ochotně kývnout i tmu ANO. Šlyby na argument odvětil, že obec nebo kraj by se dostávaly do složitých právních situací, že třeba úředník zapomene smlouvu vyvěsit, zakažka se rozjede, ale po třech měsících bez uveřejnění kontrakt přestane platit. „Kdyby se ukázalo, že to obcím působí problémy, lze se hást o přechodném období“, potvrdil místopředseda poslanců ANO Radek Vondráček.

Stojný systéem přitom platí na středním Slovensku již čtrnáctým rokem a pomohlo zastavit tre-

“
Zneplatnění smlouvy je zbytečné a riziková sankce. Stačí pokuta ve správním řízení.

Jan Chvojka
zpravodaj zákona,
poslanec ČSSD

ba čtvrtmiliardový nákup květin na ministerstvo školství. Mezi poslanci ČSSD, ale i opoziční ODS však převládne názor, aby paragraf o smlouvách platících až po uveřejnění vypadal ze zákona úplně. „Zneplatnění smlouvy je zbytečné, má navíc riziková sankce. Pokuta stačí“, řekl zpravodaj zákona Jan Chvojka z ČSSD.

Bez hořby neplatnosti smlouvy při jejím nezveřejnění ale celý zákon ztrácí smysl, varuje jeho autor Jan Farský, poslanec TOP 09 a starosta Senůl. Za chvilu považuje už i odklad. Bojí se, aby registr nedopadl stejně jako zákon o úřednících. Ten i s me přišel v roce 2002, pak se odložila účinnost. Je rok 2014 a pořád neplatí, zmínil Farský.

Poslanci také do zákona plánují doplnit finanční limit. Současně změni výzdvaje, aby se zveřejňovaly všechny kontrakty, tedy i na několik set korun. „Starostové by byli rádi, aby zákon limit obsahoval, kvůli administrativní záležitosti“, řekl šéf legislativní rady vlády Jiří Dienstbier. Politici teprve rozhodnou, zda bude strop v řádu desítek, nebo set tisíc.

Zákon o registru smluv spadá pod etol po lonském rozpuštění sněmovny, přechm letel bezmála rok ve výborech. Rychle schválení ho nečeká ani nyní, výbory a kluby se jim začnou zabývat nejltve v druhém pololetí lizezna. Pak poslanci budou připravit celový pozměnovací návrh.
strana 4

99 SLOV

Jindřich Šidlo
jindrich.sidlo@economia.cz

Takže po osmi měsících tu máme pokračování. Bývalý premiér Petr Nečas byl obviněn v kauze „uplácení“ svých někdejších spolutanků nabídkou zaměstnání po konci jejich politické kariéry. Páni důvěry v naše orgány najednou tulik činné v uretním řízení a při vědomí, jak úspěšně celá akce od úlofického června proběhla, si samozřejmě nedovolíme zpochybovat zaprotlost vrchního státního zástupce pro lizezna. Když si ovšem vzpomenu na omi červnovou noc a dopoledna, během něhož byla česká politika rozmetána na kusy, stále dokola nás napadá jedna otázka: A jak se vlastně má pan Furtigg?

Stavebnictví
Účetnictví Skanský zkrasoval manažeri betonářské divize
strana 11

Politika
Policie obvinila Nečase v kauze trafik pro bývalé poslance
strana 5

Komentář

Odchod Shirley Temple-Blackové je přirozenou, že se jedná o černošské lizeznky, které byly zkladem obnovených česko-amerických vztahů, jsou tím nepodstatnější, co jsme v roce 1989 získali.

DANIEL ANÝŽ

strana 8

Retail
Svazu obchodu a cestovního ruchu hrozí rozpad, členové se hádají
strana 12

Svět
Turisté musí Dubaji přispět na výstavu Expo 2020
strana 6

Platy manažerů
Šéfka General Motors si vydělá víc než její předchůdce
strana 16

Nové auto se vyplatí koupit v Česku

Auto se už nevyplatí koupit v sousedních zemích. V současnosti jsou osobní vozy v Česku nejlevější ve střední Evropě. Důvodem je oslabení koruny, na které prodejci aut nedokážou reagovat zvýšením cen. *Text, strany 2 a 3*

VOLKSWAGEN GOLF
1.2 TSI 77 Comfortline

412 900
KORUN
cena v Česku

O kolik je dražší oproti Česku	Podíl
NĚMECKO	40,0 %
SLOVENSKO	9,5 %
RAKOUSKO	52,6 %

ZDROJ: CENY AUTOMOBILŮ FOTO: VOLKSWAGEN

Rychlobruslařská hala

Konec snu. Kvůli stadionu pro Šablíkovou stíhají starostu

Vojtěch Blásek
vojtech.blasek@ihned.cz

Plány na stavbu rychlobruslařské haly adom, momentálně akce za 1,5 miliardy korun, má nepřipravit dobro pro hlavní postavu akce: bývalého starostu Věleho Otta. Bylo ho štěstí zastupovat, chce podle státního HN dostat starostu před soud, protože z obecního rozpočtu zbylo 1,5 miliard korun. Peníze utratila obec, akce však, která měla být

pro 700 lidí připravena. Ota roky tvrdil, že šlání investora, podle státního zástupce se peníze utratily dny předtím, investor nikdy neodstoupil. Když pak po volbách v roce 2010 Ota na radnici skončil, nové vedení připravilo zastavilo. A zadílaná akce byla skončila v konkursu. V rámci obec zřídil příjdy o penězky za 17 milionů, které do firmy vložila a na nichž měla hala stát. „Žiji v té vesnici padesát let a nechci se budu dělat problémy? Utráčet zbylo 1,5? Anebo snad dokonce 1,7?“

Pro šampionku

1,5
MILIARDY

korun měla stát rychlobruslařská hala s kapacitou 700 diváků, kterou chtěl ve Vělkém Oseku u Kolína postavit starosta Jiří Ota.

dví se Ota, který obecní firmě ze svého účelil 900 tisíc. To když dochází peníze a bylo potřeba zaplatit architektovi. Enklavista jiného tajemného investora nikdy neoznámil. Jednou zasmakoval, že habu pro teby čerastnou olympijskou vítězkou Martinu Šablíkovou postaví s pomocí Američanů, lizej je peníze přijdou z arabských zemí. Na druhou stranu, Ota na podzim upěl se státností, že není důvod ho stíhat. Státní zástupce ho už chtěl obhákovat, soud však jeho

verzi od začátku zpochybnil, není pravé, co trestného vlastně starosta provedl a jak tím poškodil obec. Vrací se to opět k policii, tedy na samý začátek,“ potvrdil žalobce Petr Šimáček. Internetový deník Insider včera napsal, že plány na rychlobruslařskou halu nyní znovu ožily. Už ale v levnějších variantách: kryty oval za 200, otevřeny za 60 milionů. Český olympijský výbor má už i vyvípený pozemek v Novém Městě na Moravě. **strana 5**

Obr. 33: Titulní strana deníku Hospodářské noviny z 12. 2.

KČ 25

pátek - neděle,
21. - 23. března 2014
číslo 057
předplacení 22,50 Kč
SK 1,30 €
DE 2,40 €
e.conomia

V HN Víkend - magazín Hospodářských novin

ANGRY BIRDS

JAK SE STALO, ŽE SE DO JEDNÉ
HRY ZBLÁZNIL CELÝ SVĚT

STOLY, NA NICHŽ SE RODÍ ÚSPĚCH

CO O ÚSPĚSNÝCH ČEŠÍCH
VYPOVÍDAJÍ JEJICH PRACOVNÍ STOLY

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

www.IHNED.cz

CZK/EUR 27,990

CZK/USD 19,978

PX 983,65

DJI 16367,66

FTSE 6542,64

DAX 9296,32

EXKLUZIVNÍ ROZHOVOR S PAVLEM TYKAČEM

Ustupuji do pozadí, byznys už pro mě není priorita

SPOKOJENÝ Pro sebe více peněz nepotřebuji, říká Pavel Tykač. Jeho firma Czech Coal měla loni hrubý zisk přibližně dvě miliardy. FOTO: IHN - MARTIN SVOZILEK

Luděk Valert, Petr Lukáš
autor@e.conomia.cz

Kontroluje největší záležitosti
lhněného uhlí v Česku, ale
podnikání už se nechce vy-
novat naplno. „Proč mám
umět miliardu dolarů? Pro sebe
více peněz nepotřebuji,“ říká Pavel
Tykač v prvním velkém rozhovoru
po té, co loni prodal produkci svého
hlavního doletu na palestát let. do-
předu a zajistil tak své firmě tržby
o objemu několika set miliard.

Je to opravdu ten Tykač, který
v 90. letech prošel agresivním sty-
lem, jehož stíny v podobě stíhání
v kauze výkresových CS fondů ho
promádlují ještě dnes? Ano osně
výsledkami s firmou ČEZ, na níž si
Tykač vstoupil až v Brněně, či dlou-
holetý lak na dluhu hračena českém
trhu a energetiku neveděly o tom,
že by s hládkou se paděsátkou ztratil
na příbořnosti.

Před Tykačem stojí za jeho největší
změnu životních hodnot pře-
stávajícího o tři malé díry.

O pětíměsíčním miniku se
rozpovídal dříve než o obcho-
du za stovky miliard. „Prioritu se
opravdu s dětmi měnit. Představte
si, že vyděláte miliardu dolarů.
Možná budete chtít vydělat další.
Možná deset, dvacet. Nebo si řek-
nete, já na to kašlu, já jdu cestovat,“
prohlašuje skandolát, kterazděl
fotografie jedné z doer. „S manžel-
kou si vyjasníme, jestli chceme
žít více ve Švýcarsku, nebo v Praze,
nebo více u moře. Starší dcera začne
za rok a půl chodit do školy a to jsou
praktické věci, které mni festime,“
říká majitel firmy Czech Coal, která
loni dosáhla hrubého zisku kolem
dvou miliard korun.

Čas vyblázných peněz investu-
je do reat. „Pro mne jsou ideální
nemovitosti. Jiný byznys se může
lehetit zasmochrat,“ říká a dodá-
vá, že nakopse hlavně na Západě.
Zajím o nemovitosti sdílí s mate-
řelskou baronou. „Jeli firma Griva Art
v jednu nabídl 600 milionů za kar-
línka kasárna, osm setový ministr
okrány. Martin Stropický soutěž
zrušil.“

“Představte si, že
vyděláte miliardu
dolarů. Možná
budete chtít
vydělat další.
Možná deset,
dvacet. Nebo si
řeknete, já na to
kašlu, já jdu
cestovat.”

Pavel Tykač
podnikatel

Tykač čítuje zlidovělou hládku
o tom, že díl je díra v zemi, osm
entuziasma círumatopského ob-
lohobora postráda. Technické zale-
žitosti těžby nechává specialistům.
Vříská ubelna (vlastní ná s krze
Česck Coal, pozni red) běží téměř
bez mě přítomnosti,“ říká a potvr-
zuje, že jeho firma vzhledem k na-
stavení dlouhodobých smluv vlast-
ně nemůže mít špatný rok.

Zároveň Tykač tvrdí, že za posled-
ních osm let si ublíil i severozápa-
dní regionu vyubkolovtch. A zlá-
razňuje, že mu na dosažení dohody
s ČEZ záleželo hlavně proto, že př-
náší dlouhodobou jistotu jeho fir-
mě, zaměstnancům i regionu.
Neoklané rezervovaně se jeden
z nejobtutých Čechů svjadruje
k otazce prolomení uzemních lí-
mitů. Jejich existence přitom zá-
sadně ovlivňuje hodnotu firmy Se-
verní energetická, v níž má 40 pro-
cent. „Co se tova kapitola a mne se
do toho nějak zvlášť nechce,“ říká
s tím, že už jde o zaležitost Jana Di-
ensila a Tomáše Föhlera, kteří tufo
firmu řídí. Rozhovr strany 2 a 3

99 SLOV

Petr Honzejek
petr.honzejek@e.conomia.cz

Pokud jde o Rusko, byl
Miloš Zeman vždy spíš
snivcem než realisti-
ckým prognostikem.
Mluvil o vstupu Ruska feda-
ce do Evropské unie, o spo-
lečenství spolupráce od Atlanti-
ku po Pacifik. Nechápal, nebo
nechtěl pochopit, že Rusko
Západ nepovažuje za partne-
ra, ale za nepřítel. Nyu. Mi-
loš Zeman proto říká, že pokud
bude Rusko „rozumné“, spokojí
se s Krymem a nebude dál pro-
vokovat na východní Ukraji-
ně. Pokračuje tak v započatém
omylu, spočívajícím v předsta-
vě, že ruská racionalita je stejná
jako západní, že i v Rusku se
za rozumnými než konfrontace
považuje spolupráce a zděren-
livost. Partn se bude jistě cho-
vat rozumně. Jenže po ruském
způsobu, takže výsledkem může
být přesně opačný, než očeka-
vá Zeman.

Příběh

Muž, který ustál vše: Krejčíři i stíhání pro miliardové machinace

Poleťte bývalého ředitele Ce-
pra Tomáše Kaulce vyšetřo-
vat i taďe kanz dlouhých deset
let. Věra Kaulce vyhrál. Souď
pravomocně uzavřel případ,
v němž byl obžalován ze stam-
lomových machinací ve státní
firmě Lepro. Vyrok soudu: Ni-
ctestného se nestalo.

strana 4

Politika

Václav Klaus mladší bude stínovým ministrem školství

Ministrem školství ve stínovém
kabinetu ODS by se měl stát
Václav Klaus mladší. Sma bý-
valého prezidenta v této funk-
ci – a další stínové ministry –
představí předseda občanských
demokratů Petr Fiala oficiálně
pravděpodobně v nejbližších
dnech. „Jestli čekám, jestli mě
třeba neodmítne vedení strany,“
řekl Klaus.

strana 5

IT

Státní firmy se přetahují o správu miliardových veřejných zakázek

Stránska ubelna (vlastní ná s krze
Česck Coal, pozni red) běží téměř
bez mě přítomnosti,“ říká a potvr-
zuje, že jeho firma vzhledem k na-
stavení dlouhodobých smluv vlast-
ně nemůže mít špatný rok.

Zároveň Tykač tvrdí, že za posled-
ních osm let si ublíil i severozápa-
dní regionu vyubkolovtch. A zlá-
razňuje, že mu na dosažení dohody
s ČEZ záleželo hlavně proto, že př-
náší dlouhodobou jistotu jeho fir-
mě, zaměstnancům i regionu.
Neoklané rezervovaně se jeden
z nejobtutých Čechů svjadruje
k otazce prolomení uzemních lí-
mitů. Jejich existence přitom zá-
sadně ovlivňuje hodnotu firmy Se-
verní energetická, v níž má 40 pro-
cent. „Co se tova kapitola a mne se
do toho nějak zvlášť nechce,“ říká
s tím, že už jde o zaležitost Jana Di-
ensila a Tomáše Föhlera, kteří tufo
firmu řídí. Rozhovr strany 2 a 3

Ukrajinská krize

Zakazovat jazyk může jen idiot, řekl Zeman

Martina Machová
martina.machova@aktualne.cz

Český prezident vidí přičiny kon-
fliktu mezi Ukrajinou a Ruskem
jasně. „Rusko chladnokrevně vy-
tlačilo slabostí Ukrajiny, slabostí
ukrajinské vlády, zejména nežast-
ného kroku, kterým byl jazykový
zákon, protože zakázat třetině
obyvatelstva používat rodný jazyk
může jenom idiot,“ podotkl Miloš
Zeman v rozhovoru pro server Ak-
tualně.cz na klíčový moment sou-
časného konfliktu.

Česko by podle Zemana mělo -
společně s EU - Ukrajině pomoci.
„Natím úkolem je podlit Ukrajinu,
proto vítám brzký podpis asociací
dohody Ukrajiny s Evropskou unií,
protože toto je jediný způsob, jak
Ukrajina může být rovnopravným
partneřem Ruska,“ nastínil Zeman
cestu, kterou by se měla evropská
zahraníční politika v následujících
dnech vydat.

„Když k podpisu dojde, budou-
cnost Krymu ale vidí český prezi-
dent z pohledu Ukrajiny bezzádně-
ně,“ říká. „Krym je zkrátka doboho
hlediska měřte pro Ukrajinu ztracen,“
domnívá se hlava státu.

Ruskou armádu polostrova v Čer-
nem moři se věra zabývaly také lí-
di Evropské unie na summitu v Bru-
selu. Český premiér Bohuslav So-
botka (ČSSD) tam jel s tím, že při-
rtvzování v ekonomických sank-
cích není zatím namístě. „Mohl by
má to znovu vrátit do recese,
mohl by to znamenat destyky tise-
lic lidí práce ve firmách, které jsou
závislé na dodávkách do Ruska,“
řekl Sobotka IHN.
strany 5 a 10

Byznys

Polovina firem přiznává, že je okrádají vlastní zaměstnanci

Krádeže, zpronevěry, úplatky, zra-
du nebo manipulace s pracovní do-
bou. Zkřivenosti v podobných přípa-
dů má až 46 procent firem v České
a Slovenské republice. Vyplývá to
z průzkumu společnosti TNS a Ha-
ladik Consulting mezi 503 respon-
denty, který mají IHN exkluzivně
k dispozici. „Tento údaj je s men-
ší odchylkami shodný v České i
na Slovensku,“ říká Josef Haládk,
partner Haládk Consulting.

Odborníci odhadují, že dopad
„mikrokrupce“ ve střední Euro-
pě včetně Česka se může polybe-
vat na úrovni osm procent obrátu
společnosti. Globální studie ACEF
pak hovoří o průměrném dopadu
ve výši pěti procent z obrátu spo-
lečnosti. Pro středně velké firmy
tedy jde zhruba o 15 milionů korun
roční ztráty. V některých obseřech
– například v průmyslu – dosahují
způsobně škody více zisku. Limitu
slov, co firma vydrží, otáto přibližně
mikrokrupce. Rozhovr strany 18

Obr. 34: Titulní strana deníku Hospodářské noviny z 21. 3.

Strany 6, 20 a 22

Ariel Šaron
* 27. února 1928 † 11. ledna 2014
Izrael se loučí s bojovníkem, Palestinci jeho skon oslavují

Kostely
dobývají už i sídliště

LIDOVÉ NOVINY

NEZÁVISLÝ DENÍK ZALOŽENÝ 1893

Stát ubránil před kasiny první půlmiliardu

ADAM JUREK

Práha Ve sporu o tržní právo státu kvůli chybě regulace v oblasti videoloterijní terminálů dal soud na příkaz ministerstva financí...

12 miliard
O tolik se zvýší za čtyři roky výdělek provozovatelů videoloterijní. Ve střední době rozdíl mezi sázkami a výhrami u přímých regulovaných videoloterijních bráček přibližně klesl o 9 miliard.

Či bude ombudsman
MARTIN ZVĚŘINA

Předseda Stanislava Křečka a Pavla Záleckého by jako ombudsmani a jeho zástupce rád viděl předsedat Zeman. Takto je než hodil návrhem. S jakými protikandidáty se ukáží, závisí hodně na odbornosti, ta ombudsmana nejen vybere, ale též má možnost podávat návrhy.

Wagnerův minnesänger je po letech zpět
MILUNA NAVLUDŽA

Práha Sanci schopní dvojitý vstoupit. Wagnerův (1813-1882) využil i i libel podléhající opětně... Návraty se po čtyřech letech v budově Stavovské opery. Wagnerův minnesänger je po letech zpět.

Při premiéře šaroni se v rok Taninhazim předčasně Daniel Frank. Věnoval zvlášť lidem Fogelova, Wagner do tohoto díla vyjádřil kontrasty...

Šaronova smrt vyvolala slzy i radost

JAROMÍR VĚRMEJER Třicet let od vzniku státu Izrael. Před šestou desítkou let se narodily mašuvim a ševimim. Prohlášení Achizur Šaronem, který v srpnu 1948... Šaronova smrt vyvolala slzy i radost.

Brabec ekology nevystačil
DOMOV

Schůzka budoucího ministra se zástupci environmentální organizace, že po letech sporné mláče zavlažnou stni.

„Máme strach. Je to hrozně blízko“
SERIÁL

Temelín ve Rakušíně bláje jako hrozné Černošty.

TRŽNYS
Brň s byty se probral z krize

Prodej nových bytů loni prudce vzrostl na sedm tisíc.

SPORT
Výheň hraje proti křivotě

V Melbourne začal grantním. Tenistý sáhnout vedle.

Obr. 35: Titulní strana deníku Lidové noviny z 13. 1

Lék na ztvrdlá játra
Medikamenty přináší naději na vyléčení bez transplantace

Zemřela Shirley Templeová-Blacková
Dětská hvězda i velvyslankyně

LIDOVÉ NOVINY

STŘEDA 12. ÚNORA 2014

NEZÁVISLÝ DENÍK ZALOŽENÝ 1893

CENA 16 Kč | PŘÍLOHY

Nečas obviněn z korupce

Policie stíhá bývalého premiéra v kauze trafik pro exposlance ODS. Ti chtěli od státu milionové odškodné

ADAM JUNEK
ONDŘEJ KOHŮNÍK

PRAHA Kauza, která položila vládu premiéra Petra Nečase, znovu žije. Policie začala totiž stíhat samotného bývalého předsedu vlády. Vylétovalcům...
Kolem čtvrté odpoledne bylo Petra Nečasovi sděleno obvinění. Ide o obšírné zprávy, které nři tři dny, abychom podali stížnost, což nepochyběně uděláme," potvrdil LN Josef Lišár, expremiérův právník.

...že to kriminalizace politické činnosti," vzkázal předs L. Jiřímu Nečasovi. Jako první o jeho obvinění informoval server Novinky.cz. Státní zástupce Ivo Hřívan, který je sváň celé kauzy, pro něj se vžil název Nagygate, se také odmítl vyjádřit. Ze policijní vyšetřovatelské mih k obvinění Nečase, bylo patrné už vloni, když Nejvyšší soud rozhodl, že trojici exposlanců stíhat nelze. Právě oni měli úplatek od Nečase přimout. Vzáhl se totiž mandát a umožnil tak pokračování řízení vedene šéfem ODS. Odmloum jim měly být fakturativní posty ve státních firmách. Ivoň Fuksa tak psal během ledna v Československé Aerobolingu jako místopředseda představenstva. Marek Šnajdr zase vedl

Tři dny na stížnost

dotvořil radu Čepři, státní firmy odpovídá za přípravu a skladování rop v ropných produktech. Nejvyšší soud v létě konstatoval, že exposlance stíhat nelze, protože jsou chráněni imunitou. Přesněji se na trio vztahuje tak zvaná imunita, kdy všechny jejich kroky,

„Kolem čtvrté odpoledne bylo Petra Nečasovi sděleno obvinění. Ide o obšírné zprávy, které nři tři dny, abychom podali stížnost, což nepochyběně uděláme," ovedl Josef Lišár, právník Petra Nečase. Vylétovalcům vsi expremiéra z korupce poslanců ODS.

Šnajdr, Fuksa a Tlachob přímou bytí podléhají od státu odškodná za vauze, v níž strávili přibližně měsíc. Dohodnuty čhtějí 12 milionů. Každý den vauzy ocenili na pár tisíce plus náklady za služby zisk. Alétra vypukla vloni v útervu. Tehdy protimafiňanský ústav policie zadržoval mimo jiné na Úřadu vlády. Kromě bývalých poslanců zaklí policisté Jura Nagygyev, šéfk Nečasova kabinetu, dnes expremiérova manželka. Ta jednák měla být prostředníčkem při jednáních s Tlachobem a spol. Rovněž jedná školovat Vojenskou zpravodajskou službu Nečasova bývalého ministra Jitky Radíka. To je druhá listie rozšířené kauzy, v níž figurují třeba bývalý šéf zpravodajství Ondřej Palánik či jeho zástupce Milan Kovanda.

SLOUPEK LN

K soudu s nimi

PETR KAMBERSKÝ

Onomouři státní žalobce nasadili na bývalé trávaji na své právní konstruktury „premiér uplácal tenkrát čín uplácal“ Měli bychom jim poděkovat. Za prvč: celá kauza tak asi skončí před soudem. A za druhé: pokud se ukáže, že jejich konstruktury je od počátku vadné, třebaže to muscí přeží bez dotáček. Obvinění Petra Nečase z podplácení „neobkládaných“ poslanců vypadá jako zbrblaný a neologický křik, ale svým způsobem vyplývá z nepochopitelného verdiktu Nejvyššího soudu, který na bývalé poslance vztáhl imunitu včetně je vauze se odvolání, ale postlanců premiérova je uplatní. Ní mána obšírná stížnost dnu soudu nezakazujícího přiblížit. Právě, litování, vyprávějí o incidentech činnu uplácaní (nehodějí premiérův náhodně nedodržení pravidel, kauza čili úplatek). Druhý příběh, Nečasovi, vyprávějí o neobstání politickým řemesla, který však zůstává v běžerního politický, málokdy zmíněného záležitostku. Litování vauze podléhá znechucení ředu z konstabilizace, Nečasova vauze běhá právně – ani prezident Obama by neprovádil svou agendu, kdyby „neplácal“ záležitostku. Tenže list uplácaní napadá, že „zbrblanosti práce není úplatník“ a že celá litování právní konstruktury neobstává. Bude dohle, když tenže státní žalobce čí vyprávějí jenými kompromisní soudce, tedy soud.

Nikdy Nečas, ale my musíme postřehujeme vauze, ale se v nejvíce kauze malých nevolných úřadů zbláznit, státní zástupce, nebo aha napá, zbrblat, Česko korupčně vauze.

HORIZONT

Přes skeps dobyli Beatles Ameriku

Od prvního vystoupení britské skupiny v USA uplynulo 50 let. Brodákům se podařilo do té doby něco nevčekaného – čít umělci zcela změnilo do sebe záhlédnou americkou kulturu.

KULTURA

Fuks toužil být národním umělcem

Letos v srpnu uplne dvacet let od smrti jednoho z nejzáhadnějších a také nejvtipnějších prozáků české poválečné literatury, Ladislava Fukse. Čtete rozhovor s autorem monografie o tomto tvůrci Erikem Gilem.

BÝZNYS

Knižní klub změnil majitele

Jedno ze dvou největších knižních nakladatelství v Česku, společnost Euromedia Group, má nového majitele. Německá mediální společnost Bertelsmann prodává za několik miliard korun svou českou vltavkovou loď nedávno vzniklé firmě Arraviv. A na trhu se spekuluje, že kupcem je ve skutečnosti investiční skupina JAT. Součástí Euromedia je i Knižní klub.

DOMOV

Povede kandidátku ČSDŠ šéf Motola?

Sociální demokraté v Praze hledají kandidátku na primátora. Měpěčí šance má zatím Miloslav Ludvík, ředitel motolské fakultní nemocnice - největší nemocnice v Česku.

PŘEPŘÍTELNA 228 555 533

WWW.LIDOVY.CZ

97708292058 1 0 5 6

Medaile unikla těšně. Startovala z 29. místa a minutovou ztrátu, ale Gabriela Soukalová dokázala snižit propustné manko. Ve středu závodu na 10 kilometrů dojele česká biatlonistka na čtvrtém místě. Soukalové přitom vic svedl vyřvalostní traf. na její start se postavil a pálek.

Česko odmítá zelený cíl EU
Unie chce, aby obnovitelné zdroje v roce 2030 vyráběly 27 procent energie

JAN ŽIŽKA
PRAHA Obvykle to bývá Brusel, kdo se vyjadřuje k porušování pravidel férové hospodářské soutěže v jednotlivých členských zemích Evropské unie. Tentokrát je to ale naopak. Česko vlni Evropskou komisí, že nyní je na špiře s férovostí právě ona. V EU budou v příštích třech letech finisovat jednání o budoucí energetické politice a komise přišla s návrhem, aby podíl obnovitelných zdrojů v energetickém mixu celé Unie dosáhl 27 procent do roku 2030.

Hurá! Brusel
Českoň porovn v tomto případě vyřvalí ministerstvo průmyslu. „Stavování závazného cíle pro podíl obnovitelných zdrojů z principu závislé narušuje technologickou neutralitu a hospodářskou soutěž tím, že preferuje jeden typ zdroje," uvedl nový mluvčí ministerstva Tomáš Lokot. Česko podle něj již nekolktrá na nejzávažnějších evropských jednáních zadržovalo. Je takový závazný cíl je nepřijatelný. A ministerstvo edikuje, že je na pováženos také proto, že obnovitelné zdroje postupně získají dominantní charakter ve zdrojovém mixu. To znamená, že domácnosti i podniky musí dotovat výrobu zelené energie čim dál víc. V Česku v loňském roce padlo na podporu obnovitelných zdrojů 37 miliard korun.

Podobný postoj jako Česko zadržává také Velká Británie. Brusel se ale rozhodl pro stanovování závazného cíle pod tlakem těch členských zemí, které mají na obnovitelných zdrojích zájem, protože už do nich investovaly nemalé prostředky. Nejaktivnější byli v tomto směru Dánové a Rakšané, kteří ale mají silnou podporu Německa, Francie či Itálie. A nyní také větší část evropských komisáři.

Vyvážený, nebo stupidní?
„Některé environmentální skupiny označují naše návrhy za neambiciózní, zatímco některé průmyslové skupiny trní, že jsou příliš ambiciózní," uvádí komisárka pro klimatické záležitosti Connie Hedegardová. To podle ní znamená, že Brusel našel vyvážený přístup.
Jiný problém má komisař pro průmysl – parádovat z Německa – Günther Ottinger.
Pokračování na straně 12

Prezident Zeman touží po setkání s Obamou

MARTIN ŠRÁBO

PRAHA Prezident Miloš Zeman se chce vrátit do Ovalu pracovní Břilobřidom. A to hlavně vcholem. Řád by získal povstání na státní vltavce od amerického prezidenta Baracka Obamy.

Jeho předschůdi Václava Klausovi se podobně čim nedávilo. Zeman má na své straně silnější vltavce. Český prezident se v zahraničí považován za klavěního podpořovaně nájmě krasce nejpr na Břilobřidom, v čemž se shoduje s vltavcem Američan. Přesněji i zastaranná povstání vltaví sdělkováka usmírněna. Do příštího povstáníky by se vltav přeměnil i zadrž věci, jako je dostatek Tuzelna.

Obr. 36: Titulní strana deníku Lidové noviny z 12. 2.

MAGAZÍN Pátek

• TV PROGRAM NA CELÝ TÝDEN

LENKA KROBOTOVÁ
DRUHÁ MOCNINA „PORA“

Kluk z Mimoně
České dětství Vitalije Klička

LIDOVÉ NOVINY

PÁTEK 21. BŘEZNA 2014 NEZÁVISLÝ DENÍK ZALOŽENÝ 1893 CENA 19 Kč (včetně DPH)

Babiš zatřese státními firmami

Dozorčí rady se mají zmenšit. Ministerstvo financí plánuje změnit i způsob dosazování členů představenstva

KATEŘINA ELIÁŠOVÁ

„Výsledek byl pro mě velmi překvapivý. Téměř nikdo na ministerstvu nevěděl, co se tam děje. Většinou to bylo, za jak nevhodně soudcové státi platí. Účet za advokáty se zatím pohybuje kolem 60 milionů korun. To je zcela neadekvátní.“ řekl LN Petrák. Přitom se zdá jasně, že částka bude muset státi nakonec zaplata.

Začne se od nejvyšších sum
Podobně hodlá Babiš postupovat ve všech firmách, kde si státi držel podíl. Ministr zatím snadněji dohlédne do podniků, kde akcionářská práva vykonává jeho úřad, rád by to ale změnil, aby jeho pravomocnosti mohly prozkoumat třeba i situaci ve firmách, jako jsou třeba Lesy ČR nebo České dráhy, které spadají do

Konec starých časů

kompetence ministrů zemědělství, respektive dopravy.

Dělníci úkol svého šéfa Babiš do rukou přal Roberta Pelikánovi, který spolu s druhou náměstkyní Ondřejem Závadským a Lukášem Wagenknechtem mají postupně prověřit všechna bílá místa ve státních podnicích. Prověřování bude postupné, začne se smlouvami s nejvyššími čísly.

Když začal trojhlásek Babišových spolupracovníků promíkat do úst a smluv státních či polostátních firem, narazil hned na několik problémů. „Získat informace ze-

státi je dnes obtížné, i když držíme sto procentní podíl.“ tvrdil ředitel Pelikán.

Konec chlebiček
Babiš chce proto změnit vnitřní stanovy tak, aby čtivě sdáje firmám sněhí vstří i ministerští úředníci, a snadněji tak mohli zjistit, co se v nich děje. Státi měl dosud možnost hlásit si obší ve firmách, ale státi účastí skrze dozorčí rady, ale ty podle nového léfa financí nefungovaly vždy tak, jak měly.

„Obšovali je politici, kteří byli rádi, že tam jsou, šli na chlebiček a kafe, dostali peníze a akceptovali všechno, co management říká, místo aby oni řídili management.“ postěžoval si ministr v MF DNES.

Pokračování na straně 2

SLOUPKŮ I N

Nadministr

MARTIN ZVĚŘINA

Státi má mít přímý dohled nad tím, vlastně nyní podílí ky – ministr financí chce zvykat pravomocí svých úředníků, mají by operativněji, aby mohl ministerstvu vědět kontrola nad lidmi v dozorčích radách. Ty teď hodla postupně vyměnit (po schválení koaliční kádřovou komisí). Na strategické rozhodnutí podniků mají dohlížet strategičtí úředníci supermanů.

Na změnu způsobu řízení vlastně nemějí špatného a mohl by fungovat a přinést peníze do státní pokladny.

Jenže je tu politická dimenze, tu ministr financí poděsí. Zapově státní firmy nejsou majetkem ministerstva financí, postěžoval samosvatý ministr financí sněhí majitelům státi. Přesto také, nejen u nás, veřejný státi vlastních podniků obšarují strany politickými nominacemi (v lepší případě kompetentními). O vliv se dělá, a žádná nemůže touto cestou „ovládnout státi“. Platí současně platí financí je právě takový: do státi do svých pravomocností podniků, nad nimiž vykonávají dozor jiná ministerstva, Lesy ČR, České dráhy atd.

Ministerstvo financí, které by ve své pravomocnosti mělo „vlechno“, by zajistit představenstvo všech mocenských pyramid. Bylo by tím jediným ministerstvem, o které by mělo cenu bojovat. Funkce premiéra by byla k smíchu. Kdyby se pak náhodou státi, že takový superministr financí vlastní podstavenstvo státových obšar, vyplatilo by to u nás jako v Ghaně, sněhí nějakého politologa.

Dovelel si Andrej Babiš představit, že se na takové ministerstvo vrátí Miloš Kalašsek?

Bebiofest ocenil Andrzeje Wajdu. Představení Lecha Wałcy polský herec Robert Wlajch předvedl včera při zahájení festivalu za nepřítomnosti čtyřicetiletého režiséra. Cena Křišťál za přínos světovému filmu. Společnost Wałcy má v Polsku loňský premiéru, osobní program Bebiofestu a poté bude promítán i v českých kinech. Film je režisérskou poctou křídlové písničce polského epického žánru. **recenze snímku na straně 9**

NÁZORY

Kdo se bojí EU? Putin

Evropské elity jsou natolik zahleděné do sebe, že si vůbec nepřemýšlejí, že by někdo mohl EU považovat za hrozbu. A přece se na něj – Vladimír Putin. **STRANA 11**

SVĚT

Krym zastínil Sýrii

Ještě před pár týdny patřila Sýrie k předním tématům. Dnes ji zastihuje přetřepávání velmocí o vliv na Ukrajině. **STRANA 7**

PŘEDPLÁTELE 225 555 833
WWW.LIDOVKY.CZ
1088

Češi objevují obchody na rohu
V pekařstvích, řeznictvích či zelinářstvích začali lidé utrácet víc peněz

MIROSLAV PETR

PRAGA Malé prodejny, které před pár lety vypadaly jako odepřané, začínají renesancí. Lidé se do „obchodů na rohu“ a potravinařů a smíšených zbožím začali vracet. Dokonce se ukazuje, že specializovaní prodejci, jako jsou třeba pekárny, řeznictví či zelináři, mají větší tržby a počet jejich provozoven roste.

Únava z obřích center
Lidé se častěji odklánějí od obřích nákupních center, i když ta se množejí stále představují většinu z celkového obrátu nákupního koše. Tradiční trh se ale drží, a v některých oblastech už dokonce roste. Svazek Lucie Brulové ze společnosti Nielsen, zabývající se výzkumem trhu. Nejnovější údaje společnosti, které se zabývají vý-

zkumem trhu a chováním spotřebitelů, potvrzují i obchodníci. Hlavním důvodem může být rostoucí reklama na podporu domácích a regionálních výrobků. Ty zákazníci hledají spíš v menších obchodech.

„Máme podobné poznatky. Částečně hrát roli lepší dostupnosti menších obchodů, ale hodně lidí začalo víc přemýšlet, co kupují, a proto regionální výrobky chodí spíš do menších krámů, kde dostanou i více informací než v anonymních hypermarketech“, říká prezident Svazu obchodů a cestovního ruchu Zdeněk Juráček, který zároveň řídí řetězec sítěří tří tisíc prodejen COOP.

„Nějde zatím o velké změny. Malé prodejny (s plochou do 200 čtverečků metra) tvoří 86 procent celkového počtu prodejen potravín a smíšeného zboží, ale na celkových tržbách v Česku se podílí jen 19 procent.“

Podle zjištění společnosti Nielsen a i v minulém roce klesl celkový počet prodejen (od malých vietnamských večeráků po obří hypermarkety) už jen o 0,6 procenta na celkových 15 842. Před 14 lety přitom bylo u nás skoro 20 tisíc takových obchodů.

Vietnamská vína
Vpředu byl u nás zveřejněn i přibližný počet večeráků a podobných prodejen asijských obchodníků. Jejich počet roste, podle zjištění Nielsenů jejich nyní u nás působí na tři tisíce. Jina agentura – Incoma ORK – zároveň uvádí, že v krajských městech už provozy vietnamských obchodníků 46 procent všech smíšených nákupních.

Pokračování na straně 14

O Krúpovi jsme nevěděli, tvrdí ČEZ o „penězovodu“

ADAM JUREK

PRAGA Policie prověřuje, proč ČEZ zadržel žaloby o úhruba 32 milionů korun mimo soudní řízení vyvraždění v hodnotě 349 milionů. A také proč 133,5 milionů skončilo na účtu firmy Avsa Capital Global Finance, která patří do impéria slovenského miliardáře Pavla Krúpy. Finanční ředitel polostátního podniku Martin Novák tvrdí, že o tom dopředu nevěděl.

„Společnost dokumentace byla (přesně) problémů s konkrétními beneficentních celé transakce, tedy o tom, kdo peníze dostane. Původně se pamatují, společnost Arca tam nebyla.“

„Společnost dokumentace byla (přesně) problémů s konkrétními beneficentních celé transakce, tedy o tom, kdo peníze dostane. Původně se pamatují, společnost Arca tam nebyla.“

„Ušetřili jsme minimálně sto milionů.“ dodává se finanční ředitel Novák.

Čtěte rozhovor na straně 1

Obr. 37: Titulní strana deníku Lidové noviny z 21. 3.

Praha
Dánská mládež opět přijíždí
 V Kodani chystají konferenci, má předejít excesům v Praze.
 Každý den příloha z hlavního města

MLADÁ FRONTA
DNES
 WWW.IDNES.CZ PONDĚLÍ 13. 1. 2014

ZDRAVÁ KUCHARKA

Jídelníček na celý týden a dietní rady, jak nejíst náhražky + karta s recepty na zdravá jídla

INSPIRACE NA PLESY • ROZHOVOR S ŽÁDNÍKOVOU • ÚČESY BEZ KADEŘNÍKA

EU zmrazila Česku dotace za 100 miliard

České úřady problém dosud tajily. Vina padá na ministerstvo průmyslu a na Středočeský kraj. V prvním případě selhala kontrola, ve druhém stojí za potížení Rathova kauza.

PRAHA Česko se potýká s největšími potížemi i evropskými dotacemi od jejich úplného zastavení v roce 2012. Násle mu hrozí vysoké pokuty. Pozastavení dotací postihlo „Operační program podnikání a inovace“, který má na starosti ministerstvo průmyslu. Druhým kriti-

zovaným je „Regionální operační program Střední Čechy. Peníze z prvního programu jsou určeny na rozvoj podnikání a měly by pomáhat tomu, aby firmy dokázaly lépe využít výsledky výzkumu a vývoje. Druhý program je určen na rozvoj Středočeského kraje. Čekám jít v obou programech

100 miliard korun. Informaci o potížích potvrdila Evropská komise i ministerstvo pro místní rozvoj. „Komise zjistila několik problémů, které je třeba vyřešit, než bude možné propůjčit další projekty“, uvedla mluvčí komise Annemarie Huberová.

Zasáhla evropská agentura pro boj proti podvodům
 O zastavení podnikatelského programu se Česlo dozvěděli v srpnu 2013, kdy úřady dostaly zprávu od Evropské agentury pro boj proti podvodům OLAF a zároveň dopis Evropské komise o zastavení pla-

teb. „Byly zjištěny nedostatky v řídicím a kontrolním systému“, uvedl mluvčí ministerstva pro místní rozvoj Marek Ženkl.

Detaily odmítl upřesnit a odkázal na ministerstvo průmyslu. I tam jsou zadrženi: „Nejsme účastníkem šetření OLAF a nejsme oprávněni poskytovat informace“, řekl mluvčí Filip Matys.

Jádrem problému je podle neoficiálních zdrojů z Bruselu fakt, že ministerstvo svědlo v roce 2009 kontrolu evropských projektů Hospodářské komoté. Už v tom může být stet zájmů, protože členy komoty jsou desítky podniků, které do tuce

inkasují. Při takovém nastavení mohlo projít finanční zbytečných projektů v celkové hodnotě desítek miliard.

Rathovo dědictví
 Regionální program Střední Čechy byl zastaven českým ministerstvem financí v červenci 2012 jako reakce na zařčení hejtmána Davida Ratha, kterého státní zástupce obvinil zkorupce právě při čerpání evropských peněz. Ministerstvo požádalo o propáčení středočeských projektů až vloni v listopadu, ale Evropská komise to občasním dopisem odmítla. ▶ Pokračování na str. 44

Zemřel Ariel Šaron. Osm let byl v kómatu

JERUZALÉM, PRAHA „Cokoliv se rozhodl udělat, došel do konce. V tom spočívala jeho velikost“, řekl věra agentura Reuters Šlomo Tal. Navzdory vleklému chladu a dešti přišel tenhle 74letý Izraelce z Jeruzaléma k budově Knessetu, tedy parlamentu, aby vzdal hold svému hrdinovi. Tomu, který všechno do-
 tál do konce: Ariela Šaronovi.

Bývalý prominentní generál a pozdější premiér židovského státu zemřel v sobotu na teplotové kómatu. Po osmi letech v kómatu, do něhož upadl v lednu 2006 po těžké mrtvici.

Šlomo Tal byl jedním z tisíců Izraelců, kteří se Šaronově návoji přišli po kómatu. Expremiér, jemuž by v únoru bylo 88 let, patřil k nejvýznamnějším a nejdéle žijícím postavám pětadesátileté historie židovského státu. A také k nejkontroverznějším. Pohřben bude dnes na své farmě v Netani, se státními i vojskými počty. ▶ Pokračování na str. 47

Ariel Šaron (*26. 2. 1928 †11. 1. 2014) bývalý izraelský premiér (na snímku zachycený v Zel nářku) bude mít dnes pohřeb. Foto: David Guttenfelder, AP

Hlas firem: Rozlučme se s korunou

PRAHA (kč, emo) „Koruna je přežití“, prohlásil v úterý MF DNES šéf laboratoru Daňbor Dždžek. Zetřetí oseti oslověných majitelů firem pře-
 ve na reagoval nejraději. Ale na tom, že by bylo dobré přijmout

PŘEDPLATNE: 225 555 566

Číslo MF DNES v zahraničí: ISSN 1802-130X
 Cena MF DNES v zahraničí: 130 Kč
 Cena MF DNES v ČR: 10 Kč

euro do tří až pěti let, se shodá většina oslověných. Jsou tomu nakloněni zejména po nedávné intervenci ČNB.

Když byli majitelé firem tázáni v předchozích letech, dávali si pod-
 mínku, že se před přijetím eura musí uklidnit situace.

To už se naplňuje. Celá EU má přísnější pravidla proti dluhům, eu-
 rozna větší dohled. Některé země, které v krizi žádaly o pomoc, už se dostávají zpět, a státy, které euro
 nedávno přijaly, jako je Slovensko,

Slovensko nebo Estonsko, ho mají rády. Nová česká vláda, v jejímž čele zůstal a stane Bohuslav Sobotka, také nebudou svou politikou bránit krokům, které směřují k přijetí eura. A do ČNB v březnu nastoupí Jiří Rusnok, který eura fandí.

Letos do eurozóny přibývá Lotyšsko a příští rok by to jako 19. člen měla přistoupit Litva. „Vstup je logickým vyústěním naší cesty do západoevropských struktur“, řekl MF DNES lotyšský premiér Valdis Dombrovskis. ▶ Více na str. D1 až D5

Nám nelhal, to je hlavní. Brání Hrad Forejtova kouzla s titulem

PRAHA (svo) Šéf hradního protokolu Jindřich Forejt, který ve svém volném čase učí etiketu, lhal o svém dokončeném vzdělání. Ne-
 chával se oslovovat pane doktore a chýbil se prestižními šlohami.

Kdo čekal, že mu jeho nadřazení za takové selhání vyřadí, dost se spletl. Hrad se celý měsíc k informa-
 cím vůbec nevyjádřil.

A když to na dotaz MF DNES udučil, Forejt se zastal. „Mé zaji-

mění jen to, co se děje u mě v kanceláři, a tady je všechno v pořádku. Co bylo venku, má nepříslušit zjišťovat – jestli na přednáškových titulech sámi, nebo požadátel. Pro mě je podstatné, že nelhal tady a že je to odborník na svém místě.“ Uvedl hradní kancelář a přifug Forejtův nadřazený Vrstilav Mynář.

V České televizi se podobně vyjádřil i prezident Miloš Zeman. ▶ Více na str. A3

Sport

Tři ženy, tři sporty, tři triumfy

Velké naděje před olympiádou. Skvěle se daří baltionistce Soukalové, rychlobruslařce Šablkové i snowboardistce Garrkové. **Sport, s. 111 C**

Kultura

Nový knižní hit Krásné ztřiky

Světový best seller o životě v indickém slumu od spisovatelky Katherine Boo právě vychází v českém překladu. **Strana C9**

Publicistika

Svazek Přístav: jak jsme cvičili teroristy

Chceme více vývoiku v boji. Zásahli v roce 1988 Palestinců v Zásahce u Brna, kde se cvičili. **Strana A10**

Zkratky

Speciální příloha: Vysoké školy

Studijní programy ve školním roce 2014/15. Co lze studovat, šance na přijetí, školní a kontakty. Te více v denní mimořádné příloze MF DNES.

DÁLNIČNÍ ZNÁMKA ZDARMA

k předplatnému MF DNES

Děkujeme za www.mfden.cz
 Více informací na 223 555 522

DNES

Praha

Soud s Opencard

Za předraženou kartu
Pražana mají platit úředníci.
Každý den příloha z hlavního města

DNEŠ

WWW.IDNES.CZ STŘEDA 12. 2. 2014

**VYBERTE SI PRÉMII,
KTERÁ VÁM VYHOUJE**
Velký výběr přímějí k předplatitelnému MF DNEŠ

Objednávejte na
www.idnes.cz

DNEŠ

88 TIPŮ A TRIKŮ

Speciální vydání magazínu DOMA DNEŠ: vaše
nejoblíbenější rubrika ve velkém balení

BYLINKOVÉ
ZÁBALY

Netradiční tipy pro
zdraví i pro kuchyni

Kukuřice devastuje českou půdu

Dotace na pěstování energetických plodin způsobují takový
pokles kvality orné půdy, že experti hovoří o katastrofě.
Především kukuřici se přezdívá syfilit českých polí.

PRAHA Plodiny už se nepěstují na jídlo či krmitivo, ale ke spalování v kotcích nebo motorech. Špatně nastavené dotace způsobily, že zemědělcům vynášejí takzvané energetické plodiny, jejichž pěstování ve velkém však devastuje půdu.

Především kukuřice do bioplynových stanic má na české pole katastrofální vliv. Kukuřice se říká syfilit českých polí. Zamíraje výsarpává, a aby se urodilo, musí se neustále aplikovat hodně chemických přípravků. Navíc má obecně nejhorší antierozní vlastnosti. říká manažer Richard Benyšek, jehož skupina OIN se mimo jiné věnuje zemědělství.

Vzniká škoda desítek až stovek milionů korun. „Do pár let bychom mohli mít tak málo orné půdy, že už bychom nebyli soběstační“, varuje předseda ŘEÚ ČSÚ Pavel Bělobrádek.

Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, který průběžně aktualizuje stav půdy v Česku, stále více pozemků zařazuje do horších a horších kategorií. „Nejproblematičtější je jižní Morava a některé části Vysočiny“, popisuje ředitel ústavu Jiří Hladík. Problémy však mají i další moravské regiony či střední Čechy.

Na živiny chudší pole nedokážou nasát vodu, ta pak splavuje zeminu do přílehlých potoků a řek, jejichž koryta zanášá.

Takto například loni v červnu odplavily silné deště z pole u Třebenic na Litoměřicko zeminu do potoka Modla. Voda se valila přes cestu a bahno zaplavilo jarní obilniny. Zdánilové banální událost, kdyby se podobných jevů ročně nestávaly desítky.

Škody způsobené erozí jsou však jen jedním z mnoha negativních následků. U půdy chudší na živiny klesá úrodnost. Kvůli neschopnosti udržet vodu se musí častěji zavlažovat. Zároveň se snižuje cena takových pozemků a s tím i výběr státu a obcí na daních z nemovitosti.

Úřední cena za metr čtvereční, podle které se vypočítává daň, se na území zmíněných Třebenic od ledna snížila o téměř pět procent. Nejednalo se přitom o výjimku. Podle ministerstva financí se propadla cena u dvaceti z jedenácti území, kterých se letos přeceňoval dotklo. Lepší ochrana půdy se proto dostala i do programového prohlášení nové vlády.

Jan Brož
» Více na str. A4

Harolový výkon Na medaile to neburá. Hlali mnozí fanoušci před historickou stříbrkou. Vždyť česká hvězda Gabriela Soukalová vyběhla až z 29. pozice. Jenže po třetí stříbrné už byla na bronzu. Ten jí dokonce unikl, i tak to však byl fantastický výkon. Foto: M. Šušek, MAPRA

To byla stíhačka! Soukalová letěla z 29. na 4. místo

KRASNAJA POLJANA (Od násého zvláštního zpravodaje) Až ve čtvrtém souboji zůstal na třetí český tým na olympiádě v Soči medailové na prázdné. A přesto... opět to byl při biatlonu strhující zážitek.

Gabriela Soukalová vyběhala po pokazeném sprintu do stíhačského závodu až z 29. místa, předbíhala soupeřku za soupeřkou, získala bronzovou medaili a v cíli ji od ní dělilo pouhých 5,6 vteřiny.

„To už bychom toho od té pohádky chtěli moc.“ smířlivě, ale zároveň i spokojeně okomentoval její umístění kouč Ondřej Rybář. Také Soukalová se odmlouvala, směla humorně. „Myslela jsem maximálně na posun do Top 10. Tohle byl můj největší šok životě.“

Dostane v Soči ještě čtyři další šance. Kouč slibuje: „Poslední slovo rozhodne rozhodne.“ Před poslední stíhačkou se věnovala dotace problému na třetí příčku. Když pak sestřelila všech pět terčů, běžela by za stříbrem. Jenže jeden zrádný černý svítit. Biatlonisté se i tak rgnli čili stříbrnou, bronzovou a „bramborovou“ medaili z těchto her.

Něrádostí navzdory po dalším propadu svých bořů v cíli lamentovali: „Naše nejlepší žirmit olympiáda od Nagana 1998.“ Češi by je mohli provokovat a říkat: Náš nejlepší olympijský start všech dob.

Tomáš Macok
» Více o olympiádě v sahu B

sochi Dnes na programu

Hokej
18.00 Česká reprezentace se ve skupině utká se Švédskem.

Snowboarding
11.00 Šárka Pančochová nastupuje do závodu na U-lampě, finále se jede v 18.30.

Zo světa

Zemřela Shirley Temple-Blacková

Ve věku 85 let zemřela herečka hvězda a diplomatka, jež v Praze zažila soudové události Československa. Byla tu v srpnu 1968 i v listopadu 1989. **Strany A8 a A13**

PŘEDPLATNÉ: 225 555 566

Číslo MF DNEŠ v zahraničí: Německo, Rakousko - 1904, Švédsko 1307, Chorvatsko 9108.

Petr Nečas, první premiér obviněný z korupce

PRAHA (syf) Od říjnového rozhodnutí soudu expremiér Petr Nečas tušil, že stihání v kauze Nagovos neunádně. Nejvyšší soud totiž řekl, že na rozdílu od trojice expozánců ODS Petra Tuchoče, Ivana Pukay a Marka Šnajdra je neochrání imunita.

Až věrna, bezmála čtyři měsíce po verdiktu soudu, přišla bývalému premiérovi domá obžaloba od

Vrchního státního zástupce v Olomouci. Uvinněň bylo na Nečase obvinění z toho, že na podzim 2012 uplatnil trojici poslanců ODS. Stal se tak nejvyšší postaveným politikem obviněným z korupce. Hrozí mu až 6 let vězení.

Podle kriminalistů jim tehdejší

premiér slibil významné posty v politických firmách za to, že odejdou ze Sněmovny. Podle informací MF DNEŠ policie v obvinění tvrdí, že „premiér Petr Nečas prostřednictvím Jany Nagovos a Romana Šňajra dal po 18. 9. 2012 třem poslancům slib uplatnit formou významných postů.“

Na obvinění Nečase věrna jako

první upozornil server Novinky.cz. Informaci potvrdil Nečasův obžalce Josef Lžičář.

„Text obvinění je v podstatě totožný jako v případě Tuchoče, Pukay a Šnajdra. Jediný rozdíl je, že Nečase soud povolil stíhat, zatímco tři expozánci ODS ne,“ řekl MF DNEŠ zdroj blízký vyšetřování.

» Více na str. A2

Za Polívkovu farmu zaplatí daňoví poplatníci

Padlou farmu zvelebenou za evropské dotace **koupil Polívkův známý**. Pokud stát nepřesvědčí Brusel, musí miliony vrátit

OLŠANY Krach farmy herece a podnikatele Boleslava Polívky do padne z pohledu daňových poplatníků zřejmě tím nejhorším možným způsobem - výraznou ztrátou veškeré dotace, kterou podnik získal.

Největší věřitel padlé společnosti, správce regionálních dotací Jiho- východ, přijde až o devadesát procent z 21 milionů korun, které

chtěl od Farmy Boleslava Polívky vrátit. A pokud fond rozdělující evropské peníze nepřesvědčí bruselské úředníky, že udělal vše pro vymožení peněz zpět, o celou dotaci zaplatí čestí daňoví poplatníci.

Důvod, proč vůbec první úpadek podniku dotovaného z regionálního fondu dopadne takovou výraznou ztrátou, jsou dva. O farmu, kterou během dvou deštělet

vybudoval Polívka v Olšanech na Vysokovsku, nebyl zájem. A jak vyšlo najevo věrna, novým majitelem se za 11,5 milionu korun stane Polívkův známý a největší osobní věřitel Alexander Seidl. Cena je výrazně nižší, než se čekalo. Seidl od Polívky loni koupil okolní pozemky včetně příjezdu, čímž se farma stala pro jiné koupece neatraktivní. A regionálnímu fondu Jiho-

chod, který farmě dal peníze na rozšíření hotelu a bazén, odmítl oprávněně padlé farmy po upozornění Boleslava Polívky uznat úlohy z dotace ve výši devíti milionů. „My máme stále za to, že tak, jak jsme naši pohledovku přiblížili a byla v minulosti uznána, je v pořádku,“ uvedla mluvčí regionu Jiho- východ Kateřina Dobová.

» pokračování na str. A9

Ekonomika

Každá třetí karta už je bezkontaktní

Počet karet, které umožňují platit do 500 korun bez zadání PIN kódu, už překročil tři a půl milionu. A Češi jim platí i za drobné položky. Místo malých bankovek. **Strana A9**

Čtvrtětiná magazín

Papež František jako superstar

Stane se papež nejoblíbenějším muzeem planety? Už teď je populárnější než filmové hvězdy. **Už čte v MF DNEŠ**

Praha

Levný nájem
Politické strany mají u radnice Prahy 4 protekci.
Každý den příloha z hlavního města

MLADÁ FRONTA

16,- Kč XXV/68

DNES

WWW.IDNES.CZ PÁTEK 21. 3. 2014

ŠTÍPAČÍ SEKERA ZDARMA
k předplatnému MF DNES

Objednávejte na **225 555 566**

DNES

TEST: MASNÉ VÝROBKÝ

Masové kuličky, lasagne, konzervy. Test 30 výrobků ukázal, že ve všech je uváděné maso, **konina žádná.** Sešit C

Česko dvakrát zelenější než teď, plánuje Unie

Ještě víc solárních panelů, větrníků či biomasy. EU chce zvýšit podíl energie z obnovitelných zdrojů. O návrhu, který by zřejmě zvýšil cenu elektřiny, dnes budou v Bruselu rozhodovat lídři evropských zemí.

BRUSEL Předseda vlády Bohuslav Sobotka odjel na dnešní jednání lídrů evropské osmdesáctky o budoucnosti evropské energetiky s jasným cílem, ale s nejasným výsledkem.
Chce prosadit, aby po dle obnovitelných zdrojů v Evropě byl co nejvyšší – a hlavně nepovinný.
„Budeme hájit naši suverenitu,“ prohlásil před odevzáním Sobotka. Česku se nelíbí návrh Evro pákové korzáře, podle něhož by podíl „zelené“ energie měl v Evropě během příštích patnácti let stoupat na 27 procent. Pro nás by to znamenalo růst proti dnešní zhruba na dvojnásobek. Navíc Česko strachí neuvězněná podpora fotovoltaických elek-

27

na tolik procent chce EU zvýšit podíl „zelené“ energie. V Česku je to dnes 12 procent.

trůn, které tuzecké spotřebitelé stojí přes 40 miliard korun ročně. Zko nového vyúčtování má elektřinu české domácnosti jde na obnovitelné zdroje 15 procent ceny.
Podle ministerstva přemýšleli by zvýšení podílu obnovitelných zdrojů plánované Bruselem znamenalo mezi lety 2020 a 2030 další náklady až čtyři miliardy korun ročně.

„Nedokážu si představit, že by se nastartovalo znovu něco jako u fotovoltaiky. Když vidím, jak se bez vyhodnocení dopadů použít do další hurá akce, tak nevím tomu, že ohe budou splněny,“ trní Jaroslav Jakubec, odborník na obnovitelné zdroje z poradenské společnosti ENK.

Odpor české strany však může být marný. Zeleá opáčný plán má totiž sousední Německo v šele s kancelářkou Angelou Merkelovou. Zástupci nejsilnější evro páké ekonomiky jsou s Francií či Dánskem naopak tahouny co nejambicióznějšího pojetí zelené energetiky. Německo má přitom s obnovitelnými zdroji podobnou

skusmout jako Česko. Také tamním domácnostem připlatky na obnovitelné zdroje neúměrně navýšily ceny proudu.
Zároveň platí, že plyn, ropa či uhlí nejsou dnes větší zeleným zdrojem příští hlávkou alternativou. Zohledně po oboustranní Kyru Buskem výrazně zesílily hlasy volající po nezávislosti na ruských plynu a ropovodech.
„V kontextu s ukrajinskou situací bychom se dnes měli bavit o energetické bezpečnosti v Evropě a snížení závislosti na Rusku. Toto je problém, se kterým sem jdu já,“ řekl před zahájením summitu Sobotka.

TAHÁK
Ken Késy
Vyhodme ho z kola ven
obsah a rozbor nejen k maturitě strana C7

Auto
Emběčko slaví padesátku

Před půlstoletím vyjel z Mladé Boleslavi převratná novinka – první škodovka s motorem vzduchu. Škodka 1000 MB. Československo proslavila i ve světě. **Strany C4 a C5**

Sobotní magazín Víkend
Splávek paní sládkové

„Žádný tigl. To pivo jsem skutečně vypila na ex.“ říká v rozhovoru Magda Vášáryová k legendární filmové scéně z Hrabalových Postřihů

Opozice v ČSSD si předává štafetu. Haška střídá Teje

PRAHA (avo) Šéf ČSSD Bohuslav Sobotka může slavit alespoň díle úspěch.
Jeden z hlavních „pučistů“, který se ho krátce po volbách pokusil sesadit z vedení strany, ztratil ve Sněmovně většinu svého vlivu.
Získal kreditovaný hejtman Jiho-moravského kraje Michal Haška se nyní věnuje převážně krajské politice a tu sněmovní přenechal svým kolegům.
Jeho pozici – alespoň částečně – nyní nahrazuje další z bývalých „pučistů“ Jaromír Teje.
Podle zdrojů z ČSSD se právě kolem něj seskupují nespokojení poslanci. Oproti Haškově dře se však čtenost výpadků proti vedení výrazně snížila. Alespoň prozatím.
Sobotkaovi věrní očekávají, že až

do evropských voleb bude ve straně klid. Spasné výsledky by však mohly vyvolat další ostrou kritiku vůči vedení.
Kromě hejtmanů-poslanců, kteří dosud patřili k nejhlasitějším kritikům předsedy Bohuslava Sobotky, se za Teje řadili i další poslanci. Tebe Jiří Koskuba, Stanislav Hurnl nebo také velký příznivce prezidenta Miloše Zemana Vítěz slaví landák.
Kromě zákazu kumulace funkcí tyto poslanci nyní kritizují Sobotku za to, že podle nich přilhl ustu-puje šelmu ANO Babišova. „Něže je norm pro udržení ve vláde velkáma koalici má partnerovi vyklízet, natož zametat bitevní pole ve všem, říká například poslanec Jiří Koskuba.

KONEC NADĚJÍ? Našly se trosky ztraceného letadla?

Zo řadil příbuzní Sotatit včera zchytily v Indickém oceánu dva objekty, které by mohly být troskami malajsijského letadla. Příbuzní lidí o letadle v místě vzdáleném 2 500 kilometrů jihozápadně od Austrálie bylo pro tmu přelááno. Na letadle stroje, který zmizel před 12 dny cestou z Kuala Lumpuru do Pekingu, bylo 239 lidí. Pokud se nálek potvrdí, skončí neštěstí příbuzných čekajících v Malajzii na letišti. Foto: AP

Řidičák pro mladé na zkoušku. Ministerstvo oprašuje návrh

Přísnější posthy mají **snížit počet nehod** českých řidičů
PRAHA (ap) Suverénně nejdce nehod zavítali loňš šoféři, kteří řídí auto maximálně pět let – bylo to třicet procent všech karambolů. Tito řidiči navíc zapříčinili nejvíce smrtelných nehod.
Nový šéfka ministerstva dopravy opět po bvrzují, že mladí řidiči jsou postrachem silnic i samé sobě.
„Nepochybně to je vážné. Je to jedna z nejhorších rizikových skupin řidičů. Ale dají se eliminovat dopady. Třeba kontrolou autokolí, ale

pomocí může i řidičák na zkoušku,“ říká dopravní odborník Robert Štátný.
Takzvaný řidičák na zkoušku, neboli přísnější posthy mladých řidičů, mají v několika evropských zemích. Takže Česku se o něm už roky rduv. Ministerstvo dopravy teď připravuje nový návrh. „Bežít tento problém by měl pomoci zákon o autoškolení. S novou verzí zákona se v blízké době seznámí i nový ministr,“ řekl mluvčí ministerstva Zdeněk Neusar.
„Řidičák na zkoušku“ by čerstvý absolvent autokolí dostal na dva roky. Po tuto dobu by pro něj platila přísnější pravidla než pro „mazáky“. Například by o příkaz přišel už při nástupu na cestu.
Více čte na str. A1

PŘEDPLATNÉ: 225 555 566

Obr. 40: Titulní strana deníku Mladá fronta Dnes z 21. 3.

PC-TV-FOTO

Touchpady notebooků budou chytřejší

PONDĚLÍ 13 LEDNA 2014

OLGA ŠÍPKOVÁ: Hlavně nehubněte rychle!

KOKTEJL

PRÁVO

ODKUPLESA

NEJLEPŠÍ CENA ZA LES V ČR

profesionální přístup – kompletní právní servis
okamžitá platba při podpisu smlouvy

AKC-LES@MAIL.CZ 777 350 151 www.AKC.cz

NEZÁVISLÉ NOVINY ročník 24 / 2. 10. 17 Kč

19,90

Jahody 200 g balení

Kaufland

Zaorálek: Se Zemanem raději než s Klausem

Jan Rovenský

Donedávna bylo těžké představit si větší spor ohně s vodou než mezi Milošem Zemanem a Lubomírem Zaorálkem. Nová situace, kdy Zeman překonal osobní antipatie a nedokázal vyslovit vůči Zaorálkově ministerské nominaci jedinou výhradu, však tuhi zbránil.

Pokud se místopředseda ČSSD Zaorálek stane ministrem zahraničí, na svazemá setkání s prezidentem Zemanem se může „být“ velmi často. Z Černinského paláce na Hrad je to ostatně pár kroků.

Spolupráci se Zemanem si Zaorálek představit dovede, zejména v oblasti evropské politiky. „Nevidím problém ve schopnosti komunikovat s Milošem Zemanem, spíš bych si nedovedl představit spolupráci s Václavem Klausem kvůli jeho zvláštnímu odporu k Evropské unii,“ řekl Právu Zaorálek.

„V evropských otázkách by Miloš Zeman mohl hodně vykonat. Snažil bych se ho získat pro to, aby nám pomohl oslovit veřejnost, protože bezohlednost úspěch ČR záleží na tom, jak se Evropa podaří odpovědět na hospodářskou krizi a prohlubování nerovnosti. Těch úkolů je před námi tolik, že není prostor pro nějaké škorpení či semmenty,“ prohlásil.

Nevidím problém s Milošem Zemanem na rozdíl od Václava Klause kvůli jeho odporu k EU

Lubomír Zaorálek

Podle Zaorálka proto bude koordinace zahraniční politiky mezi Hradem a vládou klíčová. „Bylo trapné, jak si v minulosti česká politika nedokázala vyjasnit srozumitelnou pozici téměř na nic. A to bych se snažil všemi silami změnit. Pokud se objeví nějaké nejistoty a spory, tak by se měly řešit diskretně, abychom neotravovali veřejnost a nepoškozovali obraz ČR,“ dodal.

Na dotaz, kam se podléhá jeho plamenná retorika, na kterou byli lidé v posledních letech ze Smlouvou zavázáni. Zaorálek odpověděl: „To byla jiná role. Sedm let jsem dělal opozičního politika a vládnoucí strany jsem kritizoval za jejich chyby a nabízel jsem alternativy. A teď ji musím postavit a věcně a prakticky prosazovat.“ Složitý vztah a bývalým prezidentem Václavem Klausem měl exministr Karel Schwarzenberg (TOP 09). Klíčový byl v té době například spor o Lisabonskou smlouvu, kterou Klaus dlouho odmítal podepsat.

Kontakt s Hradem i několikrát týdně

S vyloučením na Hradě se vztah mezi dvěma diplomaty a hlavou státu ještě vyostřil, hlavně kvůli Zemanově snaze prosadit na ambasadorské posty Vladimíra Renského a Lívu Klausovou.

Spor vedl k tomu, že na několik měsíců zablokoval střídání velvyslanců, které je pro vnitřní život resortu zahraničí klíčové.

Podle Schwarzenberga jsou forma spolupráce mezi Hradem a Černínem byt musí. „Ať už kvůli zahraničním cestám prezidentů, či při jmenování velvyslanců. A může dojít ke střetu, pokud si bude prezident nárokovat, že ambasador by měl jmenovat, ne jen posoulovat,“ řekl Právu.

„On sám se ve funkci ministra a prezidenty často neshodával. Klaus ani Zeman ne neměli ve vztáhu oblibu, tak těch setkání bylo poměrně málo,“ řekl Schwarzenberg. (Pokračování na str. 2)

Roztočil nenastoupil v Německu trest za starou vraždu

Fladim Vaculík, Jaroslav Zbožňák

Někdejší pražský taxikář Rostislav Roztočil (66), odsouzený v ČR ke třinácti letům za vraždu egyptského studenta z roku 1975, nenastoupil minulý úterý.

Právník mi řekl, že nastupovat nemusím, že jsem blízko půlce

Rostislav Roztočil

do vězení v Německu, kde si měl odpykat čtyřlétých více než sedm let ze svého trestu.

Podle jeho slov tak učinil na radu svého německého obhájce, protože seý tamní žalobci míní Roztočilův nástup do věznic odložit. „Právník mi řekl, že nastupovat nemusím, že jsem blízko půlce (odpykaného trestu) a že se prosím řeká, zda Celi potvrdí delku, kolik si tobo mám ještě odsedět,“ uvedl Roztočil v telefonátu s Německu, kde žije s přítelkyní 33 let.

Jde o každý den

Hlásit se měl původně v tamní věznicí v Konstanz-Singemu, která je určena odsouzeným starším 62 let.

„Bylo nám řečeno, že dostaneme odklad buď dva, nebo rovnou čtyři měsíce,“ doplnil Roztočil.

Mluví stálého zastupitelství v německém Heilbronnu Harald Lustig v pátek pouze potvrdil, že Roztočil nenastoupil. Na další otázky neodpovídal. (Pokračování na str. 4)

MARTINA SÁBLÍKOVÁ vybojovala večera na ME v norském Hamaru bronz v rychlobrosijském víceboji. Na své hlavní přítilkometrové trati v něm byla nejrýchlejší ze všech.

Více informací na str. 19

Zdravotní pojišťovny odhalují ročně podvody za milióny korun

Barbora Buřinská

Jedna agentura vykazovala péči, kterou neposkytla

Andrea Wolfová, VZP

Zdravotní pojišťovny každoročně odhalují chyby a podvody ve vyučování zdravotní péče, kvůli kterým mohou výšečně přijít o milióny korun.

Ve většině případů jde o drobná pochybení, často z nepozornosti.

úkor pojišťovny. Přitom každý pojištěnec má podle zákona možnost požádat zdravotní pojišťovnu o výpis z osobního účtu a zkontrolovat si, která zařízení či lékaře navštívil, jaké vyšetření absolvoval a jaké léky si vyzvedl a kolik to pojišťovnu stálo. (Pokračování na str. 4)

Lidé si více půjčují mezi sebou, často je to ale zničí

Jindřich Ginter

Lidé si začínají čím dál tím více půjčovat mezi sebou, toly mezi kamarády a v rodině. Letní vztahy to ale ve většině případů zničí a promění v nesmírně nepřátelství. Půjčky poskytnuté v dobré víře, bez profesionálního právního krytí, se totiž nevracejí a bývají většinou nevymahatelné.

V policejních zprávách za poslední dva roky se to jen hemžilo informacemi o věšících podvodech na své donedávna blízké osoby trestní oznámení v zoufalé snaze z nich něco vymoci. Tyto půjčky ovšem bývají podle právníků i exekutorů většinou nesváratně ztraceny.

Lidé totiž půjčují svým známým a příbuzným v více než stotisícových částkách, aniž si je nechají přes advokáta prověřit v databázi exekucí. Ztráta víe je jen na čestné slovo. (Pokračování na str. 3)

Odmítnutí amnestie může úředníci přijít na dva milióny

Jiří Harďoš

Někdejší ředitelce Komerční banky (KB) Eva Žižková před rokem odmítla, aby bylo v důsledku amnestie zastaveno její stíhání z úvěrového podvodu. To ji teď může přijít draho, a to do slova. Městský soud v Praze ji sice nemohl potrestat, nepravomocně jí ale uložil, aby na nabídné škody zaplatila dva milióny korun.

Zena podle svých slov o svém rozhodnutí trvat na projednání kauzy přes prezidentský pardon nepochybovala. „Nelituj ničeho, za spravedlnost bojují dál“

Eva Žižková

protolže za spravedlnost bojují dál. Možná že kdyby té soud uznal nevinnou, tak by se veřejnost nedozvěděla, jak vše bylo zmanipulované,“ sdělila Právu Žižková.

Je jí 12 let stíhána za podíl na stamidiionových úvěrových podvodech ve prospěch firem kolem expulstředky fotbalového svazu Františka Chvalovského z konce 90. let. Obžaloba celkovou škodu banky vyčísčila na téměř 1,5 miliard korun. Žižková, která v bance pracovala jako vedoucí jednoho z oddělení, vinu popírá. Městský soud v minulosti, ještě před amnestií, uznal Žižkovou dvakrát vinnou z úvěrových podvodů, od jejího potrestání ale v obou případech upustil. Podobně jako v případě jejích kolegů totiž dospěl k závěru, že úředníci jen plnili, co od nich očekávalo představenstvo banky, a z miliardové škody neměli žádný prospěch.

Podali odvolání

Jelžé než kauza dospěla k pravomocnému rozuzlení, přišla loňská amnestie prezidenta Klause, která stihání všech pěti obžalovaných zastavila.

Žižková a její někdejší nadřízená Jiřina Kaplanová, která byla předtím jako jediná nepravomocně potrestána podmínkou, ale amnestií odmlněly. Tvaly na tom, že se něčeho nedopatří. (Pokračování na str. 7)

Obr. 41: Titulní strana deníku Právo z 13. 1.

21. ČESKÝ LEV

PRÁVO

ODKUPLESA
NEJLEPŠÍ CENA ZA LES V ČR
profesionální přístup – kompletní právní servis
okamžitá platba při podpisu smlouvy
AKC.LES@MAIL.CZ 777 350 151 www.IARC.cz

STŘEDA 12. ÚNORA 2014

NEZÁVISLÉ NOVINY ročník 24 / č. 36 17 Kč

I malá koupelna může nabídnout komfort

Čím překvapit na svatého Valentýna

Expremiér Nečas obviněn z podplácení

Josef Koukal
Radim Vaculík

Bývalý premiér Petra Nečase (ODS) začala v úterý stíhat policie pro trestný čin podplácení. Hrozí mu jeden rok až šest let vězení. Obvinění se týká známé kauzy tzv. trafik pro expozice ODS Petra Tluchoče, Ivana Fuksu a Marka Snajdra. Vedla až k pádu Nečasovy vlády. Stihání tří bývalých zákonodárců přitom ukončili loai Nejvyšší soud a sami politici dleš uplatňují u ministerstva

spravedlivosti náhradu škody za nezákomé obvinění. Byli totiž kryti poslanceckou imunitou.

Obvinění se týká kauzy takzvaných trafik pro expozice ODS Petra Tluchoče, Ivana Fuksu a Marka Snajdra

Nečas, který měl úplatek ve formě lakrátivních postů v polostátních podnikách politickým nabízet, však podle policie jednal jako zástupce exekutivy.

„Trestní stíhání expremiéra bylo zahájeno v 16.15 hodin,“ řekl včera Právo právní zástupce Tluchoče Marek Nešpala. Informaci o obvinění svého klienta Právo následně potvrdil i Nečasův právní zástupce Josef Ližičar. „Klient přešel obvinění rovněž, přijeli za ním a dočetli mu to,“ upřesnil. Sám Nečas včera nebral telefon. Podle Ližičara však obvinění odmítá s tím, že dochází ke kriminálizaci – politického jednání. Proti stíhání podá stížnost. (Pokračování na str. 2)

Pracovat nebudu, máte povinnost mne živit, říká rodičům stále více mladých

Jiří Vavroň

Stále více mladých lidí odmítá pracovat nebo si akterně hledat zaměstnání a parazitují na příměch a často i důchodech svých rodičích. Vyžadují, aby jim poskytovali nejen bezplatné bydlení, ale hlavně je živili, obstarávali další servis a dávali jim ještě peníze na útratu. Mladí vyžírkové to zdů-

vodňují tím, že rodiče mají vůči nim vyživovací povinnost.

Nejsou to mamáci

Nejsou to zdaleka výjimečné případy. Dvacetiletých a třicetiletých, kteří vysívají svoje rodiče, opravdu přibývá, shodují se právníci, psychologové i soudci. „Je třeba zdůraznit, že se nejedná o tzv. klasické ma-

mánky, kteří pracují, vydělávají a pouze žijí do pokročilého věku u svých rodičů, kteří jim zajišťují kompletní servis a klidné zázemí,“ sdělila Právo socioterapeutka Marie Macháčková. „Nejedná se ani o mladé, kteří nemohou dlouhodobě najít práci a jimž krátkodobá výpomoc umožní nový start do života. Tady se jedná o lidi, kteří parazitují na svých

rodičích. Někdy si peníze a bezplatné ubytování vyměňují citovým výměněm, říká nejspíše, kdy používají i psychické či fyzické násilí či prostě rodičům peníze kradou,“ potvrdila Právo Macháčková. **Věčný student** Syn studoval již pátou vysokoškolskou školu. (Pokračování na str. 5)

Dlužné poplatky za byt nově padají na kupující

Jindřich Ginter

Lidé kupující do osobního vlastnictví byty by od prodávajících měli před podpisem kupní smlouvy nově vyžadovat písemné potvrzení od správce domu, že na daném bytě nevzniká žádné dluhy za služby.

S novým občanským zákoníkem totiž tyto závazky mohou na nové majitele bytu snadno spadnout, a to i když

Přecházejí na ně předchozí závazky, o kterých věděli nebo se mohli dozvědět

Michal Ševčík, právník

o nich nevěděli. Donesdávna lly za předchozím vlastním byt, když je předčím neplatil.

„Pokud kupujete byt, požadujte po prodávajícím potvrzení o tom, jaké na bytu vztánu dluhy za služby věci správcí domu. Případně doložení tobo, že takové dluhy neexistují. Jedná se o poplatky na náklady provozu domu či příspěvky do fondů, třeba oprav. Na kupujícího totiž od Nového roku přecházejí dluhy původního majitele bytu za služby,

o kterých kupující věděli nebo, a to je podstatné, o kterých se mohli dozvědět z potvrzení od správce domu,“ upozornil Právo Michal Ševčík z advokátní kanceláře Vilimková, Dudák & Partners. (Pokračování na str. 2)

Soukalová na medaili nedosáhla

Česká biatlonistka Gabriela Soukalová skončila včera na olympiádě v Soči ve stíhacím závodě na 10 km čtvrtá. Záruku z 29. místa v nečelním sprintu na 7,5 km už nedobhala a medaile jí unikla jen o pět vteřin. Zpravodajství na str. 18 a 20

NAKLONTE SI ŠTĚSTÍ V SUPERJACKPOTU SPORTKY JE NYNÍ: 79 900 000 Kč

Rozešmeďte šanci na výhru navíc! Vsaďte si i na mimořádné losování Sportky v pátek 14. února!

sportka sázka

Obr. 42: Titulní strana deníku Právo z 12. 2.

AUTA
Test Práva:
Citroën Grand C4 Picasso

PRÁVO

KOUPÍME LES
 zaplatíme až 500 000,- Kč za 1 ha lesa
 NEJLPSÍ CENA V ČR ZA LES - ODKUP LESŮ I POZEMKŮ
 profesionální přístup - kompletní právní servis
 okamžitá platba při podpisu smlouvy
 AKG+
 777 999 101 MK:262488812 777 999 101
 www.akg.cz www.akg.cz www.akg.cz

PÁTEK 21. BŘEZNA 2014

NEZÁVISLÉ NOVINY ročník 24 č. 68 17 Kč

Slavným mamánkům se z hnízda nechce

Bělorusko VÍKEND záhadné i přátelské

Zrušení cel na ukrajinská kuřata může ohrozit Babišův byznys

Oldřich Danda

Ministr financí a majitel Agrofertu Andrej Babiš (ANO) poprvé v roli politika zahájí na vlastní kůži vše politického rozhodnutí na jeho byznys, aniž s tím může cokoli udělat. Ve hře je osud jeho kuřat, která ve velkém jeho firma zpracovává, a teď bude čelit záplavě levnější konkurence z východu.

Státy Evropské unie se totiž rozhodly, že dočasně zruší ochranná cla pro ukrajinské zboží včetně potraviny, což zlevní mimo jiné i dovoz již tak levných ukrajinských kuřat. Ukrajina totiž produkuje kufcečka a vepřového masa dotuje. Je tedy docela dobře možné, že se lidé odvrátí od českých kuřat a budou kupovat levnější ukrajinská. To se nebude líbit

Babiš říká, že to zničí jeho byznys v kuftech

Pavel Bělobrádek, šéf KDU-ČSL

Andrej Babišovi, jehož Vodňanské drůbežárny jsou největším producentem kufcečka masa v Česku. Podle informací Práva se

v soukromí Babiš obáváme z toho, že ukrajinská kuřata zaplaví český trh, netají. Babiš říká, že to zničí jeho byznys v kuftech. Práva též lidově a vicepremiér Pavel Bělobrádek. Babiš dopad snížení cel na českou ekonomiku a také na jeho firmu vůbec nechce komentovat. „Ukrajina máloje. Žádné dopady to mít nebude.“ řekl Práva s tím, že situaci kolem Ukrajiny

komentovat nebude. „Na to se přejde ministerska zasedání.“ dodal.
Zaorálek: Bude to jen dočasné

Na dovoz kuřat do ČR se zemi mimo EU je podle jeho, zda jde o maso nebo o chlazené zboží a srovnávací oparacovní svaleto s 29,90 až 32,50 eura na 100 kilogramů (K22 až 913 Kč).

Motiv zrušení? Lehomil Zorick (L202) Práva poveril, že se na snížení cel domluví vstřícný tým Evropské unie, aby Ukrajina v klidně obilí pomohla. Babiš se spíše ojí v svou pozici na trhu hle nastání, protože podpora Ukrajiny bude pro domácí, zrušení cel by mohl škodit i, listopadu. (Pokračování na str. 2)

USA rozšířily sankce, Rusko přišlo s odvetou

Válka sankcí mezi USA a Ruskem v krizi kolem Ukrajiny v Kyjevu včera nabrala obrátky. Washington rozšířil okruh lidí, na které bude uplatňovat sankce, a Moskva na to odpověděla – za-

Na každý nepřátelský výpad Rusko přiměřené odpoví

vedla vlastní sankce proti americkým představitelům. Podle amerického prezidenta Baracka Obamy se na novém seznamu osob, kterým USA neumožní vstup a zrazují jim majetek, octli další ruzní prominenti.

„Uvalujeme sankce na řadu dalších lidí, kteří mají značné zdroje a vliv, kteří poskytli materiální podporu ruskému vedení, a také na banku, která těmto lidem poskytla materiální podporu.“ řekl. „Nesmí být žádné pochyby: na každý nepřátelský výpad Rusko přiměřené odpoví.“ uvedlo ruské ministerstvo zahraničí. Americký „černý seznam“ se z 11 lidí rozšířil na 20. Je mezi nimi mimo jiné Putinův kancléř Sergej Ivanov, místopředseda Státní dumy Sergej Železnjak, člen výboru pro federální a regionální otázky Rady prezidentů Nikolaj Ryžkov či přededávce poradce Alexandr Puzanov. (Pokračování na str. 10)

Šéf OSN Pan Ki-mun s prezidentem Vladimírem Putinem v kremleském pólce.

Zabavené peníze by mohly jít do fondu na odškodnění obětí

Josef Koukal
 Oběti zločinů by měl stát odškodňovat ze zvlášť vyčleněného fondu, který chce po vzoru nědkterých západních států zřídít ministr vněšních věcí Helena Válková. Fond by se plnil penězi, které stát vybere od pachatelů,

jinž byly soudem uloženy peněžité tresty. Tyto peníze jdou dnes do státního rozpočtu, takže k obětem trestných činů se prakticky nedostanou. Fond fakticky existuje už od roku 1998, kdy nabyl účinnosti zákon o poskytování peněžité pomoci obětem trestné činnosti. Za

15 let do lofského dubna z něj ministerstvo spravodlnosti vyplátilo na odškodnění secelým šest stovkám úspěšných žadatelů celkem 46 milionů korun. Aby fond poškozeným skutečně sloužil, je proto třeba do něj nalít dostatek peněz. (Pokračování na str. 2)

Američan obdivuje české učitele: „Tolik práce za tak málo peněz!“

Jiří Mach
 Eliot Hurig je jedním ze dvou Američanů, kteří získali prestižní Fulbrightovo učitelství stipendium pro výuku v České republice. Při hodnocení zdejší školy je evidentně opatrný, v jednom

obědu ale mluví jasně – četní učitelé si podle něj za odváděnou práci při pološedé na chudé výděly zaslouží obdiv.
Učí na gymnáziu
 Už druhé pololetí vyučuje Hurig angličtinu na pražském Gymnáziu Voštická a ředitel

ka si jej termně vřadovolil. „Je šťastný.“ uvedla Jitka Pilemová pro Práva. Podle ní je jeho výuka přirozenou nejen pro děti, které díky jeho směřování metodám začala angličtinu více bavit, ale i pro zbytek pedagogického sboru. (Pokračování na str. 3)

Romové terorizují vesnici, místní dostali policejní ochranu

Patrik Biskup
 Ještě donedávna žila stovka obyvatel Stryčkovic na Domažlicku poklidným a spokojeným životem. Poslední rok ale tady začínají doslova peklo. Vesničané terorizuje romský klan, který se tady usadil poté, co ho vyřídili lidé z jiné obce kvůli násilnostem. Po posledním incidentu minuly pátek, kdy dva výtržníci vyzráželi mlátičku okna u sousedních domů, je obec zděšena nohama. Policie dokonce poskytla jed-

nomu z poškozených krátkodobou ochranu. **Létaly dležeční kostky**
 „V půl jedné v noci jsem uslyšel fučnet skla. Dva darebáci se hnali ulicí, házeli do oken kameny a křičeli jako rozružená zvířata. Zavolali jsme policii a ta je zabrala zpěky.“ řekl muž z pólce na sobotu asi 45 letů muž, který nechtěl zveřejnit své jméno. Podle něho po odjezdu policie hlídky zařadila dvojice znovu, a to s daleko větší intenzitou.

„To už vzduchem létaly dležeční kostky. Vyběhli jsme se sousedem z domu na dvorek. Smějou se nám do obličeje, že se jim nemůže nic stát, protože mají papíry na hlavu obyvatel Stryčkovic a schovali se do přístřešku. Kostky nám svištěly kolem hlav, z oken se vypalo sklo. Šlo oprav-

du o život, takhle jsem se nikdy nechtěl, pokračoval muž s tím, že do pěti minut přijeli znovu strážníci a šlo omlít sebrat. „Jednoho se omlít se věky 34 a 20 let. Nejspíše jsme je nechali vyzrážlivět na zachycení. Po obvinění z výtržnictví, porušování domovní svobody, nebezpečného vyhrožování a poškození cizí věci rozhodli soud o svázení vazby z důvodu, že by mohli na svobodě dál pokračovat v trestné činnosti.“ řekl Práva domažlický policejní ředitel Lubomír Maruň s tím, že jeden z poškoze-

ných požděl o krátkodobou policejní ochranu. „Vykouřili jsme mu, neboť riziko dalšího úniku skutečné hozi.“ dodal Maruň. Podle informací Práva má stovka členů romského klanu, kteří ho loni napadli a mlátem ublížili k smrti. **Chtějí je zastrašit**
 „Děsivým hrozbám mlátržili z motocyklu a pak okopali. Křičeli, že jsem hlá mužka a že mi podpalí barák.“ řekl Práva. A se-

mně souduho propovědění tohoto případu se liží. Předpokládám, že dostali obličeje a to je rozrušilo tak, že se nás teď snaží zastrašit.“ měl muž vyvěřené posledního trestného. „Všichni starostovníci, kteří se pomně Práva odvolali, do holi napočítaly. Pokud přemýšleli, chtějí zrušit v souzením. (Pokračování na str. 8)

Obr. 43: Titulní strana deníku Právo z 21. 3.